

Begroting 2007

**Vastgesteld in de openbare vergadering van het algemeen bestuur op
15 november 2006**

HDSR-kort

In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Rekening 2005	Begroting 2006	Voorjaarsnota jaar 2007	Begroting 2007
Exploitatiebudget per taak (lasten -/- baten)				
Waterkeringsbeheer	5,684	7,313	7,398	7,844
Waterkwantiteitsbeheer	15,863	18,266	19,586	19,770
Waterkwaliteitsbeheer	52,499	53,642	56,372	53,680
<i>Totaal taken</i>	<i>74,046</i>	<i>79,221</i>	<i>83,356</i>	<i>81,294</i>
Exploitatiebudget per beleidsveld (lasten -/- baten)				
Planvorming	1,737	2,375	2,674	2,251
Aanleg en onderhoud waterkeringen	3,670	4,904	5,072	5,482
Inrichting en onderhoud watersystemen	14,557	18,905	20,109	20,019
Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken	35,428	35,252	37,530	35,677
Inrichting en onderhoud vaarwegen en havens	0,366	0,010	0,259	0,258
Vergunningverlening en handhaving keur	0,749	0,698	0,701	0,874
Beheersing van lozingen	4,672	2,649	2,204	1,718
Heffing en invordering	2,857	3,437	3,897	3,380
Algemene bedrijfsvoering	10,010	10,991	10,912	11,636
<i>Totaal beleidsvelden</i>	<i>74,046</i>	<i>79,221</i>	<i>83,356</i>	<i>81,294</i>
Exploitatiebudget per kostensoort (lasten -/- baten)				
Variabele lasten	32,876	38,554	40,676	39,970
Personele lasten	14,560	14,944	15,228	15,620
Afschrijvingen	18,180	17,551	18,840	18,774
Rente	9,706	9,279	9,782	8,638
Geactiveerde overhead	-1,276	-1,107	-1,170	-1,707
<i>Totaal kostensoorten</i>	<i>74,046</i>	<i>79,221</i>	<i>83,356</i>	<i>81,294</i>
Totale nettobijdrage				
Ingezetenenomslag	7,867	8,769	9,351	9,286
Omslag gebouwd	12,749	12,889	12,941	13,151
Omslag ongebouwd	4,288	4,278	3,918	3,766
Verontreinigingsheffing	49,456	51,197	55,260	52,497
<i>Totale bijdrage</i>	<i>74,360</i>	<i>77,133</i>	<i>81,470</i>	<i>78,700</i>
Mutatie egaliseringsreserves				
Totale kosten	74,046	79,221	83,356	81,294
Toevoeging (+) of onttrekking (-) egaliseringsreserves	314	-2,088	-1,886	-2,594
<i>Totale bijdrage</i>	<i>74,360</i>	<i>77,133</i>	<i>81,470</i>	<i>78,700</i>
Waterschapsomslag (in bruto-eenheden)				
Ingezetenenomslag	Waterkering	289.381		291.551
	Waterkwantiteit	289.381		291.551
Omslag gebouwd	Waterkering	29.618.311		29.738.426
	Waterkwantiteit*	23.508.596		23.603.933
Omslag ongebouwd	Waterkering	59.169		59.035
	Waterkwantiteit*	54.073		53.949
Verontreinigingsheffing	Waterkwaliteit	984.250		988.008

* Deze heffingsmaatstaven zijn na toepassing van de omslagklassen A, B en C.

Inhoudsopgave

1	VOORWOORD EN LEESWIJZER	4
1.1	VOORWOORD	4
1.2	LEESWIJZER.....	4
2	SAMENVATTING.....	5
2.1	SAMENVATTING BELANGRIJKSTE ONDERWERPEN	5
2.2	KOSTENONTWIKKELING, (MEERJAREN)TARIEVEN EN RESERVEPOSITIE	6
2.3	FINANCIËLE UITGANGSPUNTEN BEGROTING 2007	7
3	BEGROTING PER BELEIDSVELD.....	9
3.1	PLANVORMING (10.000).....	9
3.2	AANLEG EN ONDERHOUD WATERKERINGEN (11.000).....	14
3.3	INRICHTING EN ONDERHOUD WATERSYSTEMEN (12.000).....	20
3.4	BOUW EN EXPLOITATIE ZUIVERINGSTECHNISCHE WERKEN (13.000)	31
3.5	INRICHTING EN ONDERHOUD VAARWEGEN EN HAVENS (15.000)	37
3.6	VERGUNNINGVERLENING EN HANDHAVING KEUR (16.000)	38
3.7	BEHEERSING VAN LOZINGEN (17.000)	40
3.8	HEFFING EN INVORDERING (18.000).....	45
3.9	ALGEMENE BEDRIJFSVOERING (19.000 EN 21.000).....	48
4	SAMENVATTING KOSTENONTWIKKELING	55
5	KOSTEN PER TAAK.....	57
6	HEFFINGSMAATSTAVEN EN TARIEVEN 2007.....	59
7	RESERVEPOSITIE	60
8	RISICOPARAGRAAF	61
9	TREASURY.....	63
10	BEGROTING VAN DE KOSTENSOORTEN 2007	65
11	INVESTERINGEN BEGROTING 2007	75
12	MEERJAREN UITGAVEN EN TARIEVEN 2007-2011	82
13	EMU-SALDO.....	83
BIJLAGEN	84	
BIJLAGE 1	STAAT VAN MATERIËLE VASTE ACTIVA.....	84
BIJLAGE 2	STAAT VAN FINANCIËLE VASTE ACTIVA	86
BIJLAGE 3	STAAT VAN RESERVES EN VOORZIENINGEN	87
BIJLAGE 4	STAAT VAN VASTE SCHULDEN	88
BIJLAGE 5	STAAT VAN PERSONEELSLASTEN.....	89
BIJLAGE 6	UURTARIEVEN	90
BIJLAGE 7	TOTAAL OVERZICHT DOELSTELLINGEN	91
BIJLAGE 8	LIJST VAN VERKLARENDE WOORDEN.....	96
TERINZAGELEGGING	100	

1 Voorwoord en leeswijzer

1.1 Voorwoord

Algemeen	Hierbij bieden wij u de begroting 2007 aan van het Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden. De begroting 2007 is op basis van het meerjarenbeleidprogramma en de financiële meerjarenraming zoals omschreven in de voorjaarsnota 2006 (2007-2011) opgesteld.
Nieuwe ontwikkelingen	Een aantal middel- en lange termijn ontwikkelingen zoals de uitvoering van het Nationaal Bestuursakkoord Water, de Europese Kaderrichtlijn Water en de watergebiedsplannen hebben ook doorwerking voor de korte termijn en zijn dus verwerkt in de begroting 2007. Nieuw in de financiële begroting 2007 is het gebruik van de gecombineerde Delfland/Unie methode voor de vaststelling van de tarieven.
Opzet	De begroting is uitgewerkt in negen beleidsvelden. Deze opzet is in overeenstemming met de BBP-systematiek van de Unie van Waterschappen. Met deze systematiek zijn de waterschappen onderling beter vergelijkbaar. In de beschrijving per beleidsveld wordt een overzicht gegeven van het betreffende beleidsveld, de opgenomen doelstellingen, een overzicht van de investeringen die uitgevoerd dienen te worden om de doelstellingen te halen, en tenslotte het kostenoverzicht met een toelichting daarop.

1.2 Leeswijzer

Indeling	De indeling van de Begroting is als volgt. • In hoofdstuk 1 is het voorwoord en de leeswijzer opgenomen. • Hoofdstuk 2 vermeldt een samenvatting van de belangrijkste onderwerpen alsmede de kostenontwikkeling, de (meer)jaren tarieven en de reservepositie. • Hoofdstuk 3 geeft per beleidsveld respectievelijk de omschrijving aan en per beleidsproduct de beleidsvoornemens, de doelstellingen, de investeringen, een kostenoverzicht en een toelichting op de kosten. • Hoofdstuk 4 tot en met 14 behandelt de financiële paragraaf. Hierin is een samenvatting van de kostenontwikkeling te lezen, de kosten per taak, de heffingsmaatstaven, tarieven voor 2007, reservepositie, de risico's, de financiële uitgangspunten, begroting van de kostensoorten, de investeringen en de geconsolideerde balansen.
-----------------	--

Houten, november 2006.

Het dagelijks bestuur van het
Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden.

2 Samenvatting

2.1 Samenvatting belangrijkste onderwerpen

Tarieven Bij de totstandkoming van de begroting 2007 is kritisch gekeken naar de kostenontwikkeling, zoals die blijkt uit de vergelijking tussen de realisatie van 2005, de begroting 2006 en de jaarlaag 2007 uit de voorjaarsnota. Door de in 2006 geïntroduceerde kwartaal- en maandrapportages is een basis gelegd voor een beter inzicht in de beïnvloedbare kosten in de begroting. Door op basis van deze actuele inzichten scherp te budgetteren is het gelukt om de tarieven van de ingezetenenomslag en de verontreinigingsheffing minder te laten stijgen dan in de voorjaarsnota was voorgesteld en het beroep op de reserves te beperken.

Door de toepassing van de methode Delfland/Unie wordt het aandeel van de categorie ingezetenen bepaald aan de hand van de bevolkingsdichtheid (Unie-methode) en de verdeling van kosten tussen de categorieën gebouwd en ongebouwd op grond van economische waarde (methode Delfland). In verband met de trits belang, betaling, zeggenschap kunnen kostenverschuivingen consequenties hebben voor de bestuursamenstelling.

De invoering van de methode leidt enerzijds tot een verschuiving in de kosten van ongebouwd naar ingezetenen en gebouwd, waardoor het tarief voor de omslag ongebouwd ten opzichte van 2006 verlaagd is van € 80,00 naar € 69,00. Anderzijds heeft dit als consequentie dat het tarief voor de omslag gebouwd en ingezetenenomslag licht is gestegen.

Het verloop van de tarieven geeft nu het volgende beeld.

	Begroting 2006	Voorjaars- nota 2007	Begroting 2007
Ingezetenenomslag, per huishouden	32,88	34,80	34,56
Omslag gebouwd, per 2.500 WOZ-waarde	0,52	0,52	0,53
Omslag ongebouwd, per ha	80,00	72,00	69,00
Verontreinigingsheffing, per ve	55,80	60,00	57,00

Voor een huishouden stijgen de tarieven met 3% ten opzichte van 2006; dat komt met name door de stijging in de WVO kosten. Een gemiddeld agrarisch bedrijf is circa 10% voordeliger uit. De reservepositie blijft in deze begroting binnen de gestelde bandbreedte van 20-35%.

Als de Delfland/Unie methode niet was toegepast was het noodzakelijk geweest de omslag ongebouwd met minimaal 10% te verhogen tot € 88,00. De tarieven voor de ingezetenenomslag en de omslag gebouwd hadden dan op het niveau van 2006 gehandhaafd kunnen worden.

2.2 Kostenontwikkeling, (meerjaren)tarieven en reservepositie

Tabel: Kosten per beleidsproduct	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Rek 2005	Begr 2006	Vjn 2006 (jr 2007)	Begr 2007	Vershil Begr	Vershil in %
	Planvorming	1,737	2,375	2,674	2,251	-0,124	-5,2%
	Waterkeringen	3,670	4,904	5,072	5,482	0,578	11,8%
	Watersystemen	14,557	18,905	20,109	20,019	1,115	5,9%
	Zuiveringstechnische werken	35,428	35,252	37,530	35,677	0,425	1,2%
	Vaarwegen en havens	0,366	0,010	0,259	0,258	0,249	2559,9%
	Vergunningverlening en handhaving keur	0,749	0,698	0,701	0,874	0,175	25,1%
	Beheersing van lozingen	4,672	2,649	2,204	1,718	-0,931	-35,2%
	Heffing en invordering	2,857	3,437	3,897	3,380	-0,058	-1,7%
	Algemene bedrijfsvoering	10,010	10,991	10,912	11,636	0,645	5,9%
	Totaal HDSR	74,046	79,221	83,356	81,294	2,074	2,6%

Tabel: Kosten per kostensoort	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Rek 2005	Begr 2006	Vjn 2006 (jr 2007)	Begr 2007	Vershil Begr	Vershil in %
	Variabele kosten	31,879	38,554	40,676	39,970	1,415	3,7%
	Personele kosten	16,590	14,944	15,228	15,620	0,676	4,5%
	Afschrijvingen	18,180	17,551	18,840	18,774	1,223	7,0%
	Rente	10,166	9,279	9,782	8,638	-0,641	-6,9%
	Geactiveerde overhead	-2,769	-1,107	-1,170	-1,707	-0,600	54,2%
	Totaal kostensoorten HDSR	74,046	79,221	83,356	81,294	2,074	2,6%

Tabel: Investerings per beleidsproduct ¹	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Prognose uitgaven					Totaal
		2006	2007	2008	2009	2010	
	Planvorming	2,325	0,888	0,863	0,587	0,000	4,663
	Waterkeringen	3,784	1,683	2,728	2,578	1,578	12,351
	Watersystemen	14,448	12,025	12,461	14,156	12,994	66,084
	Zuiveringstechnische werken	37,472	23,641	29,644	18,347	0,000	109,104
	Vaarwegen en havens	0,400	0,315	0,000	0,000	0,000	0,715
	Vergunningverlening en handhaving keur	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	Beheersing van lozingen	1,371	0,858	0,000	0,000	0,000	2,229
	Heffing en invordering	0,178	0,113	0,000	0,000	0,000	0,291
	Algemene bedrijfsvoering	1,374	1,204	1,216	0,715	0,715	5,224
	Totaal	61,352	40,727	46,911	36,383	15,287	200,661

Tabel: Voorgestelde Tarieven*	In euro's	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	Ingezetenenomslag	32,88	34,56	36,24	38,04	39,96	42,00
	Index	100	105	110	116	122	128
	Omslag gebouwd	0,52	0,53	0,55	0,57	0,59	0,61
	Index	100	102	106	110	113	117
	Omslag ongebouwd	80,00	69,00	65,60	64,30	64,30	64,30
	Index	100	86	82	80	80	80
	Verontreinigingsheffing	55,80	57,00	60,00	63,60	67,20	70,80
	Index	100	102	108	114	120	127

* Vanaf 2007 is de Uniemethode en de Delflandmethode toegepast.

Tabel: Reserveratio	In miljoenen euro's	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	Totale kosten HDSR	79,221	81,294	85,674	86,291	90,207	91,169
	Index	100	103	108	109	114	115
	Reserveratio	28,2%	26,3%	21,4%	22,4%	23,3%	29,1%

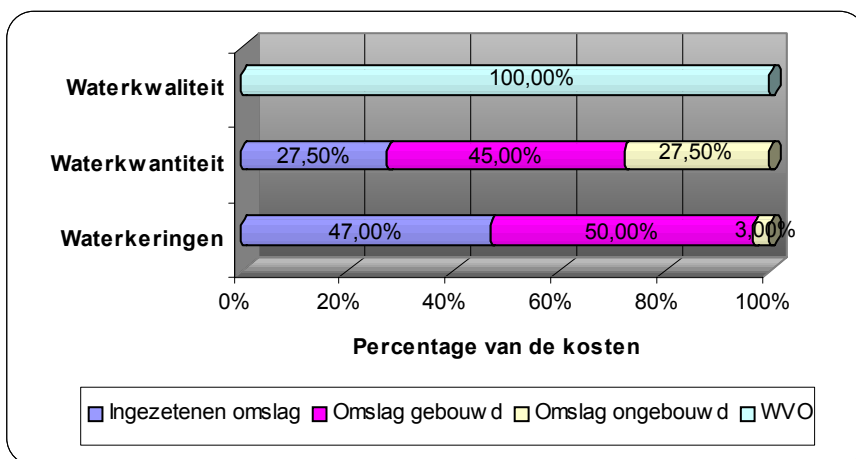
¹ Bedragen 2007 t/m 2010 betreffen 70% van de verwachte projectuitgaven

2.3 Financiële uitgangspunten begroting 2007

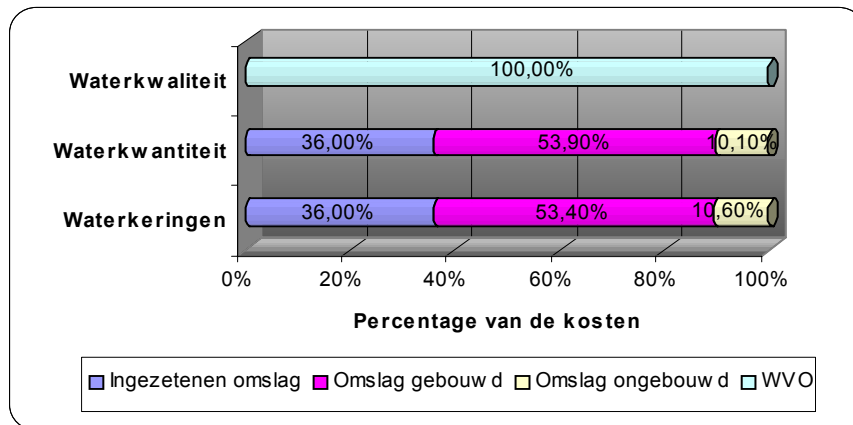
Financiële uitgangspunten

In deze begroting zijn de volgende financiële uitgangspunten gehanteerd.

- Gematigde tariefsstijging (inflatie+) en een gelijkmatige meerjaren tariefsontwikkeling.
- De budgetten voor de variabele kosten en de projectkosten zijn niet verhoogd met een algemeen inflatiepercentage. Gezien het verwachte inflatiepercentage voor 2007 van 1,5%, wordt hiermee dus impliciet een efficiencytaakstelling opgelegd.
- Voor de personeelskosten is uitgegaan van salarissen volgens de CAO.
- De rekenrente voor nieuw af te sluiten langlopende leningen is bepaald op 4,23% (Begroting 2006: 4,23%), voor kortlopende leningen 3,05% (Begroting 2006: 2,49%) en van reeds lopende leningen 5,24% (Begroting 2006: 5,82%).
- De bouwrente bedraagt 3,05% (Begroting 2006 2,71%).
- Er wordt voor meer projecten krediet gevraagd dan dat daadwerkelijk gerealiseerd zal worden in verband met vertragingen door langlopende vergunning- en inspraak procedures. Daarom is in deze begroting 70% van de geraamde investeringen doorberekend in de tarieven.
- De inzet van de reserves is gebaseerd op 26,3% van de exploitatieomvang ultimo 2007. De bandbreedte is in de nota financiële grondslagen bepaald op 20% tot 35%.
- In het tarief dat wordt gebruikt voor het doorberekenen van uren in de projectkosten is een opslag opgenomen voor overhead.
- Tot en met 2006 werden de volgende kostentoedelingspercentages gebruikt, zoals deze in 2001 zijn vastgesteld.
- Voor zover subsidies zijn toegekend zijn deze verrekend in de investeringsramingen. Subsidies waarvan toekenning nog onzeker is zijn derhalve op basis van het voorzichtigheidsprincipe niet in deze begroting verwerkt. Het subsidiebeleid zal in 2007 worden geevalueerd.
- Er is geen formatie-uitbreiding opgenomen in de begroting; wel loopt er een onderzoek naar zelf doen versus uitbesteden.
- De per omslagcategorie opgebouwde reserves blijven beschikbaar voor deze categorie om toekomstige tariefsverhogingen af te vlakken.

- Met ingang van 2007 worden de volgende kostentoedelingspercentages op basis van de Delfland/Unie methode.

3 Begroting per beleidsveld

Algemeen In dit hoofdstuk wordt de Begroting naar beleidsvelden gepresenteerd, conform de BBP-systematiek.

Per beleidsveld wordt inzicht gegeven in de ontwikkelingen. Binnen het beleidsveld wordt onderscheid gemaakt naar beleidsproduct met de hierbij behorende doelstellingen, de investeringen en de kosten.

3.1 Planvorming (10.000)

Omschrijving van het beleidsveld Het formuleren en vastleggen van het strategisch beleid van het waterschap voor zowel de reglementaire beheerstaken (waterkeringszorg, watersysteembeheer, zuiveringsbeheer, wegenbeheer en/of vaarwegenbeheer) als de wijze waarop op (dreigende) calamiteiten wordt gereageerd, alsmede de concretere plannen van het waterschap die betrekking hebben op specifieke thema's (zoals verdrogingbestrijding en voorkoming wateroverlast) of gebieden (zoals gemeentelijke waterplannen en plannen voor de realisatie van ecologische verbindingzones en watergebiedsplannen). In deze laatste planvorm worden diverse aspecten van het waterbeheer gebiedsgericht en in samenhang uitgewerkt.

Tevens zijn de activiteiten van het waterschap gericht op het toetsen van, reageren op en beïnvloeden van de beleids(vormende) en ruimtelijke plannen van derden.

De beleidsproducten die onder het beleidsveld planvorming vallen zijn:

- Eigen plannen (10.100);
- Plannen van derden (10.200).

Relevante nota's	Nota's	Datum vastgesteld
	• Waterstructuurvisie	2002
	• Waterbeheersplan 2003-2007	22 oktober 2003
	• Beleidsplan primaire en secundaire waterkeringen	Oktober 2002

3.1.1 Eigen plannen (10.100)

Beheerplan primaire waterkeringen In 2006 is het eerste beheersplan primaire waterkeringen conform het STOWA-model vastgesteld. In 2011 wordt dit plan herzien (doelstelling 10.01). De derde toetsingsronde voor de primaire waterkeringen wordt in 2010 afgerond (doelstelling 11.03). De resultaten hiervan zullen gebruikt worden als uitgangspunt bij het herzien van het beheersplan.

Beheerplan regionale waterkeringen In 2006 is het beheerplan voor de regionale waterkeringen vastgesteld. Dit beheerplan bestaat uit een Algemeen deel en twaalf gebiedsgerichte deelplannen. De huidige planning is dit beheerplan in 2011 te herzien (doelstelling 10.02).

Gemeentelijke waterplannen In 2007 zijn met de meeste gemeenten de waterplannen opgesteld en is de uitvoering in volle gang (doelstelling 10.03). Nieuwe maatregelen met betrekking tot de studie wateropgave en de dan vastgestelde KRW-doelen worden, lopende de uitvoering, in de stuurgroepen van de waterplannen ingebracht voor besluitvorming. Waterplannen die nog lopen in 2007 zijn, naar verwachting Lopik, Oudewater, Montfoort (gezamenlijk plan), Bunnik, Wijk bij Duurstede en Maarssen.

Nationaal bestuurs-akkoord Water	In 2007 ligt in de planvorming door het waterschap een extra accent op het realiseren van de afspraken uit het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW). Het gaat daarbij met name om het uitwerken van maatregelen ter bestrijding van de wateroverlast en het vaststellen van het Gewenst Grond- en Oppervlaktewaterregime (GGOR). Dit gebeurt in het kader van gemeentelijke waterplannen en watergebiedsplannen. Momenteel wordt de implementatie van het NBW landelijk geëvalueerd. De uitkomsten worden samen met de ontwikkelingen rond de Europese Kaderrichtlijn Water gerapporteerd aan de Tweede Kamer als onderdeel van de Nota 2006.
Europese Kaderrichtlijn Water	Een tweede accent in de planvorming ligt op het uitwerken van concrete doelen en maatregelen in het kader van de Europese Kaderrichtlijn Water (EKW). Op basis van de globale verkenning die in 2006 is afgerond zullen de voorlopige werkdoelen gebiedsgericht worden uitgewerkt tot specifieke doelen en maatregelen om de ecologische waterkwaliteit te verbeteren. Voor de aanpak van deze gedetailleerde analyse worden inhoudelijke en procedurele afspraken gemaakt met de andere waterbeheerders en betrokken overheden in het deelstroomgebied Rijn-West. In 2007 zal veel aandacht besteed worden aan de afstemming over de gebiedsgrenzen heen en de samenwerking met gemeentes en maatschappelijke organisaties. Daarbij zal het waterschap andere partijen attenderen op hun eigenstandige verantwoordelijkheid voor het treffen van maatregelen. In 2008 moet een nieuw waterbeheersplan gereed zijn dat samen met de plannen van andere waterbeheerders, de provinciale waterhuishoudingsplannen en de diverse gemeentelijke waterplannen zal uitmonden in een stroomgebiedsbeheerplan in 2009. De procedures voor inspraak en bestuurlijke besluitvorming op de verschillende niveaus zullen hierbij nauwkeurig op elkaar afgestemd moeten worden.
Watergebieds plannen en peilbesluiten	In 2007 worden de lopende watergebiedsplannen afgerond en worden de resterende peilbesluiten geactualiseerd. In de watergebiedsplannen wordt waar mogelijk uitwerking gegeven aan maatregelen ter bestrijding van wateroverlast, de realisering van GGOR en de maatregelen ter verbetering van de fysisch-chemische en ecologische waterkwaliteit. In gebieden waar geen watergebiedsplan of gemeentelijk waterplan is vastgesteld zal nog een vervolgactie nodig zijn om de NBW- en KRW-doelen te realiseren.
Verdrogingsbestrijding	De aanpak van de verdrogingsbestrijding wordt momenteel herzien als gevolg van het recente advies van de landelijke Taskforce Verdroging. De beschikbare middelen van rijk en provincies zullen geconcentreerd worden ingezet op de zogenoemde TOP-gebieden. Voor ons beheergebied zijn dit de beschermde gebieden Noorderpark, Overlangbroek, de Meije, de Bijleveld en de Kamerikse Nessen. Daarnaast is in principe ILG-financiering beschikbaar voor het lopende gebiedsgerichte project Langbroekerwetering. Over de bestuurlijke en financiële consequenties voor andere verdroogde gebieden (o.a. in Groenraven Oost) vindt nog overleg plaats. Bij de Voorjaarsnota 2007 zal een overzicht worden gegeven van de doorwerking van deze veranderingen in de aanpak van ons waterschap.

3.1.2 Plannen van derden (10.200)

Watertoets	In 2006 is de effectiviteit van onze inspanningen rond de watertoets bepaald. Dit is gebeurd aan de hand van een evaluatieonderzoek. Met de resultaten hiervan zal de werkwijze worden aangepast.
-------------------	--

Veiligheid Nederland in Kaart (VNK)

Al enige jaren levert het waterschap een bijdrage aan het onderzoeksproject Veiligheid Nederland in Kaart. In dit project is door middel van een door de TAW (technische adviescommissie waterkeringen) ontwikkelde methode onderzoek gedaan naar verschillende faalmechanismen van dijken. Hoewel nog niet geheel afgerond levert het onderzoek nu al waardevolle informatie op betreffende de sterkte van onze waterkeringen en de gevolgen van overstromingen. In bestuurlijk overleg tussen V&W, IPO en Unie is besloten het project te vervolgen om voeding te geven aan de (politieke/bestuurlijke) discussie over de risicobenadering (project Waterveiligheid 21^e eeuw). Ook in 2007 zal ons waterschap hier een inhoudelijke bijdrage aan leveren. Onder andere zal het waterschap verder gaan met de uitwerking van een zogenaamd digitaal ondergrondmodel.

Ruimte voor de Rivier

Sinds voorjaar 2006 is de PKB (deel 4) ruimte voor de rivier van kracht. In deze PKB staat vermeld dat in de Lopikerwaard ongeveer 10 kilometer Lekdijk dient te worden verhoogd. Het ministerie van Verkeer en Waterstaat zal het waterschap verzoeken om deze dijkverhoging te gaan uitvoeren.

In 2005 is deze waterkering getoetst op veiligheid aan de afvoernorm van 16.000 m³/s (= taakstelling Ruimte voor de Rivier). Het toetsresultaat is dat de gehele waterkering voldoet aan de norm. Het bestuur verwacht binnen de looptijd van de huidige meerjarenbegroting vooralsnog geen consequenties voor het waterschap.

Duidelijk is dat de landelijke studies naar waterberging, waterafvoer en inrichting en ontwikkeling van het rivierengebied een grote impact kunnen hebben op onze waterkeringen zowel in ligging als afmeting. Om de ontwikkelingen in deze voldoende te kunnen volgen is het noodzakelijk dat het waterschap hieraan in 2007 extra aandacht gaat besteden.

Een andere maatregel in ons beheersgebied betreft de te realiseren aanpassingen in de uiterwaard ter hoogte van Houten, Vianen en IJsselstein. De provincie Utrecht zal het projectleiderschap van deze aanpassingen op zich nemen. Voor wat de planvorming betreft zal het waterschap ambtelijk vertegenwoordigd zijn in de door de Provincie Utrecht opgerichte projectgroep. Volgens de planning van de Provincie dient de planvormingsfase in 2007 te worden afgerond.

3.1.3 Doelstellingen

De doelstellingen die grijs gekleurd zijn, hebben betrekking op 2006. Over de doelstellingen die betrekking hebben op 2006 wordt in de Burap 2006 gerapporteerd. Voor de volledigheid zijn alle doelstellingen in deze Begroting opgenomen.

Nr	Categorie	Doelstellingen	Tussendoelstelling
1000	Must have	Planvorming	Nvt
1001	Must have	- Het in 2006 beschikken over een beheerplan voor de primaire waterkeringen, zoals bedoeld in de provinciale verordening op de waterkeringen (Stowamodel). - In 2011 vaststellen van het herziene beheerplan voor de primaire waterkeringen	- In 2010 opstellen van een evaluatie van het beheerplan.
1002	Must have	- Het in 2006 vastgesteld hebben van beheerplannen voor de regionale waterkeringen. - In 2011 vaststellen van het herziene beheerplan voor de regionale waterkeringen (verdeeld over het Algemeen deel en twaalf gebiedsgerichte deelplannen)	- In 2010 opstellen van een evaluatie van het beheerplan
1003	Should have	Samen met gemeenten in het beheersgebied waterplannen opstellen, zodat in 2007 14 plannen gereed –en door beide besturen bekrachtigd – zijn.	1) In 2006 worden voor 10 gemeenten de waterplannen bestuurlijk bekrachtigd. Naar verwachting zijn dit ondermeer Houten, Wijk bij Duurstede, Bunnik, IJsselstein en Woerden. 2) In 2007 loopt de bijdrageregeling gemeentelijke waterplannen af. In 2006 wordt de regeling geëvalueerd en wordt bepaald of verlenging nodig is.
1004	Must	Voldoen aan de eisen die de Europese Kaderrichtlijn	1) In 2006 en 2007 worden voor het beheersgebied van De

	have	Water stelt aan het waterbeheer vanaf 2015.	Stichtse Rijnlanden per waterlichaam haalbare ecologische en fysisch-chemische doelen met bijbehorende maatregelenpakketten uitgewerkt. 2) Vanaf 2006 wordt het monitoringprogramma van het waterschap mede afgestemd op de analyses en rapportages die ten behoeve van de Kaderrichtlijn moeten worden verricht. 3) Uiterlijk in 2008 worden de doelen en maatregelen definitief vastgelegd in het Waterbeheersplan, dat tevens de bijdrage van het waterschap vormt voor het eerste deelstroomgebieds-beheersplan Rijn-West dat in 2009 bij de EU wordt ingediend. 4) In 2015 wordt getoetst of de gestelde doelen zijn behaald
1005	Should have	Uiterlijk in 2015 heeft een herinrichting van de Gekanaliseerde Hollandse IJssel en haar uiterwaarden plaatsgevonden die optimaal aansluit bij de wensen van de diverse betrokken belanghebbenden.	1) De overdracht van de Gekanaliseerde Hollandse IJssel aan het waterschap vindt in 2006 plaats. 2) Binnen twee jaar na de overdracht van de Gekanaliseerde Hollandse IJssel naar het waterschap zal het waterschap starten met het baggeren van de G.H.IJ. 3) Binnen één jaar na de overdracht van de G.H.IJ naar het waterschap zullen zowel de oevers als de kades langs de G.H.IJ. in de betreffende Groot-OnderhoudsPlannen worden verwerkt
1006	Must have/ Should have	-Opstellen en uiterlijk in 2007 vaststellen van integrale watergebiedsplannen voor het beheersgebied van het waterschap, waarin de wateropgave, GGOR, peilbesluiten en verdrogingsbestrijding in onderlinge samenhang en gebiedsgericht worden uitgewerkt. -Bij het opstellen van watergebiedsplannen in zettingsgevoelige gebieden inspelen op ontwikkelingen van derden om bodemdaling tegen te gaan.	1) In de jaren 2006 en 2007 zullen jaarlijks gemiddeld zeven peilbesluiten worden opgesteld. 2) In 2008 beschikt het waterschap gebiedsdekkend over geldige peilbesluiten. Voor gebieden waar geen verplichting geldt voor het opstellen van peilbesluiten zijn in 2007 streefpeilen vastgelegd. 3) Uitwerken en uiterlijk in 2008 vaststellen van het gewenste grond- en oppervlaktewaterregime (GGOR) per peilgebied in het kader van watergebiedsplannen, in samenwerking met provincies, gemeenten en belanghebbenden. De kaders hiervoor worden in overleg met de provincie uitgewerkt.
1008	Should have	- Aanpakken van de verdrogingsbestrijding waar mogelijk in het kader van watergebiedsplannen en in samenwerking met anderen, conform de planning die met de provincie is afgesproken. Het areaal verdroogd natuurgebied binnen het beheersgebied moet in 2010 met 40% zijn verminderd ten opzichte van 1999. - In 2015 wordt, voor wat betreft de hydrologie, invulling gegeven aan de instandhoudingsdoelstellingen van de binnen het beheersgebied gelegen Natura-2000 gebieden.	In 2008 zijn voor 20% van het areaal verdroogd natuurgebied maatregelen getroffen.
1010	Should have	Het watersysteem moet uiterlijk in 2015 voldoen aan de normen voor wateroverlast die zijn overeengekomen in het Nationaal Bestuursakkoord Water.	1) De in de studie Wateropgave gesignaleerde huidige knelpunten en indicatieve maatregelen worden in 2006 en 2007 concreet uitgewerkt en vastgelegd, waar mogelijk in het kader van watergebiedsplannen en gemeentelijke waterplannen. 2) In 2006 wordt in overleg met de provincie nader vastgesteld op welke termijn de voor de toekomst verwachte knelpunten (klimaatverandering) zullen worden aangepakt.
1011	Should have	In 2006 worden er afspraken gemaakt over de wijze waarop het waterschap de nachtvorstschaderegeling gaat faciliteren.	
1012	Must have	De toepassing van de watertoets heeft er toe geleid dat de waterparagraaf in 2006 een standaard onderdeel is geworden bij nieuwe ruimtelijke plannen.	1) In 2006 is in alle relevante plannen waar water een rol speelt een waterparagraaf opgenomen. 2) In 2006 hebben wij ook invloed op de besluitvorming in het voor- en uitvoeringstraject van de ruimtelijke plannen.
1014	Must have	In 2008 wordt het Waterbeheersplan voor de periode 2008-2012 vastgesteld.	

3.1.4 Projecten

Tabel: Investerings	In miljoenen euro's (afrondingsverschillen mogelijk)	2006	2007	2008	2009	2010	Totaal
	Doelstelling 10.00 (Algemeen)	0,119	0,112	-	-	-	0,231
	Doelstelling 10.03 (waterplannen)	-	-	-	-	-	-
	Doelstelling 10.04 (EKRW)	0,516	0,472	0,463	0,337	-	1,788
	Doelstelling 10.06 (GGOR)	0,085	0,044	-	-	-	0,129
	Doelstelling 10.07 (Onderzoeken Langbroekerwetering)	0,200	0,100	0,100	0,100	-	0,500
	Doelstelling 10.08 (verdrogingsonderzoek)	0,049	0,074	0,074	0,049	-	0,245
	Doelstelling 10.10 (wateropgave/watertoets)	0,150	0,966	2,032	4,000	4,148	11,296
	Totaal planvorming	1,119	1,767	2,669	4,486	4,148	14,188

3.1.5 Kostenoverzicht

Tabel: Kosten per beleidsproduct	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2005	Begr 2006	Vjn 2006 (jr 2007)	Begr 2007	Vershil begr.	Vershil in %
	Eigen plannen	0,977	1,545	1,645	1,090	-0,455	-29,5%
	Plannen derden	0,760	0,830	1,029	1,161	0,331	39,9%
	Totaal planvorming	1,737	2,375	2,674	2,251	-0,124	-5,2%

Tabel: Kosten per kostensoort	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Begr 2006	Vjn 2006 (jr 2007)	Begr 2007	Vershil begr.	Vershil in %
	Variabele kosten	0,349	0,433	0,413	0,064	18,4%
	Personele kosten	1,199	1,415	0,956	-0,244	-20,3%
	Afschrijvingen	0,780	0,825	0,865	0,085	10,9%
	Rente	0,065	0,064	0,055	-0,010	-15,9%
	Geactiveerde overhead	-0,018	-0,064	-0,037	-0,019	106,7%
	Totaal planvorming	2,375	2,674	2,251	-0,124	-5,2%

3.1.6 Toelichting kostenoverzicht

Personeels- en kapitaallasten, geactiveerde overhead De personeelslasten, de kapitaallasten en de geactiveerde overhead worden centraal toegelicht in hoofdstuk 11 'de begroting van de kostensoorten 2007'.

Eigen plannen (10.100)

Tabel: Kosten per beleidsproduct	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Begr 2006	Vjn 2006 (jr 2007)	Begr 2007	Vershil begr.	Vershil in %
	Variabele kosten	0,189	0,252	0,211	0,022	11,7%
	Personele kosten	0,652	0,887	0,401	-0,251	-38,6%
	Afschrijvingen	0,714	0,559	0,499	-0,215	-30,2%
	Rente	0,004	0,004	0,004	0,000	-7,9%
	Geactiveerde overhead	-0,014	-0,057	-0,025	-0,010	71,0%
	Totaal eigen plannen	1,545	1,645	1,090	-0,455	-29,5%

Variabele kosten (€ 0,022 miljoen)

- In 2007 is voor de herziening van het Waterbeheersplan een extra bedrag geraamd van € 0,025 miljoen per jaar.

Plannen derden (10.200)

Tabel: Kosten per kostensoort	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Begr 2006	Vjn 2006 (jr 2007)	Begr 2007	Vershil begr.	Vershil in %
	Variabele kosten	0,160	0,182	0,202	0,042	26,4%
	Personele kosten	0,547	0,529	0,555	0,008	1,4%
	Afschrijvingen	0,066	0,266	0,366	0,300	454,5%
	Rente	0,061	0,060	0,051	-0,010	-16,4%
	Geactiveerde overhead	-0,004	-0,007	-0,013	-0,009	249,5%
	Totaal plannen derden	0,830	1,029	1,161	0,331	39,9%

3.2 Aanleg en onderhoud waterkeringen (11.000)

Omschrijving van het beleidsveld Het opzetten, actueel houden en periodiek controleren van de beheersinstrumenten (legger, beheersregister, toetsing), teneinde de staat van onderhoud van de waterkeringen zichtbaar te maken.
Het aanleggen en het in stand houden van het waterkerend vermogen van de waterkeringen die in beheer zijn bij het waterschap.
Het plan- en doelmatig bewaken van de waterkeringen in bedreigende situaties en het (doen of laten) treffen van maatregelen om de waterkerende functie te waarborgen, alsmede het beperken van de gevolgen van calamiteiten.

De beleidsproducten die onder het beleidsveld aanleg en onderhoud waterkeringen vallen zijn:

- Beheersinstrumentarium waterkeringen (11.100);
- Aanleg en onderhoud waterkeringen (11.200);
- Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding (11.300).

Relevante nota's	Nota's	Datum vastgesteld
	• GOP (GrootOnderhoudsPlan) regionale waterkeringen 2006-2010	vastgesteld: 2005
	• Legger primaire waterkeringen	vastgesteld: 2003
	• Calamiteitenbestrijdingsplan	vastgesteld: 2004
	• Beheersplan primaire waterkeringen	vast te stellen 2006

Algemeen regionale waterkeringen Mede naar aanleiding van de kadebreuk in Wilnis in de zomer van 2003, hebben de provincies zich voorgenomen het toezicht op de veiligheid van de regionale waterkeringen aan te scherpen. In het najaar van 2006 zullen de provincies Utrecht, Noord- en Zuid-Holland naar verwachting een gezamenlijke 'Verordening Waterkeringen West-Nederland' vaststellen. Hierin zijn o.a. de normering van de regionale waterkeringen, procedures en rapportageverplichtingen vastgelegd. De vereisten uit de verordening worden nader uitgewerkt in een aantal leidraden voor onder andere toetsing, ontwerp, beheer en onderhoud van de regionale waterkeringen.

De vaststelling van de verordening betekent voor het waterschap dat alle bij het waterschap in beheer zijnde regionale waterkeringen (circa 450 km) volgens de verschillende leidraden getoetst zullen moeten worden en dat de toetsresultaten gerapporteerd moeten worden richting provincie. Dat is ten opzichte van de huidige taakstelling rond de regionale waterkeringen een belangrijke taakuitbreiding.

Mochten de toetsresultaten daar aanleiding toe geven zullen er mogelijk ook extra verbeteringswerken uitgevoerd moeten worden.

Bij de uitvoering van kadeverbeteringswerken zal nadrukkelijk afstemming en waar mogelijk integratie plaats vinden met uit te voeren oeverprojecten.

3.2.1 Beheersinstrumenten waterkeringen (11.100)

Beheers-instrumentarium algemeen Het beheersinstrumentarium voor de waterkeringen bestaat uit drie elementen:

- Legger
- Beheerregister:
- Veiligheidstoets

Een beheerregister zoals hier wordt bedoeld, is een technisch beheerregister. Daarnaast is er ook behoefte aan een administratief beheerregister, waarin informatie wordt opgeslagen over bijvoorbeeld onderhoud, vergunning, etc. Leggers en beheerregisters worden opgeslagen, beheerd en ontsloten via het IntWis-GIS systeem.

Legger primaire en regionale waterkeringen	In de legger is omschreven waaraan waterkeringen moeten voldoen naar richting, vorm, afmeting en constructie, alsmede de onderhoudsplichtigen en de onderhoudsverplichtingen. De legger voor de direct kerende primaire waterkeringen, de dijk langs de Neder-Rijn en Lek tussen Amerongen en Schoonhoven, is in 2003 vastgesteld. Deze legger zal in 2007 aangepast worden op de in november 2006 door het rijk vast te stellen nieuwe hydraulische randvoorwaarden en ter vaststelling aan het bestuur worden voorgelegd (zie doelstelling 11.09). In 2006 wordt de legger opgesteld voor de –niet direct kerende- primaire waterkeringen (de dijk noordelijk langs de Gekanaliseerde Hollandse IJssel, doelstelling 11.01). De leggers voor de regionale waterkeringen (doelstelling 11.04) worden in 2007 opgesteld en ter vaststelling voorgelegd aan het bestuur.
Beheers- register	In het beheerregister zijn omschreven de voor het behoud van het waterkerend vermogen kenmerkende gegevens van de constructie en de feitelijke toestand. Gegevens over de actuele toestand van de waterkeringen worden verzameld in het beheerregister. De gegevens omtrent de ligging en hoogte van de waterkeringen worden voornamelijk verkregen met behulp van laser-altimetrie (Flimap). In 1999 en 2004 zijn de belangrijkste waterkeringen op deze manier ingemeten. In 2009 gebeurt dit opnieuw om de verandering in de toestand van de waterkeringen te volgen. Hiervoor is in de meerjarenraming een bedrag van € 0,300 miljoen opgenomen. In 2006/2007 zijn c.q. worden de gegevens over het beheer van de waterkeringen aan het register toegevoegd op basis van de in 2005 vastgestelde beheerplannen. Hiermee beschikken we in 2007 over een gevuld beheerregister voor alle waterkeringen (doelstelling 11.08). In 2006 is het beheerregister compleet opgezet. Dit register dient periodiek geactualiseerd te worden.
Veiligheids- toetsing	Regelmatig moet het waterschap verslag uitbrengen aan de provincie Utrecht over de waterstaatkundige toestand van de primaire waterkeringen en moet beoordeeld worden of de veiligheid voldoet aan de norm. Volgens de Wet op de Waterkeringen moeten de primaire waterkeringen eens in de vijf jaar getoetst worden op hun veiligheid. Begin 2005 is het laatste deel van de rapportage van de tweede toetsingsronde vastgesteld. In 2006 zal het Rijk nieuwe hydraulische randvoorwaarden vaststellen. Op basis van deze randvoorwaarden wordt de derde toetsingsronde uitgevoerd. In 2010 wordt hierover gerapporteerd (doelstelling 11.03). De concept 'Verordening Waterkeringen West-Nederland' verplicht ons tevens de regionale waterkeringen te toetsen. De inhoud van de toetsing is vastgelegd in een 'Leidraad toetsen op veiligheid regionale waterkeringen' (LTR). Het is nog onduidelijk wanneer de eerste toetsingsronde dient te worden afgerond (wordt in overleg met de waterschappen door de provincies bepaald).

3.2.2 Aanleg en onderhoud waterkeringen (11.200)

Verwerving eigendommen In het beheersplan primaire waterkeringen is vastgesteld dat het waterschap streeft naar het in eigendom c.q. beheer verkrijgen van het buitentalud van de primaire waterkeringen langs de Neder-Rijn en Lek. Ook voor een gedeelte van de regionale waterkeringen is in het Beleidsplan Waterkeringen vastgesteld dat het waterschap streeft naar het verwerven van het eigendom. Het gaat hierbij om de kernzones van de belangrijkste regionale waterkeringen. Met dit aankoopbeleid heeft het waterschap naast de ter beschikking staande publiekrechtelijke middelen tevens een privaatrechtelijk middel om een goede staat van de waterkering te bewerkstelligen. Vanaf 2004 is hiervoor jaarlijks € 0,250 miljoen opgenomen in de meerjarenraming (doelstelling 11.06).

Onderhoud primaire waterkeringen Grootonderhoud Primaire Waterkeringen:
De buitentaluds van de waterkeringen langs Neder-Rijn en Lek dienen waterkerend en erosiebestendig te zijn. Een aantal jaren na aanleg van een waterkering, wanneer een goede grasmat ontwikkeld is, voldoet het buitentalud aan bovenstaande eisen. In de loop van de jaren kan door verwerking en betreding de kwaliteit van het buitentalud achteruit gaan en steeds minder waterdicht en erosiebestendig worden (bijvoorbeeld beschadigingen aan het kleidek en de grasmat in de vorm van schapenpaadjes). Grote lengten van de huidige buitentaluds voldoen momenteel niet meer aan deze eisen. Om weer aan de eisen te voldoen moet het buitentalud opnieuw worden geprofileerd. Het waterschap is van plan om jaarlijks een traject aan te pakken zodat alle buitentaluds van de Neder-Rijn- en Lekdijk voldoen aan de te stellen eisen. Voorstellen in deze zullen in de Voorjaarsnota 2007 worden uitgewerkt.

Renovatie Beermuur Wijk bij Duurstede:
De Beermuur in Wijk bij Duurstede is onderdeel van de primaire waterkering. Als gevolg van beschadigd voegwerk is aan de binnenzijde van de Beermuur een esthetisch onacceptabele situatie ontstaan. Door uittredend regenwater is op de muur een aanslag ontstaan van kalk. Om verdere verslechtering te voorkomen moeten maatregelen worden getroffen. Voor de uitvoering in 2006-2007 is een bedrag van € 0,300 miljoen opgenomen in de meerjarenraming.

Onderhoud regionale waterkeringen Begin 2005 is het Groot Onderhoudsplan voor de regionale waterkeringen vastgesteld voor de periode 2006-2010. Hierin is vastgelegd om het investeringstempo van € 2,253 miljoen per jaar voort te zetten. Dit investeringstempo leidt ertoe dat de regionale waterkeringen in 2022 voor de eerste maal voldoen aan de toetshoogten (doelstelling 11.04). De uitvoering van het onderhoudsplan 2001-2005 heeft geleerd dat de uitvoering van kadeverbeteringsprojecten in stedelijk gebied en van kaden met een weg erop veel voorbereiding vereisen. Veel van deze projecten zijn daarom doorgeschoven naar de periode 2007 en verder.

Muskusratten bestrijding De bestrijding van muskus- en beverratten is noodzakelijk om met name de waterkeringen te beschermen tegen aantasting door het graven van holen door deze dieren. In de provincie Utrecht wordt de bestrijding uitgevoerd door het Openbaar Lichaam Muskusrattenbestrijding (OLM), waarin de provincie en de drie waterschappen deelnemen. Piekbestrijding door extra inzet van vijf piekbestrijders (tot in totaal tien piekbestrijders) is ook in 2007 vooralsnog noodzakelijk om de populatie muskusratten onder controle te krijgen en de beverrat op termijn uit het gebied te verdrijven. Daarom is voor 2007 een stijging van onze bijdrage voorzien van € 0,675 miljoen tot € 0,935 miljoen per jaar. Hierin is ook de bijdrage aan de muskusrattenbestrijding in de provincie Zuid-Holland en de bijdrage aan de Unie van Waterschappen voor de beverrattenbestrijding verwerkt.

Organisatie muskusratten bestrijding provincie Utrecht Eind 2005 begin 2006 is binnen het OLM overleg gevoerd over de organisatie van de muskusrattenbestrijding in de Provincie Utrecht. Daarbij is een aantal varianten onderzocht. Eind juli is het rapport "Naar een passend bestuur en organisatie OLM Utrecht, een verkennend onderzoek naar de organisatie van muskusrattenbestrijding" verschenen dat in opdracht van het bestuur van het OLM is opgesteld. Het dagelijks en algemeen bestuur van het OLM hebben inmiddels besloten de in het rapport genoemde voorkeursvariant te volgen. Deze variant houdt in dat de taak van de muskusrattenbestrijding wordt overgedragen aan de drie waterschappen (delegatie ex artikel 107 Provinciewet). De uitvoering van deze taak komt te liggen bij het Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden. De waterschappen onderling (AGV, V&E, HDSR) maken een overeenkomst (o.m. afspraken over prestaties en financiën) over hoe de taak moet worden uitgevoerd. Deze variant houdt in dat het gebied van het OLM intact blijft. Het personeel komt in dienst bij HDSR. Het OLM wordt opgeheven. Het DB van ons waterschap heeft inmiddels de intentie uitgesproken om de voorgestelde voorkeursvariant ten behoeve van de organisatie van de muskusrattenbestrijding in de Provincie Utrecht over te nemen en nader uit te werken.

3.2.3 Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding (11.300)

Calamiteitenbestrijding In 2005 is een nieuwe organisatie voor de dijkbewaking ingericht. Conform het vastgestelde oefenplan vinden jaarlijks oefeningen plaats. Afstemming met andere overheden en samen oefenen is voor 2007 een van de belangrijke speerpunten. De voorbereiding van oefeningen alsmede de evaluatie ervan en de vertaling naar de calamiteitenbestrijdingsplannen zal minstens 2 maal per jaar plaats vinden. Jaarlijks is voor het dijkleger een bedrag van € 0,025 miljoen te worden opgenomen voor oefening, instructie en de jaarlijkse aanschaf van calamiteitenbestrijdingsmaterialen (inclusief vervanging en onderhoud).

3.2.4 Doelstellingen

Nr	Categorie	Doelstellingen	Tussendoelstelling
1100	Must have	Aanleg en onderhoud waterkeringen	Nvt
1101	Must have	Het in 2006 vaststellen van de legger voor de -niet direct kerende- primaire waterkeringen.	1) Het bevorderen dat het Rijk en de Provincie de normen (hydraulische randvoorwaarden) voor deze keringen vast stelt.
1103	Must have	In 2008 de derde toetsingsronde (toetsronde 2011) gereed hebben voor de primaire waterkeringen.	Het in 2006 afronden van de volledige toetsing van dijkkring 15 (Lopikerwaard). (toetsronde 2006)
1104	Must have	In 2022 voldoen de regionale waterkeringen voor de eerste maal aan de toetshoogten, die de provincies vaststellen in de Verordening Waterkeringen West-Nederland.	1) Het in 2007 vaststellen van de legger regionale keringen. 2) In 2008 voldoen de regionale waterkeringen van categorie 3 aan de normen.
1106	Want to have	Vóór 2013 is het eigendom van de buitentaluds van de direct kerende primaire waterkeringen en de kernzone van de regionale waterkeringen in handen van het waterschap dan wel een medeoverheid.	In 2008 is 50% van de buitentaluds van de direct kerende primaire waterkeringen in eigendom van het waterschap dan wel een medeoverheid
1107	Must have	1) Elk jaar wordt tenminste één keer geoefend in de bestrijding van een ramp op de primaire waterkering.	

		2) In 2006 is het dijkleger geformeerd en geïnstrueerd	
1108	Must have	Het uiterlijk in 2006 beschikken over een beheersregister voor alle regionale waterkeringen.	
1109	Must have	In 2007 vaststellen van de herziene legger van de direct kerende primaire waterkeringen.	

3.2.5 Projecten

Tabel: Investerings	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Prognose uitgaven					
		2006	2007	2008	2009	2010	Totaal
	Doelstelling 11.00 algemeen	0,105	0,105	0,100	-	-	0,310
	Doelstelling 11.03 toetsing prim. Waterkering	-	-	0,850	-	-	0,850
	Doelstelling 11.04 normen sec. waterkering	1,678	1,578	1,578	1,578	1,578	7,989
	Doelstelling 11.05 beheerregister prim. Waterkering	-	-	0,300	1,000	-	1,300
	Grondaankopen	-	-	-	-	-	-
	Totaal	1,783	1,683	2,828	2,578	1,578	10,449

3.2.6 Kostenoverzicht

Tabel: Kosten per beleidsproduct	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2005	Begr Vjn 2006		Begr 2007	Verschil begr.	Verschil in %
			2006	(jr 2007)			
	Beheersinstrumenten waterkeringen	0,804	0,879	0,785	0,660	-0,219	-24,9%
	Aanleg en onderhoud waterkeringen	2,856	3,920	4,211	4,734	0,813	20,7%
	Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding	0,010	0,105	0,076	0,088	-0,017	-16,0%
	Totaal waterkeringen	3,670	4,904	5,072	5,482	0,578	11,8%

Tabel: Kosten per kostensoort	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Begr Vjn 2006		Begr 2007	Verschil begr.	Verschil in %
		2006	(jr 2007)			
	Variabele kosten	1,727	1,611	1,897	0,170	9,8%
	Personele kosten	0,398	0,372	0,477	0,079	19,9%
	Afschrijvingen	2,024	2,260	2,030	0,006	0,3%
	Rente	0,826	0,894	1,149	0,323	39,1%
	Geactiveerde overhead	-0,071	-0,064	-0,071	0,000	-0,7%
	Totaal kostensoorten waterkeringen	4,904	5,072	5,482	0,578	11,8%

3.2.7 Toelichting kostenoverzicht

Personeels- en kapitaallasten, geactiveerde overhead De personeelslasten de kapitaallasten en de geactiveerde overhead worden centraal toegelicht in hoofdstuk 11 'de begroting van de kostensoorten 2007'.

Beheersinstrumenten waterkeringen (11.100)

Tabel: Kosten per beleidsproduct	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Begr Vjn 2006		Begr 2007	Verschil begr.	Verschil in %
		2006	(jr 2007)			
	Variabele kosten	0,381	0,307	0,357	-0,024	-6,3%
	Personele kosten	0,083	0,075	0,103	0,020	23,9%
	Afschrijvingen	0,361	0,359	0,132	-0,229	-63,4%
	Rente	0,056	0,046	0,068	0,012	22,0%
	Geactiveerde overhead	-0,002	-0,002	0,000	0,002	-100,0%
	Totaal beheersinstrumenten waterkeringen	0,879	0,785	0,660	-0,219	-24,9%

**Variabele kosten
(- € 0,024 miljoen)**

- Het budget voor het opstellen van een legger voor de regionale waterkeringen is in 2007 verhoogd met € 0,125 miljoen.
- Het beheerregister voor de waterkeringen wordt in 2006 opgeleverd. Vanaf 2007 is alleen nog een budget benodigd voor onderhoud. Een structurele verlaging kan worden doorgevoerd van € 0,200 miljoen per jaar.

Aanleg en onderhoud waterkeringen (11.200)

Tabel: Kosten per kostensoort	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Begr 2006	Vjn 2006 (jr 2007)	Begr 2007	Vershil begr.	Vershil in %
Variabele kosten		1,241	1,236	1,471	0,230	18,5%
Personele kosten		0,314	0,289	0,354	0,040	12,6%
Afschrijvingen		1,663	1,901	1,898	0,235	14,1%
Rente		0,771	0,848	1,081	0,311	40,3%
Geactiveerde overhead		-0,069	-0,063	-0,071	-0,002	2,3%
Totaal aanleg en onderhoud waterkeringen		3,920	4,211	4,734	0,813	20,7%

**Variabele kosten
(€ 0,230 miljoen)**

- Voor de muskusrattenbestrijding (verlenging inzet tijdelijke extra formatie met 10 fte) is een extra budget opgenomen van € 0,260.

Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding (11.300)

Tabel: Kosten per beleidsproduct	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Begr 2006	Vjn 2006 (jr 2007)	Begr 2007	Vershil begr.	Vershil in %
Variabele kosten		0,105	0,068	0,068	-0,037	-34,9%
Personele kosten		0,000	0,008	0,020	0,020	-
Afschrijvingen		0,000	0,000	0,000	0,000	-
Rente		0,000	0,000	0,000	0,000	-
Geactiveerde overhead		0,000	0,000	0,000	0,000	-
Totaal dijkbewaking en calamiteitenbestrijding		0,105	0,076	0,088	-0,017	-16,0%

**Variabele kosten
(- € 0,037 miljoen)**

- In 2006 zijn extra financiële middelen beschikbaar voor de aanschaf van kleding voor het dijkleger. Voor 2007 tot 2011 is het budget met € 0,040 miljoen verlaagd.

3.3 Inrichting en onderhoud watersystemen (12.000)

Omschrijving van het beleidsveld Het voorbereiden, op- en vaststellen alsmede onderhouden van instrumenten die het beheer van watersystemen ondersteunen. Aanleg, verwerving en onderhoud van waterlopen en kunstwerken voor de passieve waterbeheersing inclusief alle kwaliteitsmaatregelen in oppervlaktewater en aan de voorzieningen verwante belangen die daarin worden getroffen. Verwijderen van bagger- en saneringsspecie uit watersystemen en indien noodzakelijk dit milieuhygiënisch passend verwerken.

Het door middel van regulerende kunstwerken invloed uitoefenen op de hoeveelheid water, het oppervlaktewaterpeil en de waterkwaliteit in het watersysteem. Bestrijding van afwijkingen van de gewenste hoeveelheid water dan wel de kwaliteit of ecologische toestand daarvan voor zover dat niet onder de normale bedrijfsvoering valt. Het verzamelen, bewerken, verwerken, toetsen, analyseren en rapporteren van meetgegevens voor zowel het waterkwantiteits- als het waterkwaliteitsbeheer (met uitzondering van gegevens over de waterbodems).

De beleidsproducten die onder het beleidsveld inrichting en onderhoud watersystemen vallen zijn:

- Beheersinstrumentarium watersystemen (12.100);
- Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen (12.200);
- Baggeren van waterlopen en saneren van waterbodems (12.300);
- Beheer hoeveelheid water (12.400);
- Calamiteitenbestrijding watersystemen (12.500);
- Monitoring watersystemen (12.600).

Relevante nota's	Nota's	Datum vastgesteld
	• Legger watergangen en kunstwerken • Beheerplan watergangen • Gebiedsgerichte knelpuntenanalyse en ontwikkelingsvisie visfauna • Amfibieën, vissen en baggeren • Nota Afzet bagger • Nota Baggerprogramma 2001-2015 • Nota Oeverinrichting • Nota peilbesluiten	2001 1998

3.3.1 Beheersinstrumentarium watersystemen (12.100)

Peilbesluiten en watergebiedsplannen Het opstellen van peilbesluiten wordt door het waterschap inmiddels zoveel mogelijk geïntegreerd in watergebiedsplannen (zie paragraaf 3.1.1 Eigen plannen). Peilbesluiten worden daarbij gebaseerd op het Gewenst Grond en Oppervlaktewaterregime GGOR). In 2007 worden de resterende peilbesluiten geactualiseerd die niet onder een watergebiedsplan vallen.

Register peilbesluiten Door de behoefte aan gegevens, die mede voortkomt uit de calamiteitenbestrijdingsplannen, wordt het beheerregister waterlopen en kunstwerken in samenhang met de peilgebieden in 2007 verder uitgewerkt en gecomplementeerd.

Mede ten behoeve van de Kaderrichtlijn Water en de calamiteitenplannen worden de bemalinggebieden geactualiseerd. De werkzaamheden ter verbetering van de diverse gegevens rond peilbesluiten en watergebiedsplannen worden in 2007 voortgezet.

Een doorlopende actie is het verwerken van recent genomen peilbesluiten en watergebiedsplannen in verband met verbeteringen aan het watersysteem.

Water-akkoorden	Het waterschap is partij in een zevental waterakkoorden. In waterakkoorden worden afspraken vastgelegd tussen de waterbeheerders over de wateruitwisseling. Deze afspraken hebben onder andere betrekking op de verplichting van de deelnemers in een bepaalde situatie (normaal, watertekort, wateroverlast), met betrekking tot waterkwaliteit, hoeveelheden en kosten. Met name de financiële aspecten van de waterakkoorden vereisen veel aandacht bij de voorbereiding en bestuurlijke besluitvorming. Momenteel vindt ambtelijk én bestuurlijk overleg plaats met het hoogheemraadschap van Rijnland over het waterakkoord Bodegraven. De inzet daarbij is om tot een voorspelbaar kostenverloop te komen dat bovendien in een redelijke verhouding staat tot de door Rijnland geleverde dienst. Naar verwachting zal het Dagelijks Bestuur nog dit najaar definitieve voorstellen ten aanzien van dit onderwerp richting het Algemeen bestuur formuleren. In deze begroting is geanticipeerd op een niet verdere stijging van de kosten.
Legger watergangen en beheer-register watergangen en kunstwerken	De legger watergangen is in 2003 door het bestuur vastgesteld. Bij de herziening van de Keur zal tevens deze legger in 2007 worden herzien. De Legger wordt beheerd via het IntWis-GIS systeem. Vanaf 2003 is een begin gemaakt met de opslag en beheer van alle voor het dagelijks beheer van belang zijnde gegevens in het IntWis-GIS systeem. Deze database wordt het beheerregister genoemd. Bij de afdeling Waterkering en Ondersteuning zijn vier medewerkers belast met de opzet en het bijhouden van het beheerregister. In 2007 wordt verder gegaan met het vullen van het beheerregister met de meest actuele gegevens voor de kunstwerken, peilgebieden en watergangen. Deze gegevens vormen een belangrijke basis voor de sectoren Waterbeheer en Strategie en Plannen. Het is belangrijk dat deze registers niet alleen worden ingevuld, maar ook worden bijgehouden. Het waterschap ontwikkelt zich op het gebied van één-loket functie en elektronische dienstverlening steeds verder. Deze ontwikkelingen hebben ook formatieve consequenties die niet waren voorzien. Voor de inventarisatie van 9000 kunstwerken en alle primaire- en secundaire watergangen wordt een eenmalige grootschalige actie uitgevoerd om het register accuraat te vullen. De inzet wordt door externen geleverd. Een extra uitgaven van € 0,100 miljoen is voorzien in 2007.
Beheer- en onderhouds-plannen Regio's	Uit het in 2005 opgestelde Regio beheerplan (voor de regio's West en Oost tezamen) wordt in 2007 verder gegaan met het opstellen van onderhoudsplannen per rayon. Hierin wordt het onderhoud van watergangen en kunstwerken beschreven, vanuit de integrale visie in het Regiobeheerplan.

3.3.2 Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen (12.200)

Werkcategorieën	De werken zijn te verdelen in vier categorieën: • aanleg; • verbetering; • instandhouding; • onderhoud.
Aanleg	Aanleg natuurvriendelijke oevers Het natuurbeleidsplan van het Rijk (1990) geeft aan dat de Ecologische Hoofdstructuur in 2018 gerealiseerd moet zijn. De Provincies hebben dit plan vertaald naar provinciaal niveau en voeren dit uit. HDSR heeft de trekkerrol op zich genomen om binnen de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur de natte ecologische verbindingzones in haar beheersgebied te realiseren als het daarin een overwegend belang heeft. Er zijn ca 200 km natte ecologische verbindingzones in het totale beheersgebied (Utrecht én Zuid Holland).

In januari 2006 is reeds circa 50 kilometer gerealiseerd. Tot 2018 dient er nog 150 km (200 – 50) gerealiseerd te worden. Dit betekent voor de planperiode 2007-2011 (een derde van de periode 2007-2018) dat een lengte van ca 50 kilometer aangelegd dient te worden. De lengtes handelen alleen over de lengte watergang. Provincie Utrecht heeft aangegeven meer de regierol voor de realisatie van de ecologische verbindingzones op zich te gaan nemen. Er zal hiermee meer helderheid komen in de taakverdeling van de verschillen betrokken partijen, waaronder het waterschap. Tijdens de evaluatie van de nota oeverinrichting en het grootonderhoudsplan oevers in begin 2007 zal hierop nader worden ingegaan. In de voorjaarsnota kunnen dan de gevolgen worden meegenomen.

Binnen het waterschap vinden op het gebied van natuurvriendelijke oeveraanleg in de Provinciale Ecologische Verbinding Zones (PEVZ) de volgende activiteiten plaats:

Groot Onderhoudsplan Oevers

Hierin zijn opgenomen *de te vervangen traditionele bestaande oeverconstructies*, die waar mogelijk worden omgevormd naar natuurvriendelijke oevers. Te denken valt aan de oevers in de stad Utrecht en de Leidsche en Kromme Rijn. In dit plan is geen geld opgenomen om “nieuwe” oevers te realiseren. Totale lengte circa 7 km in de planperiode 2007-2011.

Kadeverbetering; Groot Onderhoudsplan Regionale Waterkeringen.

Hierin zijn opgenomen de oevers die tegelijkertijd met de verbetering van de kades kunnen worden opgeknapt/aangelegd. Dit betreffen voornamelijk vooroevers van de kades van de Gekanaliseerde Hollandse IJssel. Totale lengte circa 10 km in de planperiode 2007-2011.

Plannen van derden

Het waterschap is betrokken bij tal van initiatieven van derden. Te denken valt aan natuuraanleg in het kader van de RAK Kromme Rijn, Landinrichtingsplannen als Groenraven-Oost, Noorderpark, Utrecht West, Bodegraven Noord en Driebruggen. Totale lengte circa 33 km in de planperiode 2007-2011. Ook in de Vinexlocaties Houten, IJsselstein en Leidsche Rijn vinden grootschalige aanleg van natuurvriendelijke oevers plaats, echter deze vallen niet samen met de PEVZ's.

Watergebiedsplannen

Hierin worden ook de mogelijkheden voor realisering van ecologische verbindingzones meegenomen in de afweging. Waar dit zinvol is worden bij aanleg of aanpassing van watergangen ook kansen voor realisering van natuurvriendelijke oevers benut.

Opmerkingen

Indien de huidige plannen allemaal doorgaan zal de in de planperiode 2007-2011 geplande 50 km juist gehaald kunnen worden. Wel moet worden onderkend dat er een groot risico schuilt in de hardheid van de plannen. Zeker het tijdsaspect is onzeker.

Van de plannen, die deze 50 km moet realiseren, is slechts voor 1/3 het waterschap de trekker en degene die het geld verstrekt. Voor de overige plannen kan het waterschap slechts in de planvorming invloed uitoefenen. In principe wordt de aanleg door derden gefinancierd.

Een ander aspect waar bij de ombouw van beschoeiingen/damwanden naar natuurvriendelijke oevers rekening mee moet worden gehouden is de aankoop van grond. Om de watergang niet te verondiepen of te versmallen zal de natuurvriendelijke oeverinrichting (waaronder het verflauwen van het talud) dikwijls buiten het huidige profiel plaats moeten vinden. Hiertoe zal een strook van circa 15 meter nodig zijn.

Voor 2007 staan de volgende werken op het gebied van natuurvriendelijke oevers op het programma:

- De Leidsche Rijn, deel vooroevers
- Stad Utrecht Tuindorp, deel natuurvriendelijke oevers

Verbetering

Uitvoeringsaspecten.

Planvorming.

De organisatie staat gesteld om plannen, waar de maatschappij in brede zin naar vraagt, op te stellen. Voorbeelden zijn hierbij de watergebiedsplannen, de plannen naar aanleiding van het NBW, landinrichtingsplannen en de gemeentelijke waterplannen. Recent zijn extra formatieplaatsen ingevuld om de implementatie van de Europese kaderrichtlijn Water in de planvorming van het waterschap te ondersteunen..

Realisatie.

Na de planvorming volgt de realisatie. In de Voorjaarsnota 2006 is aangegeven dat er met de uitwerking en realisering van de watergebiedsplannen de nodige ervaring zal worden opgedaan. Het blijkt dat op het gebied van de begeleiding in de uitvoering nog een aanzienlijke inspanning moet worden verricht. De bestaande formatie is hiervoor niet toereikend. Deze problematiek (zelf doen versus uitbesteden) is thans onderwerp van nader onderzoek. In de Voorjaarsnota 2007 (2008-2012) zal hier op worden terug gekomen.

De realisatie van de plannen valt uiteen in twee onderdelen:

- *Plannen waarbij het waterschap trekker is;* bijvoorbeeld watergebiedsplannen, peilbesluiten, wateropgave;
 - De beheersbegeleiding van de uitvoering. De plannen zijn op hoofdlijnen uitgewerkt en vergen nog een nadere uitwerking en detaillering alvorens er ontwerpen en bestekken van te kunnen maken. De concretisering met daarbij de afspraken in het veld (de werken dienen “maakbaar” te zijn) moet nog plaatsvinden.
 - De engineering en directievoering bij de uitvoering van deze werken worden door het waterschap zelf gedaan of uitbesteed.
- *Plannen waarin het waterschap participeert, maar waarvan een andere instantie trekker is;* bijvoorbeeld landinrichtingsplannen, uitbreidingsplannen van bijvoorbeeld gemeenten, natuurontwikkelingsprojecten;
 - De beheersrol in de realisatie. De plannen worden vertaald in bestekken en worden ingepast in het watersysteem. Na realisatie worden de werken overgedragen van bijvoorbeeld de Landinrichtingscommissie of gemeenten naar het waterschap. De werken dienen naar de standaard van het waterschap te worden uitgevoerd. De begeleiding hiervan is intensief, maar is zeker een investering in de toekomst. Zo zijn er al enkele jaren twee medewerkers in de begeleiding van de Vinexen Leidsche Rijn en Houten.
 - De engineering en directievoering bij de uitvoering van deze werken worden door derden gedaan. In enkele gevallen zijn er tussen de realiserende instantie en het waterschap afspraken gemaakt, waarbij het waterschap zorgt voor de engineering. Dit is bijvoorbeeld voor de kunstwerken in het watersysteem van de Vinex Leidsche Rijn en de Vinex Houten. Zo worden de werken overeenkomstig de eisen uitgevoerd en worden de bestede uren betaald door de gemeenten.

De onderstaande projecten zijn bijdragen aan lopende projecten waaraan het waterschap zijn medewerking verleend en reeds financiële bijdragen geeft. Door aanpassingen in deze projecten zijn extra financiën nodig om de verbetermaatregelen uit te voeren. De bedragen waren niet voorzien in de Voorjaarsnota 2006 maar zijn reeds nodig in 2007 daar deze projecten al in uitvoering zijn.

Uitbreiding Hoogwatervoorziening Tuurluur

De weg de Tuurluur wordt, om verzakkingen te voorkomen, in de hoogwatervoorziening gelegd. Dit was niet voorzien binnen de ruilverkaveling. De Landinrichting zal deze aanpassing uitvoeren. De normale kostenverdeling van 50% landinrichting en 50% waterschap zal worden gehanteerd. Kostenraming is totaal € 0,080 miljoen waardoor er € 0,040 miljoen ten laste van het waterschap komt.

Gemaal Tappersheul

Gedurende de uitvoering van het waterbeheersingsbestek Papekop-Diemerbroek is gebleken dat de verbinding nabij Tappersheul niet eenvoudig is. Daarom is er nader bekeken welke oplossing het meest duurzaam en robuust is. Uiteindelijk is door de Landinrichtingscommissie met instemming van het Waterschap besloten om een gemaal te realiseren. Dit mede bekeken vanuit de wateropgave. De bijdrage van het waterschap is € 0,200 miljoen.

Verbeteren waterkwaliteit van de Vlist : versterking natuur en recreatie

Er wordt voor 675 ha natuurgebied water ingelaten uit de Hollandse IJssel. De kwaliteit van dit water is onvoldoende om de gewenste natuurontwikkeling te realiseren. Er kan water van betere kwaliteit uit de Lek worden ingelaten.

Hierdoor zal de waterkwaliteit van de Vlist en de waterkwaliteit in de natuurgebieden sterk verbeteren. Daarnaast is er de mogelijkheid om een faunapassage aan te brengen tussen de Lek en de Vlist.

De totale uitvoeringskosten worden geraamd op € 0,166 miljoen. Uitgaande van een KIGH-subsidie van 50%, bedraagt de werkelijke uitgaven van het waterschap € 0,083 miljoen.

Ecologische verbindingszone N228

De ecologische verbindingszone de Benschopper Boezem vormt de verbinding tussen de natuurgebieden in de Lopikerwaard, via de uiterwaarden van de Hollandsche IJssel met het Reeuwijkse plassengebied. Staatsbosbeheer is eigenaar van een perceel tussen de provinciale weg N228 en de Hollandsche IJssel. Dit perceel ligt in het verlengde van het reservaat De Benschopper boezem. De Benschopper boezem maakt onderdeel uit van de natte ecologische verbindingszone. Voor een robuuste noord-zuid ecologische verbinding (invulling van de Natte As) moet een verbinding worden aangebracht tussen de Hollandsche IJssel en de natuurgebieden in de Lopikerwaard.

Het waterschap heeft recent de regionale kering tussen Haastrecht en Oudewater verbeterd. In overleg met Staatsbosbeheer is besloten om de regionale kering ter plaatse van het eigendom van Staatsbosbeheer af te graven, en de regionale kering aan te brengen op het voormalige dijklichaam aan beide zijden van de Benschopper Boezem. Hierdoor wordt de invloedssfeer van de Hollandsche IJssel uitgebreid tot de provincialeweg N228. Dit is de eerste stap om te komen tot de realisatie van de Natte Ecologische Verbindingszone.

In het Streekplan van de provincie Zuid-Holland staat de Benschopper Boezem weergegeven als natuurgebied. Binnen deze begrenzing zijn echter percelen opgenomen die momenteel in agrarisch gebruik zijn. Met name één perceel is van groot belang voor de realisatie van de ecologische verbindingszone. Het bestuur heeft ingestemd met ons verzoek om de verwerving van dit perceel voor te financieren.

Naast de verwerving en inrichting van dit perceel moet er een faunapassage worden aangebracht onder de N228. De totale uitvoeringskosten worden geraamd op € 0,383 miljoen. Uitgaande van een KIGH-subsidie van 50% bedraagt de werkelijke investering € 0,192 miljoen. Dit bedrag is inclusief de voorfinanciering van de aankoop van het perceel (raming € 0,038 miljoen inclusief 50% KIGH-subsidie).

Netto is een budget van € 0,154 miljoen in 2007 voorzien.

Instandhouding

Voor instandhouding van het watersysteem (inclusief het beheer van de cultuurhistorische objecten) zijn de volgende grootonderhoudsplannen in het leven geroepen:

- Kunstwerken;
- Oevers;
- Bagger.

Voor 2007 staan voor de verschillende grootonderhoudsplannen onder andere de volgende werken op de planning.

Kunstwerken

- Gemalen: Barwoutswaarder te Woerden, Fokkesteeg te Nieuwegein, Karelse te Bunnik en Abbing te Zeist
- Stuwven : Zijdwetering Noord (AKD)
- Vaarwegkunstwerken (niet GOP); Haanwijkersluis, Stuw/Sluis Cothen

Oevers

- Stad Utrecht Tuindorp
- De Leidsche Rijn
- Stad Utrecht Leidsche Rijn Oog in Al

Bagger

- Polders Benschop Noord, Breeveld en Breudijk;
- Polders Cothen, Wijkerbroek;
- Stedelijk gebied Zeist, Nieuwegein, Utrecht;
- Boezemstelsel Lange en Korte Linschoten, inclusief zijtakken

Onderhoud

De Flora- en Faunawet heeft grote invloed op het onderhoud en de inrichting van het watersysteem. In 2006 is een gedragscode Flora- en Faunawet door de Unie van Waterschappen overeengekomen met het ministerie van LNV. In deze gedragscode is centraal een aantal ontheffingen afgesproken. Aan de afzonderlijke waterschappen wordt deze gedragscode voorgelegd. Met redenen omkleed kan worden afgeweken van deze gedragscode. In ieder geval zal aantoonbaar zorgvuldigheid betracht moeten worden. Dit gaat gepaard met de nodige opleiding, voorbereiding, begeleiding en monitoring. In 2006 heeft het waterschap besloten zich te verbinden aan de gedragscode. De inventarisaties en opleidingen zullen ter hand worden genomen.

Hollandse IJsselOntwikkelingen Overdracht Gekanaliseerde Hollandse IJssel

In 2006 is tussen Rijkswaterstaat en het waterschap overleg gevoerd over de overdracht van regionale vaar- en waterwegen, die bij het Rijk in beheer en onderhoud zijn, naar het waterschap. Het betreft hier de Gekanaliseerde Hollandse IJssel tussen Gouda en Nieuwegein, De Doorslag, Merwedekanaal, Vaartse Rijn en de Catharijnesingel. De overdracht van de Gekanaliseerde Hollandse IJssel is gepland voor 1 januari 2007.

Het waterschap zal hiermee de zeggenschap over het hoofdsysteem verkrijgen. Dit betekent wel een uitbreiding van de taken van het waterschap op het gebied van water-, vaarweg- en nautisch beheer. Indien de overdracht doorgaat zal in 2007 veel aandacht gaan naar de inpassing van de toegevoegde taak. Zolang er nog definitieve besluitvorming over de overdracht moet plaatsvinden, zijn geen bedragen opgenomen in de begroting.

3.3.3 Baggeren van waterlopen en saneren van waterbodems (12.300)**Waterbodem en bagger-beleid**

Het waterschap heeft als doelstelling om uiterlijk in 2015 de baggerachterstand ingehaald te hebben. Daarvoor moet in totaal ongeveer 6.500.000 m³ onderhoudsbagger worden verwijderd waarvan tot dit moment in totaal al meer dan 2.000.000 m³ is verwijderd. Bagger in de klassen 0, 1 en 2 wordt zoveel

mogelijk op de kant gezet. Als dat niet mogelijk is, wordt deze bagger in daarvoor ingerichte depots gebracht en na rijping hergebruikt (bij voorkeur als bodem) of anders als afvalmateriaal verwerkt of gestort. Verontreinigde bagger in de klassen 3 en 4 wordt –eventueel na voorbereiding in een doorgangsdepot indien mogelijk hergebruikt of anders verwerkt of gestort. Het baggerprogramma wordt jaarlijks geactualiseerd. Voor 2007 betekent een en ander dat analoog aan 2006 een taakstelling van ongeveer 500.000 te baggeren kubieke meters. Ter financiering hiervan vindt in 2007 een dotatie aan de baggervoorziening plaats van € 7,000 miljoen, zoals in het meerjarenbaggerplan is opgenomen.

In 2003 heeft het waterschap besloten waterbodemsaneringen buiten het onderhoudsprofiel in het baggerprogramma op te nemen. Daardoor is het apart opstellen en onderhouden van een saneringsprogramma vervallen. Het waterschap heeft tegelijkertijd besloten deze saneringen vanuit de baggervoorziening te financieren. In de Voorjaarnota 2005 is besloten om vanaf 2006 jaarlijks een extra dotatie van € 1,000 miljoen aan de realisatie van het baggerplan toe te voegen.

Ook in 2007 zal baggeren in stedelijk gebieden nog een hoge prioriteit hebben. Daarbij wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de beschikbare rijkssubsidie (SUBBIED-regeling). Aan gemeenten (onder andere Nieuwegein, Utrecht, Maarsen, Houten, IJsselstein, Reeuwijk en Montfoort) en waterschap samen is inmiddels al ongeveer € 9,000 miljoen subsidie toegekend. Het subsidiebedrag is inmiddels bijgesteld naar € 7,000 miljoen op basis van werkelijke kosten en te verwijderen hoeveelheden. De ontwikkeling van doorgangsdepots vormt daarbij uit kostenoverweging en uitvoeringsmethode een belangrijke voorwaarde. Daarom zal ook in 2007 nadrukkelijk worden ingezet op het ontwikkelen van eigen of in samenwerking met gemeenten te ontwikkelen doorgangsdepots. De ervaring die het waterschap de afgelopen jaren heeft opgedaan met de afzet van bagger leert, dat de afzet naar derden groter is en de behoefte aan eigen doorgangsdepots kleiner is (de huidige in voorbereiding zijnde capaciteit van circa 160.000 m³/jr wordt op dit moment voldoende geacht. In 2006 is daarom minder ingezet op inkoop van meerjarige stortcapaciteit, zowel binnen als buiten ons beheersgebied. Het waterschap volgt nauwlettend nieuwe (wets)ontwikkelingen die het gebruik van gerijpte, licht verontreinigde bagger wellicht makkelijker maken.

Daarnaast blijft het waterschap zoeken naar mogelijkheden op de markt voor het verwerken van (sterk) verontreinigde bagger. Waar mogelijk (mits financieel verantwoord) zal het waterschap initiatieven steunen.

**Baggeren
tertiaire
watergangen**

Ook in 2007 zal de voorziening voor het verwerken en afvoeren van verontreinigde bagger uit tertiaire watergangen worden benut. De stand van de voorziening bedraagt per 1 januari 2006 € 0,727 miljoen. Deze meerkostenregeling die binnen HDSR sinds 2003 wordt gebruikt wordt inmiddels landelijk gehanteerd. De bijdrageregeling zal nader uitgewerkt worden, welke aan het bestuur wordt voorgelegd. In 2006 is één keer een beroep gedaan op deze meerkostenregeling (€ 0,175 miljoen). De verwachting is dat dit in de nabije toekomst verder zal toenemen.

**Sanerings-
programma**

Bij de uitwerking van het saneringsprogramma is, mede vanwege de gebiedsgerichte aanpak en de mogelijkheden om hiervoor subsidies te krijgen, gekozen voor de integratie van de saneringen in het baggerprogramma, omdat dit overzichtelijker en efficiënter is.

3.3.4 Beheer hoeveelheid water (12.400)

Onderhoud kunstwerken actieve water-beheersing In 2007 wordt het regulier onderhoud aan kunstwerken structureel uitgevoerd. Het nieuw op te stellen onderhoudsplan zal ondersteunend zijn. Tevens zal in 2007 doorgedaan worden met een inventarisatie van mogelijke onderhoudsbeheerssystemen. Hierbij zal worden aangesloten op landelijke ontwikkelingen. Belangrijk hierin is dat het onderhoud wordt gediend en geen onnodig arbeidsintensief systeem wordt opgetuigd. In 2007 is in de keuze voor dit systeem voorzien.

3.3.5 Calamiteitenbestrijding watersystemen (12.500)

Calamiteitenbestrijding Per soort calamiteit (te weten: hoogwater, regionale keringen, wateroverlast, droogte, waterkwaliteit, zuiveringstechnische werken) is een apart bestrijdingsplan opgesteld dat jaarlijks wordt bijgesteld. Daarnaast is voor het beoefenen van de gehele organisatie begin 2005 een meerjarig oefenplan vastgesteld. Jaarlijks vinden per soort calamiteit een aantal oefeningen plaats. Om de kosten beperkt te houden worden de oefeningen in eigen beheer uitgevoerd, gezamenlijk met een vijftal andere waterschappen.

3.3.6 Monitoring watersystemen (12.600)

Monitoring water kwantiteit en kwaliteit Voor het monitoren van de waterkwaliteit werkt het waterschap samen met het waterschap Rivierenland. Het contract loopt eind 2007 af. Bepaald gaat worden of en zo ja, hoe verdere samenwerking met Rivierenland gaat plaatsvinden.

3.3.7 Doelstellingen

Nr	Categorie	Doelstellingen	Tussendoelstelling
1200	Should have	Inrichting en onderhoud watersystemen	Nvt
1201	Want to have	Uiterlijk in 2007 zullen gebiedsdekkend integrale regiobeheers- en onderhoudsplannen zijn vastgesteld en in uitvoering genomen	1) In 2006 zal de keur voor zover nodig worden aangepast en vastgesteld om gewenst maatwerk gericht op nagestreefde functies mogelijk te maken.
1202	Must have/ Want to have	In 2018 is de inrichting van het watersysteem aangepast aan de integrale functies. Dit betekent o.a. dat : Het waterschap in 2018 de natuurvriendelijke oevers binnen de provinciale natte ecologische verbindingzones gerealiseerd heeft (in totaal ca.200 km); nog te realiseren ca. 150 km gerekend vanaf 2006.	1) In 2010 heeft het waterschap 50 km van de nog te realiseren 150 km natuurvriendelijke binnen de natte ecologische verbindingzones in ons beheersgebied gerealiseerd, waarvan 17 km door projecten van het waterschap zelf (resultaatsverplichting) en 33 km in projecten van derden (inspanningsverplichting om invloed uit te oefenen om deze projecten van derden gerealiseerd te krijgen). 2) In 2006 wordt de implementatie van interne richtlijnen ter bescherming van kwetsbare amfibieën en vissen geëvalueerd en zo nodig geactualiseerd. 3) bij de aanleg van kunstwerken en oevers zal het aanbrengen van faunapassage worden nagestreefd.
1203	Must have	Uiterlijk in 2015 is de achterstand van onderhoudsbagger van het waterschap weggewerkt; na 2015 worden alle watergangen van het waterschap op voldoende diepte gehouden via het reguliere onderhoudsprogramma.	1) Het baggerprogramma van het waterschap, waarin de planning is opgenomen, wordt jaarlijks geactualiseerd. 2) Gezamenlijk met de gemeenten Utrecht, IJsselstein en Houten zullen doorgangsdepots worden ingericht. 3) het waterschap zal naast de bestaande depots in Cabauw en Nieuwegein (Klaphek) nog twee depots realiseren in Driebergen en Cothen voor 2008. 4) In 2008 worden de baggerontwikkelingen geëvalueerd en op grond daarvan zal bepaald worden of in de meerjarenraming de dotatie aan de baggervoorziening vanaf 2009 wordt aangepast.
1205	Should have/ Want to have	Uiterlijk in 2015 zijn de tertiaire watergangen, in onderhoud bij derden, op voldoende diepte gebracht.	1) De meerkostenregeling voor de verwijdering van klasse 3/4 bagger uit tertiaire watergangen wordt in 2006 geëvalueerd. 2) In 2006 zal een brochure worden opgesteld over de nieuwe wijze van schouwvoering en het omgaan met verontreinigde specie uit tertiaire watergangen.
1206	Must have	Uiterlijk in 2020 is het sanerings-programma voor waterbodems buiten het onderhoudsprofiel uitgevoerd.	
1207	Must have	Voorbereiden en afsluiten van waterakkoorden over de wateruitwisseling met aanliggende waterbeheerders.	- 2006 De Haak - Weerdsuis en overige uitwisselpunten met Amstel, Gooi en Vecht.

3.3.8 Projecten

Tabel: Investerings	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Prognose uitgaven					Totaal
		2006	2007	2008	2009	2010	
	Doelstelling 12.00 algemeen	-	0,338	-	-	-	0,338
	Doelstelling 12.02 brede kijk beheer en onderhoud	0,088	0,477	0,200	-	-	0,765
	Doelstelling 12.03 baggeren	5,622	6,322	6,322	6,322	6,322	30,912
	Doelstelling 30.01 Groot onderhoud kunstwerken	1,159	1,509	1,719	1,999	1,509	7,896
	Doelstelling 30.02 Groot onderhoud oevers	0,630	0,630	0,630	0,630	0,630	3,150
	Doelstelling 30.03 Grondaankopen	-	-	-	-	-	-
	Doelstelling 30.05 Automatisering kunstwerken detailsysteem	-	0,217	0,186	0,102	-	0,504
	Doelstelling 30.08 Bedrijfsmiddelen waterbeheer	0,165	-	-	-	-	0,165
	Doelstelling 30.09 Implementatie Nationaal Bestuursakkoord Water	0,070	0,420	0,070	-	-	0,560
	Doelstelling 30.10 Landinrichting	0,235	0,788	0,025	-	-	1,047
	Doelstelling 30.11 Verdroging	0,049	0,074	0,074	0,049	-	0,245
	Doelstelling 30.12 Waterhuishouding	0,105	0,231	0,735	0,770	-	1,841
	Doelstelling 30.13 Watergebiedsplannen	-	0,070	0,350	0,385	0,385	1,190
	Totaal	8,123	11,076	10,310	10,257	8,847	48,612

3.3.9 Kostenoverzicht

Tabel: Kosten per beleidsproduct	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2005	Begr Vjn 2006		Begr 2007	Verschil begr.	Verschil in %
			2006	(jr 2007)			
	Beheerinstrumenten watersystemen	0,379	0,618	0,908	0,978	0,360	58,2%
	Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen	3,312	3,370	3,614	3,839	0,469	13,9%
	Baggeren van waterlopen en saneren van waterbodems	4,764	8,326	9,195	8,272	-0,053	-0,6%
	Beheer hoeveelheid water	5,003	4,905	4,921	5,383	0,478	9,7%
	Calamiteitenbestrijding watersystemen	0,082	0,149	0,098	0,109	-0,040	-26,9%
	Monitoring watersystemen	1,017	1,537	1,372	1,438	-0,099	-6,4%
	Totaal inrichting en onderhoud watersystemen	14,557	18,905	20,109	20,019	1,115	5,9%

Tabel: Kosten per kostensoort	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Begr Vjn 2006		Begr 2007	Verschil begr.	Verschil in %
		2006	(jr 2007)			
	Variabele kosten	13,947	14,972	14,277	0,330	2,4%
	Personele kosten	2,519	2,419	2,881	0,362	14,4%
	Afschrijvingen	1,809	2,074	2,425	0,616	34,1%
	Rente	0,924	0,983	0,940	0,017	1,8%
	Geactiveerde overhead	-0,293	-0,340	-0,504	-0,211	72,0%
	Totaal kostensoorten watersystemen	18,905	20,109	20,019	1,115	5,9%

3.3.10 Toelichting kostenoverzicht

Personeels- en kapitaallasten, geactiveerde overhead De personeellasten, de kapitaallasten en de geactiveerde overhead worden centraal toegelicht in hoofdstuk 11 'de begroting van de kostensoorten 2007'.

Beheersinstrumentarium watersystemen (12.100)

Tabel: Kosten per Beleidsproduct	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Begr 2006	Vjn 2006 (jr 2007)	Begr 2007	Vershil begr.	Vershil in %
	Variabele kosten	0,296	0,333	0,322	0,026	8,9%
	Personele kosten	0,322	0,378	0,315	-0,007	-2,2%
	Afschrijvingen	0,000	0,200	0,355	0,355	-
	Rente	0,000	0,000	0,000	0,000	-
	Geactiveerde overhead	0,000	-0,004	-0,015	-0,015	-
	Totaal beheersinstrumenten watersystemen	0,618	0,908	0,978	0,360	58,2%

Variabele kosten
(€ 0,026 miljoen)

- Voor het beheerregister waterlopen is in 2007 nog een extra impuls nodig (extra kosten € 0,020 miljoen). Daarna kan het budget structureel verlaagd worden met € 0,030 miljoen.

Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen (12.200)

Tabel: Kosten per kostensoort	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Begr 2006	Vjn 2006 (jr 2007)	Begr 2007	Vershil begr.	Vershil in %
	Variabele kosten	2,075	2,240	2,278	0,204	9,8%
	Personele kosten	0,694	0,679	0,813	0,120	17,3%
	Afschrijvingen	0,501	0,556	0,660	0,159	31,8%
	Rente	0,182	0,224	0,216	0,034	18,5%
	Geactiveerde overhead	-0,081	-0,085	-0,129	-0,048	58,5%
	Totaal aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen	3,370	3,614	3,839	0,469	13,9%

Variabele kosten
(€ 0,204 miljoen)

- Door taakuitbreiding in de Vinex-lokaties nemen de budgetten voor onderhoud waterlopen jaarlijks gestapeld toe met € 0,050 miljoen.
- Voor onderhoud aan de kunstwerken (actief/passief) is structureel € 0,105 miljoen per jaar extra benodigd. Voor de periode 2005-2008 is extra budget beschikbaar gesteld van € 0,150 per jaar voor groot onderhoud aan duikers en stuwen in gebieden met een hoogwatervoorziening.

Baggeren van waterlopen en saneren van waterbodems (12.300)

Tabel: Kosten per beleidsproduct	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Begr 2006	Vjn 2006 (jr 2007)	Begr 2007	Vershil begr.	Vershil in %
	Variabele kosten	8,086	9,048	8,063	-0,023	-0,3%
	Personele kosten	0,417	0,327	0,475	0,057	13,8%
	Afschrijvingen	0,000	0,000	0,000	0,000	-
	Rente	0,000	0,000	0,000	0,000	-
	Geactiveerde overhead	-0,177	-0,180	-0,265	-0,088	49,3%
	Totaal baggeren van waterlopen en saneren van waterbodems	8,326	9,195	8,272	-0,053	-0,6%

•

Beheer hoeveelheid water (12.400)

Tabel: Kosten per kostensoort	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Begr 2006	Vjn 2006 (jr 2007)	Begr 2007	Vershil begr.	Vershil in %
	Variabele kosten	2,480	2,526	2,759	0,279	11,3%
	Personele kosten	0,720	0,689	0,797	0,076	10,6%
	Afschrijvingen	1,061	1,075	1,239	0,178	16,8%
	Rente	0,679	0,703	0,684	0,006	0,8%
	Geactiveerde overhead	-0,034	-0,071	-0,095	-0,061	178,0%
	Totaal beheer hoeveelheid water	4,905	4,921	5,383	0,478	9,7%

Variabele kosten
(€ 0,279 miljoen)

- Voor terreinopname van informatie voor het beheerregister wordt € 0,120 extra geraamd in 2007.

Calamiteitenbestrijding watersystemen (12.500)

Tabel:	In miljoenen euro's	Begr	Vjn 2006	Begr	Verschil	Verschil
Kosten per	(af rondingsverschillen mogelijk)	2006	(jr 2007)	2007	begr.	in %
beleidsproduct						
Variabele kosten		0,103	0,055	0,057	-0,046	-44,8%
Personele kosten		0,046	0,043	0,052	0,006	13,6%
Afschrijvingen		0,000	0,000	0,000	0,000	-
Rente		0,000	0,000	0,000	0,000	-
Geactiveerde overhead		0,000	0,000	0,000	0,000	-
Totaal calamiteitenbestrijding watersystemen		0,149	0,098	0,109	-0,040	-26,9%

Variabele kosten
(- € 0,047 miljoen)

- Het budget voor calamiteitenbestrijding watersysteem is structureel verlaagd met € 0,050 miljoen per jaar.

Monitoring watersystemen (12.600)

Tabel:	In miljoenen euro's	Begr	Vjn 2006	Begr	Verschil	Verschil
Kosten per	(af rondingsverschillen mogelijk)	2006	(jr 2007)	2007	begr.	in %
kostensoort						
Variabele kosten		0,908	0,770	0,798	-0,110	-12,1%
Personele kosten		0,320	0,302	0,429	0,110	34,3%
Afschrijvingen		0,247	0,244	0,171	-0,076	-30,8%
Rente		0,062	0,057	0,040	-0,023	-36,1%
Geactiveerde overhead		0,000	0,000	0,000	0,000	-
Totaal monitoring watersystemen		1,537	1,372	1,438	-0,099	-6,4%

Variabele kosten
(- € 0,110 miljoen)

- In 2005 is een nieuwe modelvergunning vastgesteld voor de aansluiting van rioleringen op de rwzi's. Hierin zijn voorschriften opgenomen voor de reductie van zware metalen en onkruidbestrijdingsmiddelen. Om inzicht te krijgen in de grootte van het probleem is het budget in 2006 eenmalig verhoogd geweest met € 0,140 miljoen.

3.4 Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken (13.000)

Omschrijving van het beleidsveld Het door het bouwen, verwerven, beheren, onderhouden en bedienen van transportgemalen en –leidingen mogelijk maken van afvalwatertransport.
Het door het realiseren, overnemen, beheren, onderhouden en exploiteren van rioolwaterzuiveringsinstallaties en IBA-inrichtingen zorgen dat het aangeboden afvalwater wordt gezuiverd.
Het door het realiseren, beheren, onderhouden en exploiteren van slibverwerkingsinstallaties zorgen dat het zuiveringsslib en de andere restproducten van een rwzi of IBA die voor een eindbestemming worden aangeboden tot een eindproduct worden verwerkt.
Het laten verwerken van afvalwater uit het eigen beheersgebied door andere beheerders van rioolwaterzuiveringsinstallaties.

De beleidsproducten die onder dit beleidsveld vallen zijn:

- Getransporteerd afvalwater (13.100);
- Gezuiverd afvalwater (13.200);
- Verwerkt slib (13.300);
- Afvalwaterbehandeling door derden (13.400).

Relevante nota's

Nota's

- Aansluitverordening

Datum vastgesteld

Februari 2000

Doelstellingen en kaders

Het waterschap is gedurig op zoek naar samenwerkingsvormen die de effectiviteit van het waterketenbeheer verbeteren met een optimaal maatschappelijk rendement. Deze betreffen zowel samenwerking tussen waterschappen onderling, als samenwerking met andere overheden (gemeentes) en bedrijven. Zuiveringsbeheer is een onderdeel van de afvalwaterketen (inzameling, transport, afvalwaterzuivering en slibverwerking).

Het waterschap bevordert en onderzoekt afkoppeling van verharde oppervlakten (vermindering van de hoeveelheid afvalwater aan de bron), gescheiden inzameling en behandeling van deelstromen (STOWA-onderzoek naar urinescheiding) en meervoudig watergebruik (bedrijfsleven).

De effluentkwaliteit van een rwzi wordt afgestemd op de functie van het ontvangende oppervlaktewater. Dat is het grondbeginsel van de Europese Kaderrichtlijn Water. De oppervlaktewaterkwaliteitsbeheerder² kan daarom in het kader van gebiedsgericht waterbeheer, strengere lozingseisen stellen dan de algemeen gestelde landelijke normen. Nu moet de kwaliteit van het gezuiverde afvalwater voldoen aan de lozingseisen die afgeleid zijn van het Lozingenbesluit Wvo Stedelijk Afvalwater.

Het aantal rwzi's van het waterschap is al jarenlang een vast gegeven: zeventien. In de commissie Waterketen & Emissies is een discussie op gang gekomen om te bezien of dit aantal en de configuratie in ons beheergebied nog wel optimaal zijn. Op de wat langere termijn kan het resultaat van deze studie consequenties hebben voor het transport en de behandeling van afvalwater. De financieel-economische aspecten spelen naast de technologische en technische aspecten een belangrijke rol.

Bedrijfsvoering sector Zuiveringsbeheer

Opleiden en ontwikkelen medewerkers

De veranderingen in de personeelsformatie op de installaties zullen betrekkelijk gering zijn in de planperiode. Door voortgaande opleiding en ontwikkeling van de medewerkers met name in de regio's zal de functie van technologisch medewerker regio (twee formatieplaatsen) na het vertrek van de huidige medewerkers wegens pensionering niet meer worden ingevuld (2007 en 2008). Er zal een onderzoek worden uitgevoerd om vast te stellen of hiermee de

² Dit kan ons waterschap zelf zijn, maar ook Rijkswaterstaat of het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht

formatieomvang kan afnemen. Daarentegen is de formatie van de afdeling Projecten klein en niet toereikend om in de toekomst de hoeveelheid projecten te kunnen voorbereiden en begeleiden. Dit jaar zal nader worden onderzocht op welke wijze de projecten moeten worden begeleid: meer zelf doen of juist meer uitbesteden. In beide gevallen zal de formatie aangepast moeten worden. In de voorjaarsnota van 2007 zullen de resultaten hiervan worden opgenomen.

Benchmark

De landelijke bedrijfsvergelijking Zuiveringsbeheer over 2006 zal in 2007 plaatsvinden. De ontwikkelteams hebben onder auspiciën van de Unie van Waterschappen enige aanpassingen voorgesteld. Voor ons waterschap blijft het aspect 'financiën' van belang, met name de kapitaalslasten.

3.4.1 Getransporteerd afvalwater (13.100)

Getrans- porteerd afvalwater

Ondanks het ingezette beleid van afkoppelen wordt verwacht dat, op basis van gemeentelijke en provinciale plannen, het afvalwateraanbod de komende jaren toch nog zal toenemen. Op de langere termijn zal een substantiële neergaande ontwikkeling in aanbod van afvalwater plaatsvinden, als in bestaand stedelijk gebied afgekoppeld gaat worden. Hierbij moet aan een ontwikkelingstermijn van 20 à 50 jaar worden gedacht. In die periode wordt eveneens een nieuwe generatie rioolwaterzuiveringsinstallaties gebouwd met een aangepaste hydraulische capaciteit.

Door het gezamenlijk met gemeentes uitvoeren van optimalisatiestudies zal worden bepaald, wat de meest economische oplossing is voor de afvoercapaciteit van rioolwater naar de rwzi.

De aansturing van de rwzi's en dus het zuiveringsresultaat kunnen geoptimaliseerd worden door naast kwalitatieve ook kwantitatieve aspecten mee te nemen. Dit zou kunnen door het beheer (en onderhoud) van rioolgemaal te verzorgen voor gemeentes en hun functie in te passen in het BOA-systeem. Het waterschap heeft geïnvesteerd in apparatuur en programmatuur voor het besturen van de rwzi's op afstand (BOA-systeem). Met name gaat het hier om kwaliteitsparameters. In de planperiode zullen de bestuurlijke, technologische, besturingstechnische en financiële aspecten onderzocht worden. Er zal worden gestreefd naar de uitvoering van een proefproject.

3.4.2 Gezuiverd afvalwater (13.200)

Gezuiverd afvalwater

Het Lozingenbesluit stedelijk afvalwater stelt eisen waaraan de lozingen van rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi's) moeten voldoen. Er moet onder andere voldaan worden aan 75% verwijdering van stikstof en fosfaat binnen ons beheergebied. Hieraan voldoen de gezamenlijke rwzi's ruimschoots.

De Europese Kaderrichtlijn Water heeft als doelstelling "het bereiken van ecologisch gezonde watersystemen". Dit kan onder andere bereikt worden door één van de twee of beide nutriënten (N en P) tot een zeer laag niveau terug te brengen. In het gebied van de Kromme Rijn en de Vecht is dit met name fosfaat. Voor aanpassingen aan de rwzi's De Bilt en Zeist zal daarom deze nutriënt vergaand verwijderd worden tot een niveau van 0,15 mg P/l. Voor de toekomstige stikstoflozing van de rwzi Zeist zal in 2006 nader onderzoek plaatsvinden. Het zal dan moeten blijken of een stikstofgehalte van 10 mg/l voldoende laag is voor het bereiken van "ecologisch gezonde watersystemen" en welke aanvullende voorwaarde zal worden gesteld (de aanleg van natuurvriendelijke oevers in de Zeister Griff). De aangepaste rwzi's De Bilt en Zeist zullen respectievelijk in 2008 en 2009 operationeel zijn.

Om aan het Lozingenbesluit Stedelijk Afvalwater met meer zekerheid te kunnen

voldoen wordt de bedrijfsvoering voortdurend geoptimaliseerd. Bovendien wordt bij aanpassing of uitbreiding van de rwzi's ingezet op een effluentconcentratie van $P = 1 \text{ mg/l}$ en $N = 10 \text{ mg/l}$, ongeacht het reeds voldoen aan de wettelijke gebiedseisen voor deze parameters. Hiermee wordt een verwijderingspercentage voor fosfaat (P) van circa 85% en voor stikstof (N) van circa 80% bereikt.

Bij het voorbereiden van aanpassingen en uitbreidingen wordt gekeken naar de laatste stand van de techniek, waarbij zo mogelijk innovatieve ontwikkelingen worden meegenomen.

Op basis van een prioriteitsvolgorde is het uitvoeringsprogramma zuiveringstechnische werken vastgelegd voor de periode 2007 tot en met 2011. Hierbij zijn de aanpassingen en renovaties van de volgende rwzi's opgenomen: De Bilt, Woerden, Montfoort, Zeist en Nieuwegein. De sector heeft een methodiek ontwikkeld om de prioriteitsvolgorde te bepalen van rwzi's die voor aanpassing in aanmerking komen. Hieronder wordt verstaan een relatief grote aanpassing in de waterlijn om stikstof- en fosfaatverwijdering te verbeteren en zonodig de hydraulische en biologische capaciteit aan te passen aan de afnameverplichting jegens gemeentes. De onder dit thema vallende werken zijn als investering opgenomen in deze begroting.

De systematiek van jaarlijkse raamplannen wordt toegepast om inzicht te krijgen in het vervangen van zuiveringstechnische installatieonderdelen (bouwkundig, civieltechnisch, elektrotechnisch werktuigbouwkundig en procesautomatisering). Hiermee worden de noodzakelijke vervangingen in beeld gebracht. Bij het voorbereiden van daadwerkelijke vervangingen in enig jaar worden innovatieve ontwikkelingen en mogelijkheden voor energiebesparende maatregelen meegenomen. Ook wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de prioriteitsvolgorde van de hierboven aangegeven aanpassingen.

Om optimaal aan de milieu- en kwaliteitseisen te kunnen voldoen is een goede beheersing van de bedrijfsprocessen noodzakelijk. Hiervoor is een integraal KAM-zorgsysteem (Kwaliteit, Arbo, en Milieu) ingevoerd. In 2004 is dit systeem gecertificeerd. Jaarlijks wordt door een externe audit de status van dit systeem geverifieerd.

3.4.3 Verwerkt slib (13.300)

Verwerkt slib In 2005 is de nota "Slibstrategie 2005 - 2010" vastgesteld, waarin de toekomstige slibstromen en de ontwateringlocaties in beeld zijn gebracht. Het beleid ontwikkelt zich in de richting van een verdergaande concentratie van slibverwerkingslocaties. Het beheer en onderhoud van slibgistingsinstallaties en de daarbij behorende biogasbenutting en slibontwatering is slechts op grote bedrijfsschaal economisch verantwoord. Daarom zullen op een daartoe geschikt moment de slibverwerkingslocaties in De Bilt, Zeist en Driebergen worden gesloten. Ook de anaërobe slibgisting van de rwzi Breukelen zal worden gesloten. Wel blijft de doelstelling gehandhaafd om al het zuiveringsslib anaëroob te vergisten om zoveel mogelijk biogas te genereren en de ontwaterbaarheid van het slib te verbeteren. De slibverwerkingslocaties in Utrecht en Nieuwegein hebben een voldoende schaalgrootte (technisch en economisch).

De slibverwerkingsovereenkomst met SNB (NV Slibverwerking Noord-Brabant) te Moerdijk is voor 10 jaar aangegaan tot november 2012.

De doelstelling om de kosten voor de verwerking van slib niet te laten stijgen boven het niveau van 2005 zal worden bereikt door procesgerichte maatregelen: biologische fosfaatverwijdering, slibdesintegratie, effectievere hulpstoffen voor de slibontwatering en uiteraard de algemene optimalisering van de ontwateringsinstallaties.

3.4.4 Afvalwaterbehandeling door derden (13.400)

Afvalwater-behandeling door derden Op dit gebied zijn geen bijzondere ontwikkelingen te melden.

3.4.5 Doelstellingen

Nr	Categorie	Doelstellingen	Tussendoelstelling
1300	Must have	Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken	Nvt
1301	Want to have	In 2006 start de uitvoering van de uitbreiding en aanpassing van rwzi De Bilt zodat in 2008 voldaan wordt aan de MTR-eis (voor fosfaat) voor de Biltse Grift waarop het effluent wordt geloosd. (Besluitvorming Burap 2004-2)	-
1309	Must have	Uiterlijk in 2015 is voldaan aan de uit de EKRW afgeleide effluenteisen	1) Vóór 2009 wordt per rwzi de betreffende lozingsseis nader vastgesteld. 2) Als de haalbaarheidstudie m.b.t. de realisering van een compacte innovatieve rwzi Utrecht en de daarmee verbonden mogelijkheid tot stedelijke gebiedsontwikkeling positief zijn dan zal het project verder worden voorbereid. Dit betekent in 2007 het ontwikkelen van een zuiveringsplan en een MER. (besluitvorming Burap 2005-2)
1310	Want to have	In 2007 start de uitvoering voor de uitbreiding en aanpassing van rwzi Zeist zodat in 2009 voldaan wordt aan de MTR-eis (voor stikstof en fosfaat) voor de Zeister Grift waarop het effluent wordt geloosd.	In 2006 worden de werken voor de rwzi Zeist in het kader van de gebiedsgerichte waterkwaliteitsnorm MTR 2010 voor stikstof en fosfaat besteksgereed gemaakt.
1312	Want to have	De kosten voor slibverwerking tot 2010 zullen niet stijgen boven het niveau van 2005.	Onderzoeksresultaten van technologietoepassingen gericht op de vermindering van de slibproductie (slibdestintegratie) worden in de plannen voor de rwzi Nieuwegein opgenomen.

3.4.6 Projecten

Tabel: Investeringsen	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Prognose uitgaven				
		2006	2007	2008	2009	2010
	Getransporteerd afvalwater	1,831	2,919	1,113	1,652	-
	Gezuiverd afvalwater	14,471	20,652	28,461	16,618	-
	Verwerkt slib	0,070	0,070	0,070	0,077	-
	Afvalwaterbehandeling door derden	-	-	-	-	-
	Totaal	16,372	23,641	29,644	18,347	-

88,004

3.4.7 Kostenoverzicht

Tabel: Kosten per beleidsproduct	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Rek.	Begr Vjn 2006	Begr	Verschil	Verschil
		2005	2006 (jr 2007)	2007	begr.	in %
	Getransporteerd afvalwater	2,854	2,542	3,056	2,908	0,365 14,4%
	Gezuiverd afvalwater	25,198	24,744	26,825	25,158	0,414 1,7%
	Verwerkt slib	6,742	7,488	7,176	7,138	-0,349 -4,7%
	Afvalwaterbehandeling door derden	0,634	0,478	0,473	0,473	-0,005 -1,1%
	Totaal bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken	35,428	35,252	37,530	35,677	0,425 1,2%

Tabel: Kosten per kostensoort	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Begr Vjn 2006	Begr	Verschil	Verschil
		2006 (jr 2007)	2007	begr.	in %
	Variabele kosten	14,663	15,617	15,630	0,967 6,6%
	Personele kosten	3,086	3,175	3,262	0,177 5,7%
	Afschrijvingen	11,243	11,999	11,752	0,510 4,5%
	Rente	6,914	7,382	6,023	-0,891 -12,9%
	Geactiveerde overhead	-0,654	-0,644	-0,991	-0,337 51,5%
	Totaal bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken	35,252	37,530	35,677	0,425 1,2%

3.4.8 Toelichting kostenoverzicht

Personeels- en kapitaallasten, geactiveerde overhead

De personeelslasten, de kapitaallasten en de geactiveerde overhead worden centraal toegelicht in hoofdstuk 11 'de begroting van de kostensoorten 2007'.

Getransporteerd afvalwater (13.100)

Tabel: Kosten per beleidsproduct	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Begr 2006	Vjn 2006 (jr 2007)	Begr 2007	Vershil begr.	Vershil in %
	Variabele kosten	0,527	0,753	0,777	0,250	47,5%
	Personele kosten	0,318	0,314	0,369	0,051	16,0%
	Afschrijvingen	1,125	1,230	1,227	0,102	9,1%
	Rente	0,666	0,795	0,657	-0,009	-1,3%
	Geactiveerde overhead	-0,094	-0,036	-0,122	-0,029	30,8%
	Totaal getransporteerd afvalwater	2,542	3,056	2,908	0,365	14,4%

**Variabele kosten
(€ 0,250 miljoen)**

- De energiekosten zullen voor 2007 in totaal € 1,065 miljoen en vanaf 2008 € 0,825 miljoen hoger uitvallen als gevolg van een aflopend contract in 2006 (gezamenlijke aanbesteding met vijf andere waterschappen). De huidige energieprijzen liggen inmiddels fors hoger. Voor getransporteerd afvalwater betekent dit € 0,250 miljoen aan extra kosten.

Gezuiverd afvalwater (13.200)

Tabel: Kosten per Kostensoort	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Begr 2006	Vjn 2006 (jr 2007)	Begr 2007	Vershil begr.	Vershil in %
	Variabele kosten	8,143	9,110	9,104	0,960	11,8%
	Personele kosten	2,565	2,661	2,687	0,123	4,8%
	Afschrijvingen	8,944	9,649	9,359	0,415	4,6%
	Rente	5,649	6,009	4,873	-0,775	-13,7%
	Geactiveerde overhead	-0,557	-0,605	-0,866	-0,308	55,3%
	Totaal gezuiverd afvalwater	24,744	26,825	25,158	0,414	1,7%

**Variabele kosten
(€ 0,960 miljoen)**

- De energiekosten zullen voor 2007 in totaal € 1,065 miljoen en vanaf 2008 € 0,825 miljoen hoger uitvallen als gevolg van een aflopend contract in 2006 (gezamenlijke aanbesteding met vijf andere waterschappen). De huidige energieprijzen liggen inmiddels fors hoger. Voor gezuiverd afvalwater betekent dit € 0,900 miljoen aan extra kosten.
- Voor het onderhoud van de zuiveringsinstallaties in regio West is een structureel extra bedrag nodig van € 0,065 miljoen.

Verwerkt slib (13.300)

Tabel: Kosten per beleidsproduct	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Begr 2006	Vjn 2006 (jr 2007)	Begr 2007	Vershil begr.	Vershil in %
	Variabele kosten	5,515	5,281	5,276	-0,239	-4,3%
	Personele kosten	0,203	0,200	0,206	0,003	1,6%
	Afschrijvingen	1,173	1,120	1,166	-0,007	-0,6%
	Rente	0,600	0,577	0,493	-0,107	-17,8%
	Geactiveerde overhead	-0,003	-0,002	-0,003	0,000	-4,9%
	Totaal verwerkt slib	7,488	7,176	7,138	-0,349	-4,7%

**Variabele kosten
(- € 0,239 miljoen)**

- Vanaf 2007 is een structurele verlaging door gevoerd in de kosten van slibafzet van € 0,280 miljoen (regio Oost).
- Door hogere grondstofprijzen voor slibontwatering stijgen de kosten met € 0,060 miljoen per jaar (regio Oost).

Afvalwaterbehandeling door derden (13.400)

Tabel: Kosten per kostensoort	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Begr Vjn 2006		Begr 2007		Verschil	
		2006	(jr 2007)	2007	begr.	in %	
	Variabele kosten	0,478	0,473	0,473	-0,005	-1,1%	
	Personele kosten	0,000	0,000	0,000	0,000	0,0%	
	Afschrijvingen	0,000	0,000	0,000	0,000		-
	Rente	0,000	0,000	0,000	0,000		-
	Geactiveerde overhead	0,000	0,000	0,000	0,000		-
	Totaal afvalwaterbehandeling door derden	0,478	0,473	0,473	-0,005	-1,1%	

3.5 Inrichting en onderhoud vaarwegen en havens (15.000)

Omschrijving van het beleidsveld Het opzetten, actueel houden en periodiek controleren van de beheersinstrumenten (legger en beheersregister), teneinde de staat van de vaarwegen en havens zichtbaar te maken. Het op basis van het beheersplan vaarwegen aanleggen, verwerven, verbeteren en onderhouden van vaarwegvoorzieningen. Alle activiteiten die een waterschap uitvoert als nautisch beheerder belast met het regelen van het scheepvaartverkeer op basis van de Scheepvaartverkeerswet.

De beleidsproducten die onder dit beleidsveld vallen zijn:

- Beheersinstrumenten vaarwegen en havens (15.100);
- Aanleg en onderhoud vaarwegen en havens (15.200);
- Verkeersregeling en verkeersveiligheid vaarwegen en havens (15.300).

Relevante nota's

Nota's

- Nota vaarwegbeheer

Datum vastgesteld
Augustus 2000

3.5.1 Projecten

Tabel: Investerings	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Prognose uitgaven				
		2006	2007	2008	2009	2010
	Doelstelling 15.00 (automatisering kunstwerken)	0,070	0,385	0,245	-	-
	Totaal	0,070	0,385	0,245	-	-

3.5.2 Kostenoverzicht

Tabel: Kosten per beleidsproduct	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Rek.	Begr Vjn 2006		Begr	Verschil	Verschil
		2005	2006	(jr 2007)	2007	begr.	in %
	Beheersinstrumenten vaarwegen/ havens	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,0%
	Aanleg en onderhoud vaarwegen/ havens	0,456	0,500	0,499	0,498	-0,001	-0,3%
	Verkeersregeling en verkeersveiligheid vaarwegen en havens	-0,090	-0,490	-0,240	-0,240	0,250	-51%
	Totaal inrichting en onderhoud vaarwegen en havens	0,366	0,010	0,259	0,258	0,249	2559,9%

Tabel: Kosten per kostensoort	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Begr Vjn 2006		Begr	Verschil	Verschil
		2006	(jr 2007)	2007	begr.	in %
	Variabele kosten	-0,386	-0,112	-0,104	0,282	-73,0%
	Personele kosten	0,143	0,147	0,163	0,020	13,7%
	Afschrijvingen	0,153	0,134	0,134	-0,019	-12,4%
	Rente	0,102	0,094	0,079	-0,023	-22,2%
	Geactiveerde overhead	-0,002	-0,004	-0,013	-0,011	542,1%
	Totaal per kostensoort	0,010	0,259	0,258	0,249	2559,9%

3.5.3 Toelichting kostenoverzicht

Personeels- en kapitaallasten, geactiveerde overhead De personeelslasten, de kapitaallasten en de geactiveerde overhead worden centraal toegelicht in hoofdstuk 10 'de begroting van de kostensoorten 2007'.

Variabele kosten (€ 0,282 miljoen)

- Op basis van recente berekeningen is het bedrag dat ten laste van het algemeen belang behoort te komen bijgesteld van € 0,500 miljoen per jaar naar € 0,250 miljoen per jaar (oude jaren te hoog begroot).

3.6 Vergunningverlening en handhaving keur (16.000)

Omschrijving van het beleidsveld	Op dit beleidsveld worden de volgende zaken verantwoord: • Het maken en onderhouden van de verordening van het waterschap waarin de ge- en verbodsbepalingen zijn opgenomen ten aanzien van beheer, onderhoud en gebruik van de waterstaatkundige infrastructuur; • De regulering op basis van de Keur en andere waterstaatkundige wet- en regelgeving; • Het houden van toezicht en het toepassen van (juridische) middelen gericht op het naleven van de keur en andere waterstaatkundige wet- en regelgeving.
---	---

De beleidsproducten die onder dit beleidsveld vallen zijn:

- Keur (16.100);
- Vergunningen en keurontheffingen (16.200);
- Handhaving keur (16.300).

Relevante nota's	Nota's	Datum vastgesteld
	• Keur	December 1996
	• Beleidsnota dempingen	December 2000
	• Regulering onderbemalingen	Oktober 2002

3.6.1 Keur (16.100)

Algemeen	In 2007 wordt een nieuwe Keur op basis van het Uniemodel opgesteld en in de inspraak gebracht met als doel deze per 1 januari 2008 vast te stellen.
-----------------	---

Vergunning-verlening keur	De <i>doelstelling</i> uit de voorjaarsnota is om in 2007, 95% van de vergunningen binnen de wettelijke termijn (8 weken) af te handelen. Vanuit het ministerie van Economische Zaken wordt in het kader van het project vereenvoudiging vergunningen aangedrongen op het terugdringen van vergunningprocedures. Het waterschap wil daarbij aansluiten door een systeem van meldingen in te voeren. Dit houdt in dat niet voor elke aanpassing aan een watergang of waterkering een vergunning behoeft te worden aangevraagd, maar dat bepaalde categorieën met een melding kunnen worden afgedaan. Als de melding past in het beleid, behoeft geen vergunning verleend te worden. Met dit meldingsstelsel verwacht de afdeling ook te kunnen voldoen aan de doelstelling uit de Voorjaarsnota 2006.
----------------------------------	--

3.6.2 Vergunningen en keurontheffingen c.q. handhaving keur (16.200 en 16.300)

Schouw	In 2007 is de eerste cyclus van de nieuwe wijze van schouwvoering eenmaal doorlopen. De gevolgen voor de waterhuishouding in het tertiaire stelsel zullen gevolgd worden aan de hand van het aantal meldingen dat binnenkomt. De meldingen bestaan uit doorgegeven locaties waar een knelpunt ontstaat in wateraan- of -afvoer. Meldingen kunnen binnenkomen van rayonmedewerkers en van burgers
---------------	--

Handhaving keur	Eén handhaver keur kan het werkpakket (aantal geconstateerde overtredingen van de keurregels) niet aan, daarom is voor 2006 gekozen om de andere (Wvo)milieu-inspecteurs meer in te zetten op keur en minder op Wvo-bedrijven. Dit wordt in 2007, mede gezien de ontwikkelingen rond de waterwet, voortgezet. Deze keuze is gemaakt omdat het toezicht op de Wvo-bedrijven de afgelopen jaren heeft geresulteerd in een goed nalevingsgedrag. De kans op overtredingen als het toezicht met een lagere frequentie wordt uitgevoerd, wordt aanvaardbaar geacht.
------------------------	--

3.6.3 Doelstellingen

Nr	Categorie	Doelstellingen	Tussendoelstelling
1600	Must have	Vergunningverlening en handhaving keur	Nvt
1601	Should have/ Want to have	Het percentage keurvergunningen dat binnen 8 weken wordt afgehandeld moet in 2007 95% zijn.	1) Het percentage keurvergunningen dat binnen 8 weken wordt afgehandeld moet in 2006 85% zijn. 2) in 2006 wordt het naleefgedrag van verleende vergunningen in beeld gebracht.
1602		In 2007 wordt de nieuwe Keur vastgesteld. De tekst is gebaseerd op de modeltekst van de Unie van Waterschappen. In de Keur worden mogelijkheden geschapen om aan te sluiten bij de landelijke ontwikkeling om tot deregulering te komen.	
1603		In 2007 is de pilot elektronische dienstverlening zijn afgerond. Na afronding van dit project is het waterschap in staat de verleende keurvergunningen op internet te publiceren. Hiermee voldoet het waterschap aan de publicatieplicht. De verwachting is wel dat het waterschap, als gevolg van deze publicaties, meer bezwaren zal ontvangen.	
1604		In 2007 opstellen van een prioriteringsmethodiek in keurhandhaving. Die methodiek beschrijft welke overtredingen hoe en wanneer worden aangepakt. In 2008 zal de handhaving capaciteit worden ingezet aan de hand van de in 2007 ontwikkelde methodiek	

3.6.4 Kostenoverzicht

Tabel:	In miljoenen euro's	Rek.	Begr	Vjn 2006	Begr	Verschil	Verschil
Kosten per beleidsproduct	(afrondingsverschillen mogelijk)	2005	2006	(jr 2007)	2007	begr.	in %
Keur		0,010	0,000	0,000	0,040	0,040	-
Vergunningen en keurontheffingen		0,384	0,297	0,306	0,384	0,087	29,4%
Handhaving keur		0,355	0,402	0,395	0,449	0,047	11,8%
Totaal vergunningverlening en handhaving keur		0,749	0,698	0,701	0,874	0,175	25,1%

Tabel:	In miljoenen euro's	Begr	Vjn 2006	Begr	Verschil	Verschil
Kosten per kostensoort	(afrondingsverschillen mogelijk)	2006	(jr 2007)	2007	begr.	in %
Variabele kosten		0,089	0,095	0,146	0,058	65,3%
Personele kosten		0,610	0,606	0,727	0,117	19,2%
Afschrijvingen		0,000	0,000	0,000	0,000	-
Rente		0,000	0,000	0,000	0,000	-
Geactiveerde overhead		0,000	0,000	0,000	0,000	-
Totaal per kostensoort		0,698	0,701	0,874	0,175	25,1%

Personeels- en kapitaallasten, geactiveerde overhead
Variabele kosten (€ 0,058 miljoen)

De personeelslasten, de kapitaallasten en de geactiveerde overhead worden centraal toegelicht in hoofdstuk 11 'de begroting van de kostensoorten 2007'.

- Er zijn extra kosten geraamd voor het verschijnen van de nieuwe keur.

3.7 Beheersing van lozingen (17.000)

Omschrijving van het beleidsveld Regulering op basis van de Wvo en daaruit voortvloeiende of daarmee samenhangende regelgeving alsmede daaraan gerelateerde overeenkomsten. Het door toezicht en het toepassen van (juridische) middelen bereiken dat de Wvo, daaruit voortvloeiende of daarmee samenhangende regelgeving alsmede daaraan gerelateerde overeenkomsten worden nageleefd. Advisering en toetsing van gemeentelijke rioleringsplannen en de beschikking op aanvragen tot een financiële bijdrage voor de sanering van ongewenste lozingen op oppervlaktewater dan wel voor het afkoppelen van verhard oppervlak van de riolering. Activiteiten en projecten van waterschappen die uitsluitend zijn gericht op de aanpak van (vaak specifieke) diffuse emissies van derden.

De beleidsproducten die onder het beleidsveld beheersing van lozingen vallen zijn:

- WVO-vergunningen en meldingen (17.100);
- Handhaving WVO (17.200);
- Rioleringsplannen en subsidies lozingen (17.300);
- Aanpak diffuse emissies derden (17.400).

Relevante nota's	Nota's	Datum vastgesteld
	• Nota afkoppelen	Juni 2002
	• Beleidsnotitie IBA's (rioolaanleg niet kwetsbare gebieden)	Juni 2003
	• Emmissiebeheersplan 2003-2007	2002

Algemeen Onder de taak beheersing van lozingen vallen:

- Regulering op basis van de Wvo en daaruit voortvloeiende of daarmee samenhangende regelgeving alsmede daaraan gerelateerde overeenkomsten.
- Het door toezicht en het toepassen van (juridische) middelen bereiken dat de Wvo, daaruit voortvloeiende of daarmee samenhangende regelgeving alsmede daaraan gerelateerde overeenkomsten worden nageleefd.
- Advisering en toetsing van gemeentelijke rioleringsplannen en de beschikking op aanvragen tot een financiële bijdrage voor de sanering van ongewenste lozingen op oppervlaktewater dan wel voor het afkoppelen van verhard oppervlak van de riolering.
- Activiteiten en projecten van waterschappen die uitsluitend zijn gericht op de aanpak van (vaak specifieke) diffuse emissies van derden.

Waterwet/ Wabo De Waterwet heeft grote gevolgen voor het waterschap:

1. Werkzaamheden die nu onder de keur vallen, worden in de Waterwet opgenomen, waardoor de keurvergunningen vervallen en er integrale watervergunningen verleend moeten worden.
2. Lozingen op de riolering komen onder het bevoegde gezag van provincie of gemeente; het waterschap krijgt een adviesrecht.
3. Grondwateronttrekkingen gaan onder het waterschap vallen, behalve
 - onttrekkingen tbv drinkwatervoorziening,
 - koude/warmte-opslag en
 - onttrekkingen > 500.000m³

Deze wet wordt waarschijnlijk in 2008 van kracht. Het waterschap is vanaf medio 2005 pro-actief op onderzoek hoe de belangen van het waterschap ook na 2008 optimaal gewaarborgd kunnen worden.

1-Loket Een nieuwe ontwikkeling die voortvloeit uit de Wabo is de 1-loket-functie. Als een burger bij een gemeente een vergunningaanvraag indient, moet de gemeente (of bij welke overheidsinstantie dan ook als eerste wordt aangeklopt) zorgdragen dat alle andere overheidsinstanties de benodigde input leveren. Een goede gedachte vanuit de burger gezien, maar het zal in het begin heel wat afstemmingswerk

inhouden, waaronder uitwerken van mogelijkheden voor digitale uitwisseling van gegevens.

3.7.1 WVO-vergunningen en meldingen (17.100)

Vergunning-verlening WVO

Aansluit- en overstortvergunningen

De actualisatie van aansluit- en overstortvergunningen zal in de loop van 2007 vrijwel zijn afgerond. In de planperiode 2007-2011 zal de nadruk liggen op het handhaven van de in de vergunning opgenomen voorschriften.

Doelstelling 2007: op 31 oktober 2007 moeten vergunningen voor bestaande inrichtingen in overeenstemming zijn gebracht met de IPPC-richtlijn. IPPC staat voor Integrated Pollution Prevention and Control (Geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging). De doelstelling van de richtlijn is om milieuverontreiniging onder controle te houden of te krijgen, door beperking van emissies naar lucht, water en bodem en maatregelen voor afvalstoffen, met als uiteindelijke doel een hoog niveau van bescherming van het milieu als geheel.

3.7.2 Handhaving WVO (17.200)

Algemeen

De handavingsinspanningen in 2007 zal zich meer gaan richten op gemeenten (overstort- en aansluitvergunningen) en burgers (voorlichting over en handhaving van het gebruik materialen en pleziervaart en huishoudelijk afvalwater) en minder op de bedrijven. Een aanzienlijk deel van de capaciteit van de afdeling Vergunningverlening en Handhaving WVO en Keur zal besteed worden aan het toezicht (en handhaving) van de keurregels.

3.7.3 Rioleringsplannen en subsidies lozingen (17.300)

Waterketen-beleid/ riolerings-plannen

De beleidslijn van het waterschap is "verantwoord samen werken in de afvalwaterketen". Belangrijke onderwerpen zijn:

- Optimalisatiestudies en afvalwaterakkoorden.
- Herziening stimuleringsregeling afkoppelen hemelwater.
- Participatie in onderzoek naar ziekenhuizen als bron van verspreiding medicijnresten.
- Samenwerking gemeenten en waterschap voor monitoring overstorten.
- Mogelijkheden gezamenlijke planvorming waterketen van gemeenten en waterschap.

Begin 2007 worden lopende optimalisatiestudies in Utrecht, Nieuwegein en Oudewater afgerond en nieuwe opgestart in Woerden en Bunnik. Tevens wordt uitvoering gegeven aan bestuursbesluiten van eind 2006 op de overige onderwerpen uit de beleidslijn. Voor de uitvoering hiervan is een moederproject "Waterketenbeleid" aangemaakt. Eind 2006 begin 2007 wordt het subsidiebeleid met betrekking tot het afkoppelen geëvalueerd en zal de noodzakelijke inbreng van het waterschap in deze nader worden bepaald.

3.7.4 Aanpak diffuse emissies derden (17.400)

Emissie-beheersplan 2003-2007

Het Emissiebeheersplan 2003-2007 loopt af. Gezien de ontwikkelingen rond de KRW en de nieuwe wijze van onze planvorming is herijking van het huidige emissiebeleid nodig. Dit beleid zal vooral als kader dienen voor de waterkwaliteitsaspecten van de watergebiedsplannen en gemeentelijke waterplannen. Ook zal dit beleid kaders geven voor onze eigen werkwijze. In 2007 zal dit aan het bestuur worden voorgelegd.

3.7.5 Doelstellingen

Nr	Categorie	Doelstellingen	Tussendoelstelling
1700	Must have	Beheersing van lozingen	Nvt
1701	Want to have	Afkoppelen hemelwater : Doelstelling voor 1 januari 2007: subsidiëren van het opstellen van 10 afkoppelplannen en subsidiëren van het afkoppelen van 50 ha verhard oppervlak.	1) De subsidieregeling afkoppelen van verhard oppervlak wordt begin 2006 geëvalueerd. 2) In 2006 worden de resterende afkoppelplannen gesubsidieerd. 3) In 2006 wordt de afkoppeling van de resterende ha gesubsidieerd.
1702	Must have	Eind 2006 is voor alle rioolaansluitpunten en riooloverstorten van de gemeentes een geactualiseerde vergunning verleend waarin voorschriften zijn opgenomen ten aanzien van: - het halen van de basisinspanning en het streven naar invulling van het waterkwaliteitsspoor; - de monitoring van het afgevoerde afvalwater naar de r.w.z.i.; - de monitoring van de overstortlozingen en het opstellen van een incidentenplan.	1) Uiterlijk in 2006 worden in totaal aan 23 gemeenten aansluit- en overstortvergunningen verleend. 2) Via het vergunningenspoor de risicovolle overstorten met prioriteit doen saneren door gemeenten in 2006 (besluitvorming Burap 2004-2).
1704	Must have	Uiterlijk 31 december 2006 zijn alle bedrijven die vallen onder het Lozingenbesluit open teelt en veehouderijen bezocht.	
1705	Must have	In 2006 beschikt 95% van de vergunningplichtige bedrijven over een adequate vergunning.	
1707	Want to have	Uitvoering van de maatregelen van het Emissiebeheersplan 2003-2007.	1) In 2006 vindt een voortgangsrapportage plaats aan het bestuur. 2) Uiterlijk in 2007 wordt een nieuw Emissiebeheersplan opgesteld.
1708	Want to have	Via samenwerking met betrokken gemeenten optimaliseren van de gehele afvalwaterketen te beginnen bij uitbreidingen/aanpassingen van zuiveringstechnische werken of bij grote investeringen in de riolering.	1) Vanaf 2006 wordt onderzocht of het overnemen van het beheer en onderhoud van gemeentelijke rioolgemaal een optimalisatie geeft van de prestatie van rwzi's. 2) In 2006 worden 3 optimalisatie studies opgestart. 3) In 2006 en verder wordt het in 2005 opgestelde Waterketenbeleid van het waterschap uitgevoerd.
1709	Must have/ Want to have	Stimuleren in 2006 van aansluiten op riolering van het merendeel van de 480 (stand 1-1-2006) resterende ongerioleerde percelen en woonboten. Beheren van IBA's van aantal resterende lozingen (circa 43). Voor overige resterende lozingen het lozingenbesluit gaan handhaven.	
1710		Eind 2007 is voor alle rioolaansluitpunten en riooloverstorten van de gemeentes een geactualiseerde vergunning verleend.	
1711		Begin 2007 worden lopende optimalisatiestudies in Utrecht, Nieuwegein en Oudewater afgerond en nieuwe opgestart in Woerden en Bunnik.	
1712		Back-office is eind 2007 gereed voor uitwisseling met andere overheidsinstanties.	
1713		Voor het waterschap betekent dit dat aan circa 20 bedrijven een vergunning op basis van de IPPC (Integrated Pollution Prevention and Control) verleend moet worden.	
1714		Huishoudelijk afvalwater: ongedaan maken van alle ongezuiverde lozingen op oppervlaktewater door aansluiting van ongerioleerde panden op riolering of iba.	
1715	Must have	Begin 2007 verschijnt een eindrapport over de vraag hoe de belangen van het waterschap na invoering van de Waterwet/Wabo gewaarborgd blijven Eind 2007 is het waterschap klaar voor de nieuwe taakverdeling voortvloeiend uit de Waterwet/WAbo	
1716	Should have	Uitwerken van de 1-loket-gedachte zodat per 1 januari 2008 afstemming van vergunningprocedures (zowel keur als Wvo) met andere overheidsinstanties via een dergelijk loket kan plaatsvinden	

3.7.6 Projecten

Tabel: Investeringen	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Prognose uitgaven					
		2006	2007	2008	2009	2010	Totaal
	Doelstelling 17.00 (aanpak ongerioleerd Utrecht/AmvB)	-	-	-	-	-	-
	Doelstelling 17.01 (afkoppelplannen)	0,305	0,243	-	-	-	0,549
	Doelstelling 17.08 (optimalisatie studies)	0,032	-	-	-	-	0,032
	Doelstelling 17.09	0,646	0,615	-	-	-	1,261
	Totaal	0,983	0,858	-	-	-	1,841

3.7.7 Kostenoverzicht

Tabel: Kosten per beleidsproduct	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2005	Begr Vjn 2006		Begr 2007	Verschil begr.	Verschil in %
			2006	(jr 2007)			
	WVO-vergunningen en meldingen	0,673	0,765	0,737	0,771	0,006	0,8%
	Handhaving WVO	0,611	0,789	0,820	0,604	-0,185	-23,4%
	Rioleringsplannen en subsidies lozingen	3,361	1,010	0,571	0,252	-0,758	-75,0%
	Aanpak diffuse emissies derden	0,027	0,085	0,075	0,090	0,005	5,5%
	Totaal beheersing van lozingen	4,672	2,649	2,204	1,718	-0,931	-35,2%

Tabel: Kosten per kostensoort	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Begr Vjn 2006		Begr 2007	Verschil begr.	Verschil in %
		2006	(jr 2007)			
	Variabele kosten	1,079	0,773	0,499	-0,581	-53,8%
	Personele kosten	1,359	1,412	1,228	-0,130	-9,6%
	Afschrijvingen	0,236	0,037	0,025	-0,211	-89,4%
	Rente	0,006	0,003	0,002	-0,004	-72,0%
	Geactiveerde overhead	-0,031	-0,021	-0,036	-0,005	14,9%
	Totaal per kostensoort	2,649	2,204	1,718	-0,931	-35,2%

3.7.8 Toelichting kostenoverzicht

Personeels- en kapitaallasten, geactiveerde overhead De personeellasten, de kapitaallasten en de geactiveerde overhead worden centraal toegelicht in hoofdstuk 11 'de begroting van de kostensoorten 2007'.

WVO-vergunningen en meldingen & Handhaving WVO (17.100 en 17.200)

Tabel: Kosten per beleidsproduct	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Begr Vjn 2006		Begr 2007	Verschil begr.	Verschil in %
		2006	(jr 2007)			
	Variabele kosten	0,329	0,325	0,349	0,019	5,8%
	Personele kosten	1,151	1,193	1,000	-0,151	-13,1%
	Afschrijvingen	0,068	0,037	0,025	-0,043	-63,1%
	Rente	0,006	0,003	0,002	-0,004	-72,0%
	Geactiveerde overhead	0,000	0,000	0,000	0,000	-
	Totaal handhaving en vergunningverlening WVO	1,554	1,558	1,375	-0,179	-11,5%

Rioleringsplannen en subsidies lozingen (17.300)

Tabel: Kosten per kostensoort	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Begr 2006	Vjn 2006 (jr 2007)	Begr 2007	Vershil begr.	Vershil in %
Variabele kosten		0,696	0,405	0,105	-0,591	-84,9%
Personele kosten		0,176	0,187	0,183	0,007	4,0%
Afschrijvingen		0,168	0,000	0,000	-0,168	-100,0%
Rente		0,000	0,000	0,000	0,000	-
Geactiveerde overhead		-0,031	-0,021	-0,036	-0,005	16,3%
Totaal rioleringsplannen en subsidies lozingen		1,010	0,571	0,252	-0,758	-75,0%

Variabele kosten
(- € 0,591 miljoen)

- Er is voldoende budget beschikbaar voor de uitvoering van de diverse bijdrageregelingen in het kader van riolering/lozingen. De bijdrageregeling voor het afkoppelen van verhard oppervlak loopt af in 2007, daarom zijn de lasten € 0,300 miljoen lager dan in de voorjaarnota en bijna € 0,600 lager dan in de begroting 2006.

Aanpak diffuse emissies derden (17.400)

Tabel: Kosten per beleidsproduct	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Begr 2006	Vjn 2006 (jr 2007)	Begr 2007	Vershil begr.	Vershil in %
Variabele kosten		0,054	0,043	0,045	-0,009	-16,2%
Personele kosten		0,032	0,032	0,045	0,013	42,1%
Afschrijvingen		0,000	0,000	0,000	0,000	-
Rente		0,000	0,000	0,000	0,000	-
Geactiveerde overhead		0,000	0,000	0,000	0,000	-
Totaal aanpak diffuse emissies derden		0,085	0,075	0,090	0,005	5,5%

3.8 Heffing en invordering (18.000)

Omschrijving van het beleidsveld Het opstellen en actueel houden van wet- en regelgeving, het opleggen van aanslagen en het afhandelen van verzoek-, bezwaar- en beroepsprocedures op het gebied van belastingenaanslagen. Betalingsverwerking, kwijtschelding en (dwang)invorderingsmaatregelen op het gebied van waterschapsbelastingen.

De beleidsproducten die onder het beleidsveld heffing en invordering vallen zijn:

- Belastingheffing (18.100);
- Invordering (18.200).

Relevante nota's	Nota's	Datum vastgesteld
	• Kostentoedelingsverordening	2006
	• Leidraad invordering waterschapsbelastingen	2006
	• Beleidsregels aanwijzing belastingplichtigen	2004
	• Nadere regels heffing en invordering	2003
	• Beleidsregels verontreinigingsheffing grondwaterlozingen	2003
	• Omslagverordening	2002
	• Verordening verontreinigingheffing	2001
	• Beleidsregels inzake toepassing T-correctie	2001
	• Kwijtscheldingsregeling	1997
	• Omslagklasseverordening	1995

3.8.1 Belastingheffing (18.100)

Ontwikkelingen Voor 2007 zijn een beperkt aantal nieuwe ontwikkelingen te verwachten. Invoering van de nieuwe financieringsstructuur van de waterschappen zal naar verwachting niet plaatsvinden voor 2009.

In 2007 zal worden samengewerkt met het Waterschapsbedrijf Limburg. Bij dit bedrijf zullen worden ondergebracht:

- opbouw, onderhoud en beheer van het heffingplichtigenbestand
- berekenen en verzenden van aanslagen
- 1^e-lijns afhandeling van klantreacties
- betalingsverwerking
- printen en couverteren van uitgaande brieven en formulieren
- ICT-infrastructuur

De afdeling belastingen verwacht door de samenwerking met het Waterschapsbedrijf Limburg in de komende jaren de volgende zaken te kunnen realiseren:

- digitaliseren inkomende en uitgaande post
- afhandelingstermijn bezwaar- en verzoekschriften van 13 weken
- vergroting elektronische dienstverlening (electronisch aanvragen kwijtscheldingsformulieren, elektronisch indienen van bezwaar, digitale aangifte verontreinigingsheffing)

3.8.2 Invordering (18.200)

Algemeen In 2006 is een uitgebreidere gegevensuitwisseling met de Belastingdienst van het Rijk tot stand gekomen. Van het Rijk worden onder andere gegevens ontvangen over autobezit en rentedragende bankrekeningen. Daardoor wordt een strikter invorderingsbeleid mogelijk. In 2007 zal naar verwachting meer dan voorheen

beslag worden gelegd op auto's en bankrekeningen.

Verder wordt verwacht dat de wetgever het mogelijk gaat maken op een zeer eenvoudige wijze beslag te leggen op banktegoeden (d.m.v. een zogenoemde 'bankvordering'). Indien het daartoe aanhangige wetsvoorstel wordt aangenomen, is ons waterschap voornemens van deze mogelijkheid gebruik te maken.

3.8.3 Projecten

Tabel: Investerings	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Prognose uitgaven					
		Totaal	2006	2007	2008	2009	2010
	Doelstelling 18.00 (vervanging belastingmodules)	0,158	0,113	-	-	-	0,271
	Totaal	0,158	0,113	-	-	-	0,271

3.8.4 Kostenoverzicht

Tabel: Kosten per beleidsproduct	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2005	Begr Vjn 2006		Begr 2007	Verschil begr.	Verschil in %
			2006	(jr 2007)			
	Belastingheffing	2,866	2,872	3,043	2,852	-0,020	-0,7%
	Invordering	-0,009	0,566	0,853	0,528	-0,037	-6,6%
	Totaal heffing en invordering	2,857	3,437	3,897	3,380	-0,058	-1,7%

Tabel: Kosten per kostensoort	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Begr Vjn 2006		Begr 2007	Verschil begr.	Verschil in %
		2006	(jr 2007)			
	Variabele kosten	2,633	2,989	2,552	-0,081	-3,1%
	Personele kosten	0,680	0,713	0,708	0,028	4,1%
	Afschrijvingen	0,120	0,181	0,120	0,000	0,0%
	Rente	0,011	0,014	0,005	-0,006	-52,6%
	Geactiveerde overhead	-0,006	0,000	-0,005	0,002	-26,6%
	Totaal kostensoorten heffing en invordering	3,437	3,897	3,380	-0,058	-1,7%

3.8.5 Toelichting kostenoverzicht

Personeels- en kapitaallasten, geactiveerde overhead De personeellasten, de kapitaallasten en de geactiveerde overhead worden centraal toegelicht in hoofdstuk 11 'de begroting van de kostensoorten 2007'.

Belastingheffing (18.100)

Tabel: Kosten per beleidsproduct	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Begr Vjn 2006		Begr 2007	Verschil begr.	Verschil in %
		2006	(jr 2007)			
	Variabele kosten	2,256	2,328	2,217	-0,039	-1,7%
	Personele kosten	0,491	0,521	0,514	0,023	4,6%
	Afschrijvingen	0,120	0,181	0,120	0,000	0,0%
	Rente	0,011	0,014	0,005	-0,006	-52,6%
	Geactiveerde overhead	-0,006	0,000	-0,005	0,002	-26,6%
	Totaal belastingheffing	2,872	3,043	2,852	-0,020	-0,7%

Variabele kosten (- € 0,039 miljoen)

- Het voordeel op de belastingheffing wordt veroorzaakt door een nieuw samenwerkingsverband met het waterschapsbedrijf Limburg in 2007. Ten opzichte van de voorjaarsnota bedraagt dit voordeel € 0,111 miljoen.

Invordering (18.200)

Tabel: Kosten per kostensoort	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Begr 2006	Vjn 2006 (jr 2007)	Begr 2007	Verschil begr.	Verschil in %
Variabele kosten		0,376	0,661	0,334	-0,042	-11,2%
Personele kosten		0,189	0,192	0,194	0,005	2,5%
Afschrijvingen		0,000	0,000	0,000	0,000	-
Rente		0,000	0,000	0,000	0,000	-
Geactiveerde overhead		0,000	0,000	0,000	0,000	-
Totaal invordering		0,566	0,853	0,528	-0,037	-6,6%

Variabele kosten (- € 0,042 miljoen)

- Ten opzichte van de begroting en de voorjaarsnota zijn de inkomsten inzake incassokosten van aanmaningen en dwangbevelen afzonderlijk onder de ondersteunende afdelingen verantwoord. Voorheen werden deze op dit product in mindering gebracht op de kosten.

3.9 Algemene bedrijfsvoering (19.000 en 21.000)

Omschrijving van het beleidsveld Alle activiteiten die gericht zijn op het besturen van het waterschap, waaronder de ambtelijke voorbereiding van bestuursvergaderingen. De centrale en extern gerichte voorlichtende activiteiten van het waterschap.

De beleidsproducten die onder het beleidsveld algemene bedrijfsvoering vallen zijn:

- Bestuur (19.100);
- Externe communicatie (19.200);
- Ondersteunende producten (21.100).

Relevante nota's	Nota's	Datum vastgesteld
	• Voorjaarsnota 2004 (2005-2009)	21 april 2004
	• Nota financiële grondslagen	21 april 2004
	▪ Regeling Financieel Beheer	September 2002
	▪ Communicatieplan	December 2004
	▪ Informatie Beleids Plan	2003

3.9.1 Externe communicatie (19.200)

Externe communicatie In 2007 wordt de communicatie op basis van het door het algemeen bestuur in december 2004 vastgestelde Communicatiebeleidsplan 2005-2008 verder vorm gegeven. Zo worden bijvoorbeeld watergebiedsplannen al op interactieve wijze voorbereid.

Dit past goed in de daarin gekozen benadering om doelgroepen binnen de categorie ingezetenen niet generiek te benaderen met algemene 'zend-boodschappen' over het waterschap, maar om juist vanuit concrete situaties (bijv. bij een uitvoeringsproject, een plan of de belastingaanslag) in te spelen op de vraagkant. Steeds weer blijkt dat op dergelijke natuurlijke contactmomenten de communicatie het meest effectief is. Deze benadering sluit ook goed aan bij de gezamenlijk communicatiestrategie van de Unie van Waterschappen, vastgelegd in de notitie '26 bronnen, 1 geluid'. In 2007 vindt een onderzoek plaats naar de wijze waarop signalen uit de omgeving naar ons communicatiebeleid worden vertaald. Van belang hierbij is dat de vraagzijde in plaats van de aanbodzijde in het communicatiebeleid meer centraal wordt gesteld.

3.9.2 Ondersteunende producten (21.100)

Algemeen Op het waterschap komen vele externe ontwikkelingen af die betekenis kunnen hebben voor het bestuur van het waterschap en voor de taken en de inrichting van de organisatie, zoals onlangs in de Voorjaarsnota 2006 is aangekondigd. De organisatie heeft als taak de besluiten van het bestuur voor te bereiden en uit te voeren.

In de bestuurlijke sfeer hebben wij van de zijde van het AB verschillende signalen gekregen die ons ertoe aanzetten om de voorbereiding van de besprekingen in het AB sterker te richten op vroegtijdige en oriënterende discussies over de hoofdlijnen van het beleid. We realiseren ons dat van ons DB en van de ambtelijke voorbereiding een belangrijke heroriëntatie en ontwikkelingsinspanningen zal vragen.

Tevens realiseren we ons dat de wijzing van de Waterschapswet zal leiden tot kieslijsten en bestuurlijke coalitievorming. Dat zal zijn doorwerking hebben in de bestuurscultuur, in de aard van de discussies. Ook dat zal hogere eisen stellen aan de bestuurlijke en ambtelijke voorbereiding.

De bedrijfsvoering is erop gericht om de aldus bepaalde strategische koers te vertalen in de operationele uitvoering. Het zwaartepunt van de bedrijfsvoering ligt in de inrichting, aansturing en beheersing van de ondersteunende

bedrijfsprocessen. Dit alles vraagt om inzet van gekwalificeerde mensen, en middelen, met een voortdurende wisselwerking en communicatie, extern en intern.

Tegen deze achtergrond hebben MT en het DB kritisch gekeken naar alle ontwikkelingen waarop we als organisatie moeten inspelen. Naast de geschetste veranderingen in de bestuurlijke constellatie zijn dat bijvoorbeeld de nieuwe Waterwet, de samenwerking met gemeenten en andere instanties in de waterketen, E-government, de samenwerking van waterschappen op ICT gebied binnen het Waterschapshuis, alsmede de ontwikkelingen rondom de muskusrattenbestrijdingsorganisatie OLM.

Om als organisatie te anticiperen op al deze toekomstige eisen is een organisatieontwikkelingstraject in gang gezet dat in de resterende bestuursperiode zijn beslag moet krijgen.

Naar verwachting zal dit eind 2006 uitmonden in een organisatieontwikkelingsplan. In de voorjaarsnota 2007 zullen we naar verwachting meer gedetailleerd op de uitwerking kunnen ingaan. In deze begroting hebben we daarvoor dekkingsmiddelen vrijgemaakt ad € 0,3 miljoen en voor 2008 € 0,2 miljoen.

Personeel en organisatie

Programmaplan organisatieontwikkeling

Dit programmaplan schets de opzet en aanpak van het organisatieontwikkelingsprogramma bestaat, hoe we dit gaan organiseren, hoeveel inzet hiervoor nodig is en welke bestaande trajecten hierin worden geïntegreerd. Een communicatieplan maakt ook onderdeel uit van het programmaplan. Om de opzet en uitvoering van dit plan aan te sturen hebben we een programma-organisatie ingericht onder leiding van een programmamanager. In hoofdlijnen zullen de volgende producten deel uitmaken van het programmaplan. Gelet op het organisatiebrede karakter geven we hier een voorlopig en indicatief beeld, ook als het onderdelen zijn die (ook) bij andere ondersteunende taken behoren. Daarbij tekenen we aan dat het programma tot eind 2008 zal lopen.

- Uitwerken van de missie van de organisatie gelet op de verschillende taakvelden, zodat deze missie richting kan geven aan de medewerkers zoals die in verschillende rollen uitvoering geven aan de taken van het waterschap.
- Herziening van de inrichting van het besturingsconcept en van het procesverloop van de planning en control- cyclus. Vanaf het niveau van voorjaarsnota, begroting en algemene beleidskaders, tot op het niveau van afdelingen en individuele medewerkers.
- Uitvoeren van medewerkers- en klanttevredenheidsonderzoeken
- Leiderschapsontwikkeling, managementdevelopment
- Uitvoeren van Positiebepalingen volgens het INK-model
- Informatiearchitectuur als referentiekader voor de inrichting van de sturing en beheersing van onze primaire en ondersteunde processen, systemen en registraties
- Opzet en uitwerking van de HRM-cyclus met ondermeer competentie management, werken met persoonlijke ontwikkelingsplannen, mobiliteitsbeleid, etc
- Procesbeschrijving en – verbetering, onder meer in het kader van het KAM-traject, maar tevens t.b.v. doelmatigheid en de ontwikkeling op het gebied van de informatievoorziening.
- Uitwerken van heldere criteria voor uitbesteden dan wel uitvoering in eigen beheer.
- Vaststellen van uitgangspunten voor integer handelen en het waarborgen daarvan.

**Kwaliteitszorg,
arbeidsom-
standigheden-
en milieuzorg**

In november 2004 is een begin gemaakt met het ‘KAM-traject’. Mede gebaseerd op afspraken binnen de Unie van Waterschappen heeft ons waterschap besloten om voor de gehele organisatie een KAM-systeem te ontwikkelen. De bedoeling van dit traject is om de werkprocessen te beschrijven, opdat die beschrijvingen de basis vormen voor een continue verbetering. Begin 2005 is begonnen met het opstellen van een bedrijfsvoeringmodel. Later in 2005 zijn alle medewerkers in diverse bijeenkomsten geïnformeerd over het KAM-proces. In kleine groepen zijn alle processen beschreven onder begeleiding van procesbegeleiders. Hieruit is het KAM-handboek ontstaan in een eerste versie (juli 2006). Dit is een verzameling van beschrijvingen van de werkprocessen, zoals ze nu worden uitgevoerd. In de diverse werkoverleggen worden de processen geëvalueerd, hetgeen resulteert in het aanbrengen van procesverbeteringen. Om dat te borgen zijn en worden interne auditors opgeleid om de werkprocessen te kunnen beoordelen.

In 2007 zullen de werkprocessen na een eerste verbeterslag, waarbij ook gekeken wordt naar de ISO-normen die van toepassing zijn, intern worden geauditeerd. Ook de bijbehorende algemene procedures handboeken, werkinstructies en dergelijke zullen worden ingebracht in het handboek. Daarvoor wordt een applicatie aangeschaft, die daarbij van groot nut is. Als de interne audits naar tevredenheid zijn verlopen, zal aan een externe certificerende instantie opdracht worden gegeven om een proefaudit te verrichten. Deze kan dan worden gevolgd door een formele externe audit, waarna de certificaten voor kwaliteit (ISO 9001:2000), arbeidsomstandigheden (OHSAS 18001) en milieuzorg (ISO 14001: 2004) kunnen worden verleend. De reeds in 2004 verleende certificering van de sector Zuiveringsbeheer zal onderdeel gaan uitmaken van de organisatiebrede certificering. De uitvoering van het KAM-traject vormt een onderdeel van het programmaplan Organisatieontwikkeling. De verwachting is dat de certificering in de zomer van 2007 gereed zal zijn.

**Informatie
beleid en
auto-
matisering**

Informatie Beleidsplan 2004 – 2007

Het Informatiebeleidsplan 2004 – 2007 (AB, 25 feb 2004) geeft richting aan de informatievoorziening in de komende jaren. In het kader van dit plan worden er verschillende projecten uitgevoerd.

De meeste projecten uit het IBP hebben een directe relatie met het project organisatieontwikkeling. Ontwikkelingen c.q. uitkomsten van dit organisatieontwikkelingsproject kunnen van invloed zijn op de planning van uitvoering van IBP projecten. Voor 2007 staan de volgende projecten op de planning:

Electronische dienstverlening
Stuurinformatie (start in 2006)
Work Flow management
ITIL (start in 2006)
Human Resource Management

Kantoorautomatisering

Vanuit de organisatie nemen de wensen ten aanzien van de kantoor-automatisering toe. Deze ontwikkeling zal zich doorzetten in de komende jaren. Het gereserveerde budget voor de komende jaren zal toereikend zijn. De kosten zullen wel stijgen, maar er wordt kostenvoordeel verwacht van de samenwerking met andere waterschappen. Deze samenwerking is geïnitieerd door de Tasforce ICT en is vervolgens ondergebracht in het Waterschapshuis.

**Centrale
(geo)grafische
informatie**

Per 1 januari 2007 zullen Intwis en GIS6 ophouden te bestaan. Deze producten gaan verder als IRIS onder de vlag van het Waterschapshuis. Om goed te kunnen samenwerken wordt een gemeenschappelijk platform ontwikkeld op basis van de Intwis programmatuur. Bij de ontwikkeling van dit platform zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd: samenwerking, verbetering van beheersbaarheid, openheid en toekomstgericht. Zo wordt er o.a. rekening gehouden met het Burger Service Nummer (BSN) en andere basisregistraties.

De kosten van dit project en de organisatorische verbeteringen die er worden doorgevoerd zullen leiden tot een kostenverhoging van 15–20%. Tevens wordt er extra functionaliteit t.a.v. baggeren en maaibestekken opgeleverd. Hiervoor wordt aan de waterschappen wel een eenmalige bijdrage gevraagd van € 17.000,-.

Financiën

Concerncontrol en financieel beleid

In het kader van de organisatieontwikkeling en het meerjarenbeleidplan van de sector Financiën en Belastingen 2007-2011 is een aantal aandachtsvelden gedefinieerd.

Daarvan is de verbetering van de planning en control cyclus, het doorontwikkelen van bestuurlijke -en management informatie, E-government, de ontwikkeling van medewerkers en het verbeteren van de klantgerichtheid belangrijk.

Ten aanzien van financieel beleid wordt de regeling financieel beheer en de nota financiële grondslagen geüpdate.

In het kader van de PDCA-cyclus wordt de regelkring gesloten in de managementcontrol cyclus door de introductie van voortgangsbesprekingen tussen controllers en resp. sectorhoofden en secretaris-directeur.

Belastingen

In 2007 zal de afdeling belastingen gaan samenwerken met het waterschapsbedrijf Limburg. Daardoor is de continuïteit in de heffing en inning van belastingen voor de komende jaren gewaarborgd. Tevens worden de mogelijkheden van elektronische dienstverlening vergroot. De afdeling belastingen verwacht dan een belangrijke stap richting e-government te zetten.

Financiën

De samenhang tussen de controlfunctie en financiën dient versterkt te worden, ook om de kwaliteit van de basisregistratie op een hoger plan te brengen. Om een aantal beoogde ontwikkelingen door te maken zal een kwaliteitsslag gemaakt moeten worden. Deze ontwikkelingen zijn o.a. het uitontwikkelen van het financieel pakket, de control op de financiële processen en het grootboek, het verhogen van de productie per medewerker en het verminderen van de behandeltijden.

Planning en Control

Planning en Control zal in 2007 een belangrijke rol spelen bij de totstandkoming van een (meerjaren) concernplan. Naast financial control wordt business control belangrijker. Verder zal de controlfunctie ten aanzien van managementinformatie en projecten versterkt worden. Er vinden operational audits plaats op het invorderingsproces, slib transport, salarisverwerking, personeelsbestand, aan/verkoop van de activa en verzekeringen.

Bestuurlijke en juridische ondersteuning

Landelijke verkiezingen 2008

Het jaar 2007 staat in teken van de voorbereidingen op de landelijke waterschapsverkiezingen in 2008 op basis van een lijstenstelsel voor de categorie 'ingezetenen'. De overige categorieën krijgen kwaliteitszetels in het algemeen bestuur die door Provinciale Staten in het waterschapsreglement worden toegewezen. De wijziging van de Waterschapswet die dat mogelijk moet maken - het wetsvoorstel modernisering waterschapsbestel – is ingediend bij de Tweede Kamer. Afgewacht moet worden in hoeverre de kamerverkiezingen op 22 november 2006 en de daarop volgende kabinetsformatie mogelijk nog tot vertraging en/of aanpassing leidt van de wetsvoorstel.

Hetzelfde geldt voor het voorontwerp van de Waterwet. Dit voorstel is nog niet ingediend bij de Tweede Kamer en ook hier kunnen de verkiezingen en de kabinetsformatie mogelijk nog tot vertraging en/of aanpassing leiden.

Interne faciliteiten

Documentaire informatievoorziening

Dit onderdeel staat nog steeds in het teken van de digitalisering. In- en uitgaande documenten worden straks opgeborgen in digitale dossiers op basis van een orderingsplan dat in belangrijke mate aansluit op de werkprocessen binnen onze

organisatie. Het grote voordeel van dit document management systeem (dms) is dat dergelijke bedrijfsgegevens ook veel toegankelijker worden voor de medewerkers, via het beeldscherm zelfs tot op de werkplek. De totale informatievoorziening wordt daardoor beter en dat leidt uiteindelijk tot kwaliteit- en efficiëncyverbetering voor de organisatie als geheel.

Huisvesting Vleugel D

De aankoop van het pand Poldermolen 3 (vleugel D) heeft inmiddels de nodige vruchten afgeworpen. Er zijn meer vergaderlocaties gekomen en de 'werkplekdichtheid' in de vleugels A, B en C is verminderd. Daarbij geldt dat de medewerkers in vleugel D gewoon gebruik blijven maken van de centrale voorzieningen. Een en ander is tevens aanleiding geweest om het meerjarenonderhoudsplan van de kantoorhuisvesting in Houten te actualiseren. De jaarlijkse dotatie ten behoeve van de onderhoudsvoorziening moet als gevolg van de aanschaf van Poldermolen 3 worden verhoogd met € 0,048 miljoen.

3.9.3 Doelstellingen

Nr	Categorie	Doelstellingen	Tussendoelstelling
1900	Must have	Algemene Bedrijfsvoering	o.a. bestuursverkiezingen
1901	Want to have	In 2006 beschikt het waterschap over een goed functionerend en ingevoerd klachten registratiesysteem	
1902	Want to have	Begin 2007 stelt het waterschap op basis van opgedane ervaring per categorie klachten de afdoeningstermijn vast	

3.9.4 Projecten

Tabel:

Investerings

In miljoenen euro's	Prognose uitgaven					
(af rondingsverschillen mogelijk)	2006	2007	2008	2009	2010	Totaal
Doelstelling 19.00 (watch/bestuursverkiezingen/org.ontw.)	0,070	0,489	0,501	-	-	1,060
Doelstelling 21.00 (IBP/vervanging kantoorautom)	0,715	0,715	0,715	0,715	0,715	3,574
Totaal	0,785	1,204	1,216	0,715	0,715	4,634

3.9.5 Kostenoverzicht

Tabel:

Kosten per
beleidsproduct

In miljoenen euro's	Rek.	Begr Vjn 2006	Begr	Verschil	Verschil
(af rondingsverschillen mogelijk)	2005	2006	(jr 2007)	2007	begr. in %
Interne organisatie	1,440	1,360	1,409	1,750	0,391 28,7%
Ondersteunende afdelingen	4,848	5,315	5,330	5,436	0,121 2,3%
Bestuur	1,441	1,794	1,729	1,849	0,055 3,1%
Huisvesting	2,281	2,522	2,443	2,601	0,079 3,1%
Totaal algemene bedrijfsvoering	10,010	10,991	10,912	11,636	0,645 5,9%

Tabel: Kosten per kostensoort	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Begr Vjn 2006 2006 (jr 2007)	Begr 2007	Verschil begr.	Verschil in %	
	Variabele kosten	4,454	4,297	4,660	0,206	4,6%
	Personele kosten	4,951	4,969	5,218	0,267	5,4%
	Afschrijvingen	1,186	1,330	1,424	0,237	20,0%
	Rente	0,430	0,348	0,384	-0,046	-10,7%
	Geactiveerde overhead	-0,031	-0,032	-0,050	-0,020	63,4%
	Totaal kostensoorten algemene bedrijfsvoering	10,991	10,912	11,636	0,645	5,9%

3.9.6 Toelichting kostenoverzicht

Personeels- en kapitaallasten, geactiveerde overhead De personeellasten, de kapitaallasten en de geactiveerde overhead worden centraal toegelicht in hoofdstuk 11 'de begroting van de kostensoorten 2007'.

Interne organisatie

Tabel: Kosten per beleidsproduct	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Begr 2006 2006 (jr 2007)	Begr 2007	Vershil begr.	Vershil in %	
	Variabele kosten	0,718	0,721	0,720	0,002	0,2%
	Personele kosten	0,641	0,689	0,743	0,102	15,9%
	Afschrijvingen	0,000	0,000	0,300	0,300	-
	Rente	0,000	0,000	0,000	0,000	-
	Geactiveerde overhead	0,000	0,000	-0,013	-0,013	-
	Totaal interne organisatie	1,360	1,409	1,750	0,391	28,7%

Afschrijvingen (€ 0,300 miljoen)

- Hieronder zijn de lasten van het project organisatieontwikkelingen opgenomen. De totale lasten hiervan bedragen € 0,500 miljoen verdeeld over 2007 (€ 0,300 miljoen) en 2008 (€ 0,200 miljoen).

Ondersteunende afdelingen

Tabel:	In miljoenen euro's	Begr	Vjn 2006	Begr	Vershil	Vershil
Kosten per	(af rondingsverschillen mogelijk)	2006	(jr 2007)	2007	begr.	in %
kostensoort						
	Variabele kosten	1,709	1,488	1,773	0,063	3,7%
	Personele kosten	2,625	2,648	2,727	0,103	3,9%
	Afschrijvingen	0,923	1,120	0,886	-0,037	-4,1%
	Rente	0,083	0,094	0,079	-0,003	-4,1%
	Geactiveerde overhead	-0,025	-0,019	-0,029	-0,004	17,6%
	Totaal ondersteunende afdelingen	5,315	5,330	5,436	0,121	2,3%

Variabele kosten (€ 0,063 miljoen)

- Ten opzichte van de begroting 2006 zijn de inkomsten inzake incassokosten van aanmaningen en dwangbevelen op dit product in mindering gebracht op de kosten.
- Voor het uitwerken van prestatie management, kengetallen en de ondersteuning bij het verwerven van subsidies is een structurele verhoging van het budget geraamd van € 0,020 miljoen.
- Vanwege de aanschaf van nieuwe applicaties (Workflows, KAM, Sjablonengenerator, Stuurinfo) nemen de onderhoudskosten van licenties jaarlijks toenemen met € 0,055 miljoen.

Bestuur

Tabel:	In miljoenen euro's	Begr	Vjn 2006	Begr	Verschil	Verschil
Kosten per	(af rondingsverschillen mogelijk)	2006	(jr 2007)	2007	begr.	in %
beleidsproduct						
	Variabele kosten	0,703	0,711	0,723	0,020	2,8%
	Personele kosten	1,093	1,026	1,131	0,037	3,4%
	Afschrijvingen	0,001	0,001	0,001	0,000	0,0%
	Rente	0,002	0,002	0,002	0,000	-14,3%
	Geactiveerde overhead	-0,006	-0,010	-0,008	-0,002	42,7%
	Totaal bestuur	1,794	1,729	1,849	0,055	3,1%

Variabele kosten
(€ 0,020 miljoen)

- De jaarlijkse contributie die verschuldigd is aan de Unie van Waterschappen bestaat uit een vaste component en een variabele component wat gekoppeld is aan de heffingsmaatstaven die de waterschappen gebruiken voor de belastingheffing. De contributie zal per jaar gemiddeld € 0,020 miljoen hoger uitvallen voor de periode 2007-2011.

Huisvesting

Tabel: Kosten per Kostensoort	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Begr 2006 2006	Vjn 2007 (jr 2007)	Begr 2007	Vershil begr.	Vershil in %
	Variabele kosten	1,323	1,378	1,444	0,121	9,2%
	Personele kosten	0,592	0,607	0,617	0,025	4,3%
	Afschrijvingen	0,262	0,209	0,237	-0,025	-9,6%
	Rente	0,346	0,253	0,303	-0,043	-12,3%
	Geactiveerde overhead	-0,001	-0,003	-0,001	0,000	42,7%
	Totaal huisvesting	2,522	2,443	2,601	0,079	3,1%

Variabele kosten
(€ 0,121 miljoen)

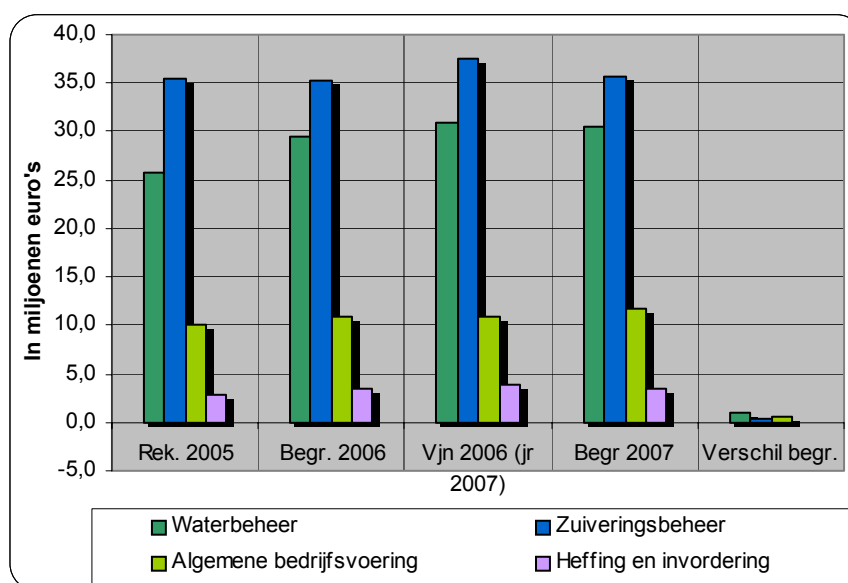
- Deze extra kosten worden veroorzaakt door een verhoging van de dotatie aan de voorziening onderhoud huisvesting op basis van het meerjarenonderhoudsplan ad € 0,050 miljoen en de kostenontwikkelingen van telefonie, verzekeringen, belastingen en interne faciliteiten.

4 Samenvatting kostenontwikkeling

Tabel:
Kosten per
beleidsproduct

In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2005	Begr Vjn 2006 2006 (jr 2007)	Begr 2007	Vershil begr.	Vershil in %
Planvorming	1,737	2,375	2,674	2,251	-0,124 -5,2%
Waterkeringen	3,670	4,904	5,072	5,482	0,578 11,8%
Watersystemen	14,557	18,905	20,109	20,019	1,115 5,9%
Zuiveringstechnische werken	35,428	35,252	37,530	35,677	0,425 1,2%
Vaarwegen en havens	0,366	0,010	0,259	0,258	0,249 2559,9%
Vergunningverlening en handhaving keur	0,749	0,698	0,701	0,874	0,175 25,1%
Beheersing van lozingen	4,672	2,649	2,204	1,718	-0,931 -35,2%
Heffing en invordering	2,857	3,437	3,897	3,380	-0,058 -1,7%
Algemene bedrijfsvoering	10,010	10,991	10,912	11,636	0,645 5,9%
Totaal HDSR	74,046	79,221	83,356	81,294	2,074 2,6%

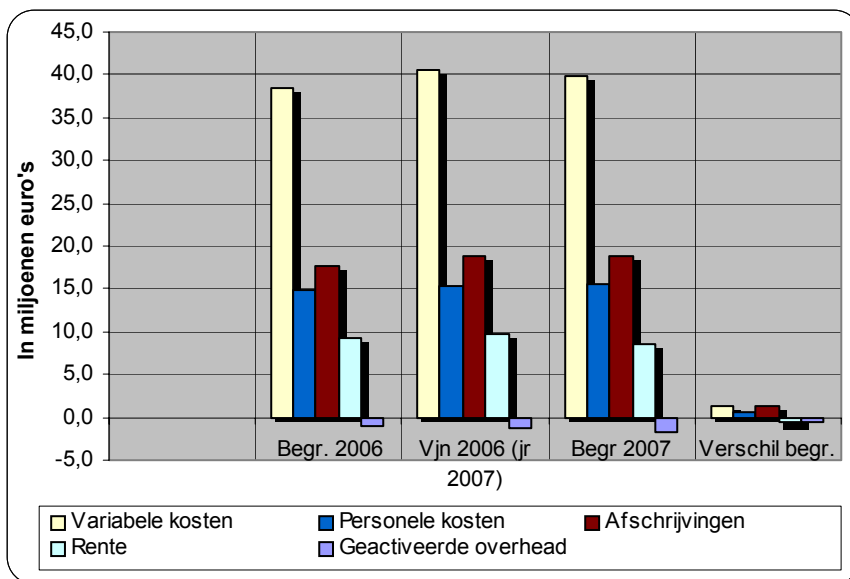
Grafiek:
Totale kosten
HDSR

Tabel:
Kosten per
kostensoort

In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Begr Vjn 2006 2006 (jr 2007)	Begr 2007	Vershil begr.	Vershil in %
Variabele kosten	38,554	40,676	39,970	1,415 3,7%
Personele kosten	14,944	15,228	15,620	0,676 4,5%
Afschrijvingen	17,551	18,840	18,774	1,223 7,0%
Rente	9,279	9,782	8,638	-0,641 -6,9%
Geactiveerde overhead	-1,107	-1,170	-1,707	-0,600 54,2%
Totaal kostensoorten HDSR	79,221	83,356	81,294	2,074 2,6%

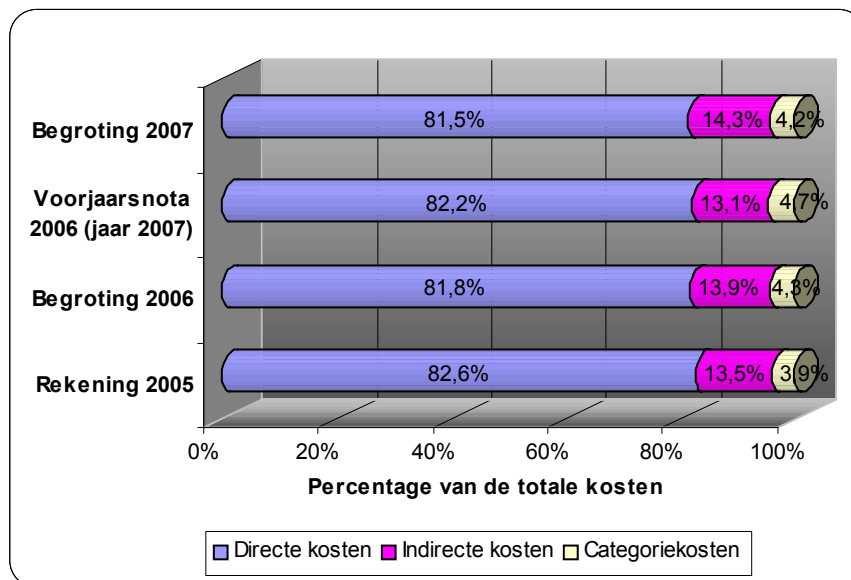
**Grafiek:
Totale kosten
HDSR per
kostensoort**

Totale kosten

De totale kosten van het waterschap worden veroorzaakt door activiteiten die zowel direct aan de taakuitvoering gerelateerd zijn (directe kosten), als aan de waterschapsbelastingen (categoriekosten) en het bestuur en de ondersteunende afdelingen (indirecte kosten). De ontwikkeling van de verhouding tussen deze kostensoorten wordt hieronder weergegeven.

**Grafiek:
Verhouding
kosten-
soorten**

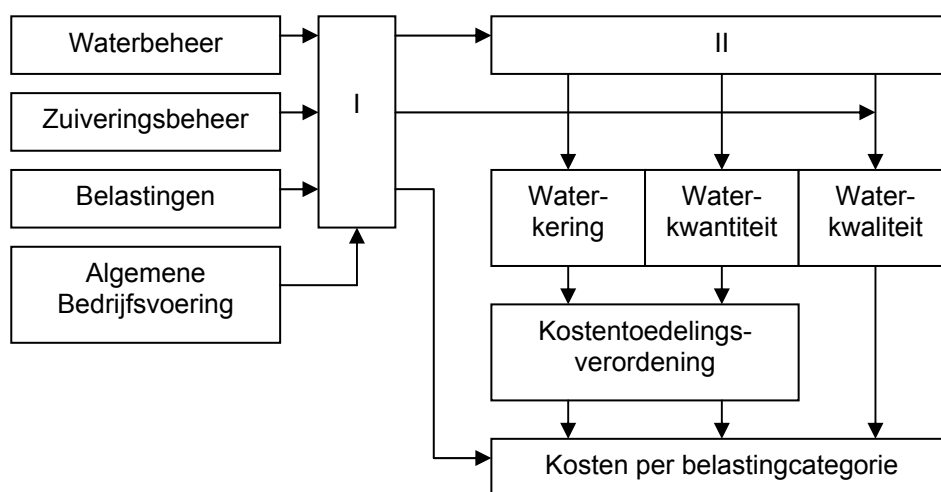
5 Kosten per taak

Algemeen

Alle activiteiten van het waterschap zijn te splitsen in drie groepen:

- Activiteiten die rechtstreeks te maken hebben met de uitvoerende taken van het waterschap. Hier vallen de producten van waterbeheer (inclusief strategie en plannen) en zuiveringsbeheer onder;
- De heffing en invordering van de waterschapsbelastingen;
- Activiteiten die ondersteunend zijn aan de bovenstaande activiteiten. Hieronder vallen de producten van bestuur en directie, personeelszaken, automatisering, algemene en juridische zaken, financiën en planning & control. Het totaal van deze activiteiten wordt ook wel Algemene Bedrijfsvoering genoemd en de kosten hiervan zijn de overheadkosten.

Om de hoogte van de belastingtarieven te kunnen bepalen, moeten alle kosten van het waterschap doorberekend worden naar de belastingcategorieën. In de onderstaande figuur wordt aan gegeven hoe dat gebeurt.

Toelichting op het schema

- De kosten van Algemene Bedrijfsvoering worden via diverse sleutels (I) verdeeld naar Waterbeheer, Zuiveringsbeheer en Belastingen;
- De kosten van Waterbeheer worden via verdeelsleutels (II) toegerekend aan de taken Waterkeringen, Waterkwantiteit en Waterkwaliteit;
- De kosten van Zuiveringsbeheer worden rechtstreeks aan de taak Waterkwaliteit toegerekend;
- De kosten van Belastingen worden via sleutels verdeeld naar de taken Waterkeringen, Waterkwantiteit en Waterkwaliteit. Deze sleutels zijn berekend door eerst de kosten toe te rekenen aan de belastingcategorieën en dan terug te rekenen naar de taken.

In de financiële begroting wordt hier verder op in gegaan. De kosten per taak zijn de integrale kosten van de taakuitvoering. De kostenontwikkeling per taak ziet er als volgt uit:

Tabel:
Kosten per
taak

In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2005	Begr Vjn 2006 2006 (jr 2007)	Begr 2007	Vershil begr.	Vershil in %	
Waterkeringsbeheer	5,684	7,313	7,398	7,844	0,531	7,3%
Index		100	101	107		
Waterkwantiteitsbeheer	15,863	18,266	19,586	19,770	1,505	8,2%
Index		100	107	108		
Waterkwaliteitsbeheer	52,499	53,642	56,372	53,680	0,038	0,1%
Index		100	105	100		
Totaal	74,046	79,221	83,356	81,294	2,074	2,6%
Index		100	105	103		

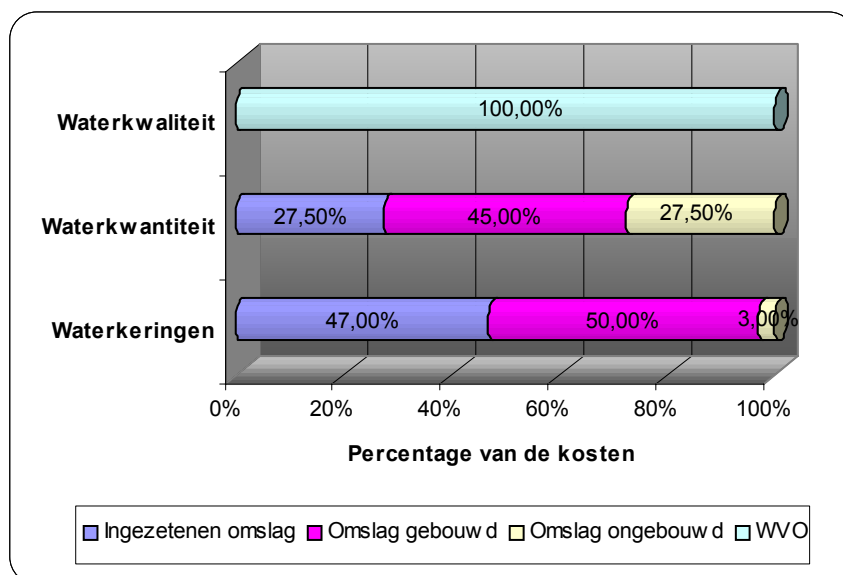
Kosten- toedeling percentages

De kosten van de taken voor het waterschap worden doorberekend aan groepen van belastingbetalers (belangencategorieën). Voor zover een taak slechts één belangencategorie heeft, hoeft er geen verdeling van de kosten bepaald te worden. Dit is het geval bij de kosten van het waterkwaliteitsbeheer. De kosten van de waterkeringszorg en het waterkwantiteitsbeheer worden gedragen door drie belangencategorieën, de ingezetenen, eigenaren gebouwd onroerend goed (gebouwd) en eigenaren ongebouwd onroerend goed (ongebouwd). Om de bijdragen per belangencategorie te bepalen worden de kosten van deze taken verdeeld met behulp van kostentoedelingspercentages. Deze kostentoedelingspercentages zijn vastgelegd in de kostentoedelingsverordening van het waterschap. De kostentoedelingsverordening geldt voor de periode 2002 - 2006. Deze percentages worden tenminste eenmaal per vijf jaar herzien. Voor het laatst is dit gedaan in 2001.

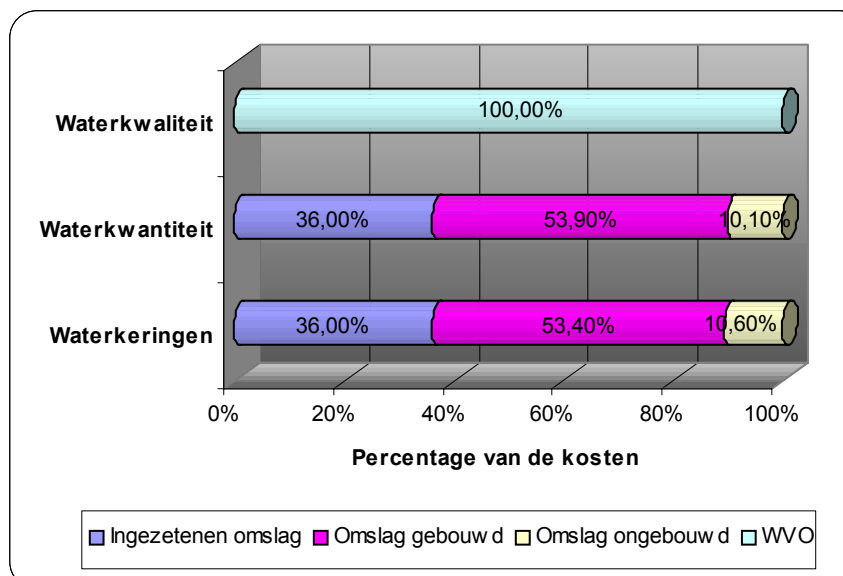
Methode UvW / Delfland

Bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2005 is bezien wat de gevolgen zijn van de "Methode UvW / Delfland". De besluitvorming hierover is dat De 'Methode UvW / Delfland' per 1 januari 2007 zal worden toegepast voor de kostentoedelingsverordening. Hieronder staan de percentages weergegeven zoals die in 2001 zijn vastgesteld en zoals die gelden voor 2007.

**Grafiek:
Kosten-
toedelings-
verordening
2001**

**Grafiek:
Nieuwe
Kosten-
toedeling**

6 Heffingsmaatstaven en tarieven 2007

Tabel:
bruto heffings-
maatstaven

Categorie	Taak	Een heid	Begroting 2006	Begroting 2007	Vershil
Ingezetenen	Wkr	Wr	289.381	291.551	2.170
Ingezetenen	Wkn	Wr	289.381	291.551	2.170
Gebouwd	Wkr	Woz	29.618.311	29.738.426	120.115
Gebouwd	Wkn	Woz	23.508.596	23.603.933	95.338
Ongebouwd	Wkr	Ha	59.169	59.035	-135
Ongebouwd	Wkn	Ha	54.073	53.949	-124
WVO-forfaitair	Wkl	Ve's	690.624	693.337	2.713
WVO-bedrijven	Wkl	Ve's	293.626	294.671	1.045
WVO-oude jaren	Wkl	Ve's	0	0	0
WVO-totaal	Wkl	Ve's	984.250	988.008	3.758
Gehanteerde afkortingen:					
Wkr = Waterkering			Wr = woonruimten		
Wkn = Waterkwantiteit			WOZ = WOZ-eenheden		
Wkl = Waterkwaliteit			Ha = hectares		
			Ve = vervuilingseenheid		

Ingezetenen Voor 2007 wordt een stijging verwacht van 2.170 ingezetenen.

Gebouwd Aan de hand van door de gemeenten aangeleverde gegevens omtrent de WOZ-waarde is de totale waarde van de gebouwde objecten berekend. Vervolgens zijn de WOZ-eenheden bepaald. De WOZ-eenheden nemen jaarlijks toe met 120.115 voor kering en 95.338 voor kwantiteit. De waarde van een WOZ-eenheid bedraagt € 2.500.

Ongebouwd Het ongebouwde gebied neemt nog steeds af ten "gunste" van het gebouwde gebied. De gemiddelde afname bedraagt jaarlijks voor waterkering 135 hectare en voor waterkwantiteit 124 hectare.

WVO Voor de verontreinigingsheffing voor woonruimten wordt een jaarlijkse groei verwacht van 2.700 netto-vervuilingseenheden per jaar. Voor de bedrijven bedraagt dit 1.000 netto-vervuilingseenheden per jaar.

Tabel:
voorgestelde
tarieven

In euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Begroting 2006	Vjn 2006 (jr 2007)	Begroting 2007
Ingezetenenomslag	32,88	34,80	34,56
Index	100	106	105
Omslag gebouwd	0,52	0,52	0,53
Index	100	100	102
Omslag ongebouwd	80,00	72,00	69,00
Index	100	90	86
Verontreinigingsheffing	55,80	60,00	57,00
Index	100	108	102

Tarieven De genoemde tarieven leveren in combinatie met de eerder genoemde kosten de volgende toevoegingen (+) en onttrekkingen (-/-) aan de algemene reserves op:

Tabel:
algemene
reserves

In euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Begroting 2006	Begroting 2007
Ingezetenenomslag	0,514	-0,513
Omslag gebouwd	0,334	-2,031
Omslag ongebouwd	-0,490	1,133
Verontreinigingsheffing	-2,446	-1,183
Totaal	-2,088	-2,594

7 Reservepositie

Algemeen In de Nota financiële grondslagen is afgesproken dat de reservepositie tussen 20 en 35 % van de jaarlijkse exploitatie moet blijven. Komt deze ratio buiten de gedefinieerde bandbreedte dan vormt de reservepositie bij de Voorjaarsnota onderwerp van discussie in het algemeen bestuur.

Toelichting op de ratio De ratio wordt gevormd door de reservepositie gedeeld door de exploitatie, uitgedrukt in een percentage.

- Reservepositie: de algemene reserve van het waterschap (opgesplitst naar de vier belastingcategorieën) in miljoenen euro's.
- Exploitatie: de totale netto kosten per jaar, dus na aftrek van de overige (niet-belasting) baten, in miljoenen euro's.

Reserveratio Volgens de Jaarrekening 2005 bedraagt de algemene reserve na winstbestemming € 25,015 miljoen. Het voorlopige resultaat over 2006 wordt ingeschat op - € 1,000 miljoen. Aan het begin van 2007 is de verwachte reservepositie dus € 24,015 miljoen. Voor 2007 wordt een onttrekking aan de reserves voorzien van - € 2,594 miljoen zodat er ultimo 2007 € 21,421 miljoen over blijft voor tariefseglisatie. Afgezet tegen de totale exploitatie van € 81,294 miljoen levert dit een reserveratio op van 26, 3%.

Tabel:
Reservepositie

In miljoenen euro's (afroundingsverschillen mogelijk)		Bron
Algemene reserves op 31 december 2005	25,015	Jaarrekening 2005
Resultaat 2006	1,000	Burap 2006-1
Algemene reserves op 31 december 2006	24,015	
Resultaat 2007	<u>-2,594</u>	Begroting 2007
Eigen vermogen op 31 december 2007	21,421	
Exploitatie 2007	81.294	Begroting 2007
Ratio reserves/exploitatie	26,3%	

8 Risicoparagraaf

Algemeen	In deze paragraaf worden alle redelijk voorzienbare risico's verwerkt waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van ons waterschap.
Kaderrichtlijn Water	De gevolgen van de Europese Kaderrichtlijn Water (EKRW) zijn nog onbekend. In 2007 en 2008 wordt een stroomgebiedsplan opgesteld, waarin de doelen en maatregelen worden vastgelegd om de waterkwaliteit in het beheersgebied te verbeteren. Een kostenraming zal hierbij ook worden opgenomen voor de periode 2009 tot 2015. De financiële consequenties zijn dan pas inzichtelijk.
Vaarweg-beheer	Met de provincie Zuid-Holland is ambtelijk overleg gaande over de verdeling van de kosten die het waterschap voor het vaarwegbeheer maakt. Het uitgangspunt van het waterschap is dat de meerkosten voor het vaarwegbeheer, die uitstijgen boven de kosten voor het reguliere waterbeheer, door de provincies worden bekostigd. Het gaat hierbij onder meer om de volgende wateren: de Grecht, Oude Rijn en Leidsche Rijn. Tot en met 2004 is een vordering van € 0,750 miljoen opgevoerd. Dit is een voorzichtige schatting vooruitlopend op de uitkomst van het overleg.
Omzet-belastingen WVO-subsidies	In de Wet verontreiniging oppervlaktewater is sinds 1 januari 2001 expliciet de mogelijkheid opgenomen om aan een bedrijf – onder voorwaarden - subsidie te verstrekken om te voorkomen dat het bedrijf zelf afvalwater gaat voorzuiveren. Hiermee kan een optimale benutting van zuiveringsinstallaties van het waterschap worden veiliggesteld en een (aanzienlijke) verhoging van de tarieven van de WVO-heffing worden voorkomen. Het Ministerie van Financiën stelt zich op het standpunt dat de verstrekking van een dergelijke WVO-subsidie in BTW-termen een belaste vergoeding betreft voor een prestatie van het bedrijf aan het waterschap. Deze prestatie bestaat in deze optiek uit het voldoen aan de bij overeenkomst aangegane verplichting tot het afzien van (voor)zuivering van afvalwater. De Unie van Waterschappen vindt dit standpunt voor discussie vatbaar. BTW-heffing is maatschappelijk ongewenst, omdat het de inzet van deze subsidies in belangrijke mate zou frustreren. De voorstellen voor een herziening van de financieringsstructuur, die een structurele oplossing bieden voor de afhaakproblematiek, spelen hierbij ook een rol. Een kabinetsstandpunt laat reeds enige jaren op zich wachten. De Unie van Waterschappen zal opnieuw bestuurlijk overleg gaan voeren over de ontstane BTW-problemen met betrekking tot de WVO-subsidies met de Staatssecretaris van Financiën. Als partijen er niet uitkomen wordt het opstarten van een proefprocedure niet uitgesloten.

Nieuwe risico's

Overdracht water-kwaliteits-beheer door de provincie Utrecht	Per 1 januari 1997 heeft de provincie Utrecht het waterkwaliteitsbeheer overgedragen aan een drietal waterschappen, te weten Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV), Waterschap Vallei en Eem (WVE) en Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR). Voor deze splitsing is een concept overeenkomst gemaakt waarin de tot het waterkwaliteitsbeheer behorende rechten en verplichtingen over de waterschappen zijn verdeeld. AGV en HDSR hebben ingestemd met de concept overeenkomst, WVE heeft aangegeven het niet met de toerekening van kosten eens te zijn en te vinden dat zij onevenredig zwaar belast worden. Tot nu toe is hierdoor een bedrag van € 0,748 miljoen onbetaald gebleven en is er een geschil over de verdeling van deze kosten over de betrokken waterschappen.
---	---

**Naheffing
WBM**

De Wbm is een milieubelastingen, een afvalstoffenbelasting op bouwstoffen. De afvalstoffenbelasting wordt onder andere geheven terzake van de afgifte van afvalstoffen aan stortplaatsen. Er bestaat nog steeds veel onduidelijkheid over het afvalstoffenbegrip. Veel stortplaatsen passen bouwstoffen nuttig toe binnen de inrichting. Bouwstoffen die nuttig worden toegepast dienen niet als afvalstoffen te worden aangemerkt. Veel stortplaatsen worden met fikse naheffingsaanslagen geconfronteerd omdat de belastingdienst bouwstoffen wel als afvalstoffen aanmerkt. Het waterschap loopt kans op een aanslag ter grootte van circa € 15 miljoen. Het risico is weliswaar klein.

9 Treasury

Algemeen Op 11 september 2002 is het Treasurystatuut van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden vastgesteld. Hierin zijn de afspraken vastgelegd over de wijze waarop de financieringsactiviteiten binnen de organisatie dienen plaats te vinden. Het statuut beoogt hiermee het financieringsbeleid transparant te maken waarbij de risico's zo goed mogelijk worden beheerst binnen de vastgestelde kaders.

Doelstellingen van het treasurybeleid

- Het treasurybeleid is erop gericht binnen de financiële mogelijkheden van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden een zo hoog mogelijk rendement te verkrijgen op overtollige middelen en de lasten op aan te trekken middelen zo veel mogelijk te reduceren, waarbij de risico's zo goed mogelijk beheerst worden en in ieder geval beperkt blijven binnen de door het algemeen bestuur vastgestelde kaders;
- Investerings, deelnemingen en beleggingen die worden gedaan in het kader van de uitvoering van de publieke taak, waarbij bewust risico's worden aanvaard, vallen buiten de kaders van het Treasurystatuut. Over deze (des)investerings worden in specifieke bestuursbesluiten beslissingen genomen;
- De doelstellingen van het treasury beleid zijn:
 - Het verkrijgen en handhaven van toegang tot de vermogensmarkten (geld- en kapitaalmarkt) tegen de scherpst mogelijke condities;
 - Het zoveel mogelijk beschermen van de organisatie tegen ongewenste financiële risico's zoals rente-, valuta-, koers-, intern liquiditeits- en kredietrisico;
 - Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
 - Het realiseren van een flexibel en controleerbaar cashmanagement in de organisatie;
 - Het opzetten en onderhouden van een goede en efficiënte financiële infrastructuur;
 - Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de wet 'Financiering Decentrale Overheden';
 - Het realiseren van informatiestromen ter ondersteuning van het beleid.

Liquiditeitsprognose Op basis van de Begroting 2007 en de begrote liquiditeitspositie per 31-12-2006, is een liquiditeitsprognose opgesteld. Het verloop van de langlopende schulden is in de onderstaande tabel opgenomen.

Tabel:
Vermogens-
behoefte

In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)		
Begrote vermogensbehoefte 31-12-2006		190,944
Reguliere aflossingen	5,24%	11,818
Aan te trekken leningen	4,23%	<u>5,950</u>
Begrote vermogensbehoefte 31-12-2007		185,076

Aan te trekken leningen Op grond van de begroting dient er een bedrag van € 4,283 miljoen te worden aangetrokken. Hierover zal naar verwachting 4,23% rente worden betaald. De reguliere aflossingen bedragen € 11,818 miljoen zodat de begrote vermogensbehoefte € 183,409 miljoen bedraagt.

Externe toetsing door toezicht-houder De provincie Utrecht is ingevolge de Wet Fido aangewezen als toezichthouder. Zij toetst of het waterschap voldoet aan de normen zoals vastgesteld in deze wet. Hierbij zijn twee wettelijke normen te onderscheiden, de renterisiconorm en de kasgeldlimiet.

Renterisiconorm	De renterisiconorm is een percentage van de vaste schuld per 1 januari van het begrotingsjaar. Voor waterschappen is dit percentage door de wetgever bepaald op 20%. De rente risiconorm wordt berekend door de in het jaar vervallen leningen die moeten worden geherfinancierd, uit te drukken in een percentage van de netto-vaste schuld. Op basis van de liquiditeitsprognose 2007 bedraagt het rente risicopercentage voor ons waterschap 6,3 % hetgeen beneden de norm ligt.
Kasgeldlimiet	De wettelijke kasgeldlimiet bepaalt hoeveel maximaal met kort geld gefinancierd mag worden. De kasgeldlimiet wordt berekend als een percentage van het begrotingstotaal per 1 januari van het betreffende begrotingsjaar. Voor de waterschappen is dit vastgesteld op 23%. De kasgeldlimiet voor ons waterschap is in 2007 derhalve € 19,489 miljoen.
Rentevisie	Voor de bepaling van de rentevisie wordt aangesloten bij de rentevisie van zes grote banken. Het in deze begroting opgenomen percentage van 4,23% betreft de gemiddelde renteverwachting voor over 12 maanden van deze grote banken per juli 2007. Tegen dit percentage zullen naar verwachting de benodigde langlopende leningen kunnen worden aangetrokken.
Rapportages	In de tussentijdse rapportages (Burap) wordt enerzijds verantwoording afgelegd over de uitgevoerde treasurytransacties en anderzijds op basis van de geactualiseerde liquiditeitsprognose het beleid bijgesteld. In de tussentijdse rapportage zullen de volgende zaken aan de orde komen: • Alle interne en externe ontwikkelingen die voor het resterende jaar van belang zijn met betrekking tot de liquiditeitspositie en het aantrekken en uitzetten van gelden; • Een prognose van de financiële stromen en posities; • De omvang van de renterisico's voor het resterende jaar; • Een algemene rentevisie voor het resterende jaar; • Overzicht uitgevoerde transacties in het afgelopen jaar; • De gewijzigde voorgenomen transacties, die het treasury beleid vorm geven; • Toetsing van de renterisico's middels de rente risiconorm en de kasgeldlimiet.

10 Begroting van de kostensoorten 2007

Tabel:
Begroting van
de kostensoorten
(geconsolideerd)

In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Rekening 2005	Begroting 2006	Voorjaars- nota 2006	Begroting 2007
Lasten				
401 Rente	10,166	10,575	12,344	10,243
402 Afschrijvingen	18,180	17,551	18,840	18,774
<i>Totaal kapitaallasten</i>	<i>28,346</i>	<i>28,126</i>	<i>31,184</i>	<i>29,017</i>
410 Salarissen	11,376	11,809	12,066	12,560
411 Uitkeringen	0,061	0,000	0,000	0,000
412 Sociale lasten	2,451	2,610	2,667	2,996
413 Overige personeelslasten (vast)	0,602	0,865	0,884	0,745
414 Personeel van derden	1,103	0,562	0,574	0,721
415 Overige personeelslasten (variabel)	1,002	1,208	1,154	1,158
<i>Totaal personeelslasten</i>	<i>16,595</i>	<i>17,054</i>	<i>17,346</i>	<i>18,181</i>
420 Gebruiksgoederen	0,796	0,921	0,865	0,833
421 Verbruiksgoederen	1,974	2,049	1,963	1,968
422 Energie en water	2,865	3,178	4,428	4,424
423 Huren, pacht en andere rechten	0,100	0,056	0,062	0,067
424 Verzekeringen	0,299	0,295	0,338	0,345
425 Belastingen	1,373	1,562	1,560	1,576
426 Onderhoud door derden	6,009	6,279	6,514	6,672
427 Overige diensten en bijdragen aan derden	14,492	16,459	16,266	16,695
428 Afwikkelverschillen	0,220	0,000	0,000	0,000
430 Toevoegingen aan voorzieningen	7,055	8,754	9,456	8,206
435 Toevoegingen aan bestemmingsreserves	0,000	0,000	0,000	0,000
<i>Totaal overige kosten</i>	<i>35,183</i>	<i>39,553</i>	<i>41,451</i>	<i>40,786</i>
Totaal lasten	80,124	84,733	89,981	87,984
Baten				
800 Afwikkelverschillen	0,133	0,000	0,000	0,000
801 Rentebaten	0,000	0,000	0,000	0,000
810 Dividend- en bonusuitkeringen	0,184	0,100	0,100	0,125
820 Baten ivm salarissen en sociale lasten	0,005	0,000	0,000	0,000
830 Goederen, werken en diensten voor derden	1,209	1,220	0,792	0,792
835 Opbrengst incassokosten	0,615	0,291	0,291	0,291
840 Opbrengst uit eigendommen	0,092	0,056	0,083	0,103
860 Bijdrage van derden	0,155	0,540	0,664	0,664
870 Onttrekkingen aan voorzieningen	0,916	0,000	0,000	0,000
880 Onttrekkingen aan bestemmingsreserves	0,000	0,000	0,000	0,000
Totaal baten	3,309	2,207	1,930	1,975
Saldo lasten -/- baten	76,815	82,526	88,052	86,010
890 Geactiveerde lasten	2,769	3,306	4,696	4,715
Totaal nog te dekken	74,046	79,221	83,356	81,294
Dekking				
850 Waterschapsbelastingen	74,360	77,133	81,469	78,700
880 Onttrekkingen aan egalisereserves	0,000	2,088	1,886	2,594
435 Toevoegingen aan egalisereserves	0,314	0,000	0,000	0,000
Totale dekking	74,046	79,221	83,356	81,294

Tabel:
Begroting van de
kostensoorten
2007
(geconsolideerd)

In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Water- beheer	Strategie en plannen	Zuiverings- beheer	Algemene bedrijfs- voering	Heffin en invordering	Totaal begroting 2007
Lasten						
401 Rente	2,527	0,112	7,143	0,456	0,006	10,243
402 Afschrijvingen	4,288	1,190	11,752	1,424	0,120	18,774
<i>Totaal kapitaallasten</i>	<i>6,814</i>	<i>1,302</i>	<i>18,895</i>	<i>1,879</i>	<i>0,126</i>	<i>29,017</i>
410 Salarissen	4,563	1,573	2,919	3,006	0,500	12,560
411 Uitkeringen	-	-	-	-	-	-
412 Sociale lasten	1,105	0,377	0,708	0,685	0,121	2,996
413 Overige personeelslasten (vast)	0,271	0,096	0,171	0,174	0,033	0,745
414 Personeel van derden	0,272	0,117	0,094	0,238	-	0,721
415 Overige personeelslasten (variabel)	0,358	0,107	0,229	0,426	0,039	1,158
<i>Totaal personeelslasten</i>	<i>6,569</i>	<i>2,269</i>	<i>4,121</i>	<i>4,529</i>	<i>0,692</i>	<i>18,181</i>
420 Gebruiksgoederen	0,282	0,035	0,074	0,359	0,083	0,833
421 Verbruiksgoederen	0,022	0,011	1,813	0,123	-	1,968
422 Energie en water	0,524	-	3,825	0,075	-	4,424
423 Huren, pacht en andere rechten	-	-	-	0,067	-	0,067
424 Verzekeringen	0,093	-	0,096	0,157	-	0,345
425 Belastingen	0,009	-	1,501	0,066	-	1,576
426 Onderhoud door derden	3,200	-	2,550	0,922	-	6,672
427 Overige diensten door derden en bijdragen aan derden	4,090	1,423	6,372	2,079	2,731	16,695
428 Afwikkelverschillen	-	-	-	-	-	-
430 Toevoegingen aan voorzieningen	8,000	-	-	0,206	-	8,206
435 Toevoegingen aan bestemmingsreserves	-	-	-	-	-	-
<i>Totaal overige kosten</i>	<i>16,219</i>	<i>1,469</i>	<i>16,233</i>	<i>4,052</i>	<i>2,813</i>	<i>40,786</i>
Totaal lasten	29,602	5,040	39,249	10,461	3,632	87,984
Baten						
800 Afwikkelverschillen	-	-	-	-	-	-
801 Rentebaten	-	-	-	-	-	-
810 Dividend en bonus-uitkeringen	-	-	-	0,125	-	0,125
820 Baten ivm salarissen en sociale lasten	-	-	-	-	-	-
830 Opbrengst goederen, werken en diensten voor derden	0,045	-	0,732	-	0,015	0,792
840 Opbrengst uit eigendommen	-	-	-	-	0,291	0,291
850 Waterschapsbelastingen	0,041	-	0,017	0,045	-	0,103
860 Bijdrage van derden	0,652	-	0,012	-	-	0,664
870 Onttrekkingen aan voorzieningen	-	-	-	-	-	-
Totaal baten	0,738	-	0,761	0,170	0,306	1,975
Saldo lasten -/- baten	28,864	5,040	38,488	10,291	3,326	86,010
890 Geactiveerde lasten	1,559	0,479	2,455	0,217	0,006	4,715
Totaal nog te dekken	27,305	4,561	36,034	10,075	3,320	81,294
Dekking						
850 Waterschapsbelastingen						78,700
880 Onttrekkingen aan egalisereserves						2,594
435 Toevoegingen aan egalisereserves						-
Totale dekking						81,294

Toelichtingen op de geconsolideerde begroting en kostensoorten

Tabel:	In miljoenen euro's	Begroting	Begroting	Vershil
Rentelasten	(af rondingsverschillen mogelijk)	2006	2007	
	Langlopende leningen	10,333	10,062	-0,271
	Kortlopende leningen(rekening-courant)	0,243	0,181	-0,061
	Totaal aan rentelasten	10,575	10,243	-0,332

Tabel:	In miljoenen euro's	Begroting	Begroting	Vershil
Rente in exploitatie	(af rondingsverschillen mogelijk)	2006	2007	
	Totale rentelasten	10,575	10,243	-0,332
	Minus: - Te activeren rentelasten	1,296	1,605	0,309
	Totaal rentelasten in exploitatie	9,279	8,638	-0,641

Algemeen Voor nieuw aan te trekken langlopende leningen in 2007 is 4,23% aangehouden (2006: 4,23%) en voor nieuw aan te trekken kortlopende leningen is dit 3,05% (2006: 2,49%). De totale afname van de rente bedraagt € 0,641 miljoen. Hieronder wordt per onderdeel een toelichting gegeven van de totstandkoming ervan.

Langlopende leningen De kapitaalbehoefte, zoals deze in de begroting 2006 was berekend, blijkt lager uit te vallen door vertragingen in de investeringen. In 2007 is met 70% van het investeringsniveau gerekend, waardoor de rentelasten lager worden.

Tabel:	In miljoenen euro's	Begroting	Begroting	Vershil
Vershil in rentelasten	(af rondingsverschillen mogelijk)	2006	2007	
	rente oude leningen	9,773	9,810	0,037
	rente nieuwe leningen	0,559	0,252	-0,308
	Totaal aan rentelasten	10,333	10,062	-0,271

Kortlopende leningen Het krediet van de rekening-courant bij de Nederlandse Waterschapsbank (huishankier) wordt gezien als kortlopend. Door gebruik te maken van de kasgeldlimiet ontstaat dan een kortlopende lening. Voor 2007 bedraagt de kasgeldlimiet € 19,489 miljoen (23% van de totale lasten van de begroting). Voor 2006 was dit € 19,616 miljoen.

Het rekening-courant saldo wordt ongeveer gelijk gehouden aan de kasgeldlimiet omdat financiering met kort geld momenteel goedkoper is dan het aangaan van langlopende leningen. De rente voor kort geld is al enige jaren laag. Het rentepercentage waarmee in deze begroting is gerekend bedraagt 3,05%, waarvoor dan eventueel kasgeldleningen (met een looptijd van een aantal maanden) worden aangegaan.

Tabel:	In miljoenen euro's	Begroting	Begroting	Vershil
Afschrijvingen	(af rondingsverschillen mogelijk)	2006	2007	
	Totaal aan afschrijvingslasten	17,551	18,774	1,223

Afschrijvingslasten De afschrijvingslasten nemen toe met € 1,223 miljoen. Het betreft afschrijvingskosten van projecten die in 2006 technisch zijn opgeleverd of naar verwachting ultimo 2006 nog worden opgeleverd en waarover in 2006 of veelal eerder besluitvorming heeft plaatsgevonden (kredietverstrekking).

**Afschrijvings-
termijnen**

In de "Nota financiële grondslagen" die in april 2004 door het algemeen bestuur is vastgesteld, zijn de onderstaande afschrijvingstermijnen vastgesteld:

**Tabel:
Afschrijvings-
Termijnen**

Activa	Termijn in jaren
Dienstauto's, vrachtauto's, tractoren en bestelbussen	5
Veeg- en maaiboten	10
Hard- en software (Kantoorautomatisering e.d.)	3
Overige bedrijfsmiddelen (Meubilair e.d.)	5
Dienstwoningen	40
Kantoren, magazijnen en loodsen	40 met 20% restwaarde
Gronden	Niet van toepassing
Dijken en dijkverzwaring	40
Kades, beschoeiingen en oevervoorzieningen	10
Bagger	t.l.v. voorziening
Ruilverkaveling en landinrichting	25
Watergangen en duikers	25
Gemalen en rioolgemalen (bouwkundig)	25
Gemalen en rioolgemalen (elektrotechnisch)	15
Stuwen (bouwkundig)	25
Stuwen (elektrotechnisch)	15
Sluizen (bouwkundig)	40
Sluizen (elektrotechnisch)	15
Paden en bruggen	15
RWZI (bouwkundig)	30
RWZI (elektrotechnisch)	15
Persleidingen	40
Procesautomatisering en –besturing	10

**Tabel:
Personeels-
Lasten**

In miljoenen euro's	Begroting	Begroting	Verschil
(af rondingsverschillen mogelijk)	2006	2007	
Totaal aan personeelslasten	15,846	17,023	1,177

In de onderstaande tabel staan de salariskosten per sector vermeld. Onder de regel "totale salariskosten" staan de salariskosten die besteed worden aan projecten. Deze worden samen met de projecten geactiveerd en komen, over meerdere jaren uitgesmeerd, terug in de kapitaalslasten (afschrijvingen). Per saldo resteren dan de salariskosten die in de exploitatie terechtkomen en dus rechtstreeks op de tarieven drukken.

**Tabel:
Salarissen per
sector**

In miljoenen euro's	Begroting	Begroting	Verschil
(af rondingsverschillen mogelijk)	2006	2007	
Sector Waterbeheer	5,644	6,211	0,567
Sector Strategie en Plannen	2,107	2,162	0,056
Sector Zuiveringsbeheer	3,694	3,893	0,199
Sector Financiën en Belasting	1,489	1,549	0,060
Stafafdelingen	2,912	3,208	0,296
Totale salariskosten	15,846	17,023	1,177
Salariskosten geactiveerd in projecten	0,890	1,403	0,513
Totale salariskosten in exploitatie	14,956	15,620	0,664

De verdeling van de salariskosten naar beleidsvelden (op basis van het aantal geschreven uren) en kostensoorten staat weergegeven in onderstaande tabellen:

Tabel: Salarissen per beleidsveld	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Begroting 2006	Begroting 2007	Vershil
	Planvorming	1,199	0,956	-0,243
	Aanleg en onderhoud waterkeringen	0,403	0,477	0,074
	Inrichting en onderhoud watersystemen	2,540	2,881	0,341
	Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken	3,110	3,262	0,153
	Inrichting en onderhoud vaarwegen en havens	0,143	0,163	0,020
	Vergunningverlening en handhaving keur	0,610	0,727	0,117
	Beheersing van lozingen	1,358	1,228	-0,130
	Heffing en invordering	0,680	0,708	0,028
	Bestuur en externe communicatie	1,202	1,237	0,035
	Algemene bedrijfsvoering	3,711	3,982	0,270
	Totaal	14,956	15,620	0,664

Tabel: Personeels- Lasten	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Begroting 2006	Begroting 2007	Vershil
	Salarissen per kostensoort	12,370	13,281	0,911
	Sociale lasten	2,610	2,996	0,386
	Overige personeelslasten	0,865	0,745	-0,120
	Totaal	15,846	17,023	1,177

Tabel: Salarissen per kostensoort	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Begroting 2006	Begroting 2007	Vershil
	Bruto salarissen	10,251	10,685	0,594
	Vakantiegeld	0,832	0,886	0,067
	Eindejaarsuitkering	0,305	0,318	0,018
	Overwerkvergoedingen	0,109	0,109	0,001
	Arbeids- en garantietoelagen	0,128	0,374	0,250
	Ambtsjubilea	0,012	0,016	0,004
	Wachtdienstregelingen	0,091	0,092	0,000
	Inconvenienten	0,030	0,030	-0,001
	Kooldagen/verkoopdagen	0,000	0,000	0,000
	Overige salariskosten	-0,020	-0,019	0,000
	Schouwvergoedingen	0,070	0,070	0,000
	Inhuurkrachten	0,545	0,704	0,159
	Stagiaires	0,017	0,017	0,000
	Totaal	12,370	13,281	0,911

Salaris

Belangrijkste oorzaken van de stijging van de salarislaster:

- De mutatie in de formatie is beschreven in de paragraaf 3.9 onder algemene bedrijfsvoering.
- De loonstijgingen vanwege functiewaardering, periodieke verhogingen of bevorderingen.

Tabel: Sociale Lasten	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Begroting 2006	Begroting 2007	Vershil
	Totaal aan sociale lasten	2,610	2,996	0,386

Sociale lasten

De toename komt voort uit een lichte stijging van de werkgeverslasten en de formatieve omvang.

Tabel:	In miljoenen euro's	Begroting	Begroting	
Overige	(af rondingsverschillen mogelijk)	2006	2007	Verschil
personeels-	Woon-werkvergoedingen	0,294	0,296	0,002
Lasten	Spaarregelingen	0,021	0,021	0,000
	Rechtspositie	0,192	0,251	0,059
	Sociale en medische kosten	0,042	0,043	0,000
	Overige vergoedingen	0,134	0,133	0,000
	Dotatie voorziening ziektekosten	0,182	0,000	-0,182
	Totaal	0,865	0,745	-0,120

Overige personele lasten

De belangrijkste daling doet zich voor bij de dotatie voorziening ziektekosten. Deze is binnen de nieuwe zorgverzekeringswet niet meer van toepassing. De hogere werkgeversbijdrage in het kader van deze wet is opgenomen onder de sociale lasten

Tabel:	In miljoenen euro's	Begroting	Begroting	
Variabele	(af rondingsverschillen mogelijk)	2006	2007	Verschil
Lasten	Totaal aan variabele lasten	40,761	41,945	1,183

Toename variabele lasten

De toename van de variabele lasten is toegelicht bij de kostenoverzichten van de beleidsproducten.

Tabel:	In miljoenen euro's	Begroting	Begroting	
Dotatie aan	(af rondingsverschillen mogelijk)	2006	2007	Verschil
voorzieningen	Dotatie aan voorzieningen	8,757	8,206	-0,551

Tabel:	In miljoenen euro's	Begroting	Begroting	
Dotaties aan	(af rondingsverschillen mogelijk)	2006	2007	Verschil
voorzieningen	Waterakkoorden	-	-	-
	Baggeren primaire watergangen	8,000	8,000	-
	Baggeren tertiaire watergangen	-	-	-
	Subsidiereregeling riolering buitengebieden	-	-	-
	Subsidiereregeling (kwetsbare) buitengebieden	0,158	-	-0,158
	Subsidiereregeling saneren overstorten	0,140	-	-0,140
	Subsidiereregeling afkoppelen verhard oppervlak	0,300	-	-0,300
	Subsidie regeling niet kwetsbare gebieden	-	-	-
	Subsidiereregeling gemeentelijke waterplannen	-	-	-
	Bijdrage waterkwaliteitsmaatregelen bij riooloverstorten	-	-	-
	Verkiezingen bestuur	-	-	-
	Groot onderhoud waterschapskantoor	0,159	0,206	0,047
	Totaal aan voorzieningen	8,757	8,206	-0,551

Tabel:	In miljoenen euro's	Begroting	Begroting	
Baten (excl. Rentebaten)	(af rondingsverschillen mogelijk)	2006	2007	Verschil
	Baten	2,207	1,975	-0,232

Baten

- De lagere baten worden voornamelijk veroorzaakt door een lagere vergoeding door de provincies Utrecht en Zuid-Holland voor de verkeersregeling en –veiligheid van vaarwegen en havens.

Tabel:	In miljoenen euro's	Begroting	Begroting	
Geactiveerde Lasten	(af rondingsverschillen mogelijk)	2006	2007	Vershil
	Geactiveerde lasten	3,306	4,715	1,410
Opbouw	Rente	1,296	1,605	0,309
	Salaris	0,902	1,403	0,500
	Overhead	1,107	1,707	0,600
	Totaal	3,306	4,715	1,410

Geactiveerde lasten De geactiveerde lasten bestaan uit rente, salaris en overhead. De geactiveerde rente betreft de bouwrente die wordt berekend tijdens onderhanden werk en die wordt toegevoegd aan de activa en waarop na activering wordt afgeschreven. De geactiveerde salarislasteren betreffen de uren die worden besteed aan een project en worden toegevoegd aan het activum. Net zoals bij de rente wordt na activering van het project hierop afgeschreven.

Om de werkelijke kosten per project-uur in beeld te brengen worden de uurtarieven verhoogd met een opslag voor de overheadkosten. De ten laste van het project geboekte uren leiden tot een zelfde opbrengst in de resultaten van het waterschap. Hierdoor gaan op korte termijn de lasten omlaag, maar nemen op lange termijn de afschrijvingen en rentelasten toe.

Tabel:	In miljoenen euro's	Begroting	Begroting	
Waterschaps-belasting	(af rondingsverschillen mogelijk)	2006	2007	Vershil
	Waterschapsbelasting	77,133	78,700	1,567

Waterschaps-belasting De opbouw van de waterschapsbelasting is als volgt.

Tabel: Opbrengst	Heffings- maatstaf	Taak	Eenheid	Aantal	Bruto-omslog 2007 (in € mln)	Netto- omslag 2007 (in € mln)
				eenheden in 2007		
	Ingezetenen	Waterkering	Woonruimten	291.551	2,863	2,639
		Waterkwantiteit	Woonruimten	291.551	7,213	6,648
	Gebouwd	Waterkering	WOZ-eeenheden	29.738.426	3,749	3,712
		Waterkwantiteit	WOZ-eeenheden	23.603.933	9,534	9,439
	Ongebouwd	Waterkering	Hectares	59.035	1,123	1,107
		Waterkwantiteit	Hectares	53.949	2,696	2,658
	WVO-totaal	Waterkwaliteit	Ve's	988.008	56,316	52,497
	Totaal				83,495	78,700

Uitgaande van deze opbrengsten zijn de volgende onttrekkingen en toevoegingen aan de algemene reserves nodig om de kosten geheel te dekken:

Tabel:	In miljoenen euro's	Begroting	Begroting	
Algemene reserves	(af rondingsverschillen mogelijk)	2006	2007	Vershil
	Ingezetenenomslog	0,514	-0,513	-1,027
	Omslog gebouwd	0,334	-2,031	-2,364
	Omslog ongebouwd	-0,490	1,133	1,623
	Verontreinigingsheffing	-2,446	-1,183	1,262
	Totaal	-2,088	-2,594	-0,506

Begroting van de kosten van de taken

In hoofdstuk 3 zijn de kosten per beleidsveld toegelicht zoals weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel: Kosten per beleidsproduct	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2005	Begr Vjn 2006 2006 (jr 2007)	Begr 2007	Vershil begr.	Vershil in %
Planvorming		1,737	2,375	2,674	2,251	-0,124 -5,2%
Waterkeringen		3,670	4,904	5,072	5,482	0,578 11,8%
Watersystemen		14,557	18,905	20,109	20,019	1,115 5,9%
Zuiveringstechnische werken		35,428	35,252	37,530	35,677	0,425 1,2%
Vaarwegen en havens		0,366	0,010	0,259	0,258	0,249 2559,9%
Vergunningverlening en handhaving keur		0,749	0,698	0,701	0,874	0,175 25,1%
Beheersing van lozingen		4,672	2,649	2,204	1,718	-0,931 -35,2%
Heffing en invordering		2,857	3,437	3,897	3,380	-0,058 -1,7%
Algemene bedrijfsvoering		10,010	10,991	10,912	11,636	0,645 5,9%
Totaal HDSR		74,046	79,221	83,356	81,294	2,074 2,6%

Kosten-verdeling

In de beleidsbegroting is kort stilgestaan bij de kostenverdeling, nodig om de kosten per waterschapstaak te bepalen. Toegelicht is dat de kosten van Algemene Bedrijfsvoering, Waterbeheer en Belastingen verdeeld worden over meerdere taken.

Algemene bedrijfsvoering

De kosten van Algemene Bedrijfsvoering worden, zoals in hoofdstuk 3 is vermeld, verdeeld over de sectoren op basis van enkele vaste sleutels, zoals hieronder toegelicht. Daarna worden deze kosten (mee)verdeeld over de taken. In de onderstaande tabellen staat aangegeven hoeveel procent van de kosten naar welke sector gaat.

Tabel: Verdeling kosten Algemene bedrijfsvoering	In miljoenen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Begroting 2006		Begroting 2007	
		Overhead AB	Percentage	Overhead AB	Percentage
Waterbeheer		3,553	32,3%	3,790	32,6%
Strategie en Plannen		2,116	19,3%	2,244	19,3%
Zuiveringsbeheer		2,406	21,9%	2,599	22,3%
Belastingen		1,064	9,7%	1,083	9,3%
Rechtstreeks naar de taken		1,851	16,8%	1,921	16,5%
Totale overhead		10,991	100,0%	11,636	100,0%

Verdeling

De verdeling van de kosten van de producten van het beleidsveld Algemene Bedrijfsvoering (I) worden allereerst gesplitst in vier categorieën:

1. Huisvesting, catering, interne faciliteiten, kantoorautomatisering;
2. Bestuur (exclusief kosten verkiezingen), bestuursondersteuning, eigendomsbeheer (beperkt);
3. Algemene bestuurlijke en juridische zaken, externe voorlichting, beleids- en beheerscyclus, informatie beleid, financieel/fiscaal beheer, financiële administratie, algemeen management, arbeidsomstandigheden (ARBO), bedrijfsinterne milieuzorg (BIM);
4. Organisatiebeleid en beheer, personeelsbeleid, interne voorlichting, staf.

Categorie 1

Wordt verdeeld over alle andere producten (inclusief de producten van de beleidsvelden van Waterbeheer, Strategie en Plannen, Zuiveringsbeheer en Belastingen) op basis van aantal fte's van de binnendienst. Argumentatie: alle fte's werkzaam op het kantoor te Houten maken gebruik van deze faciliteiten.

Categorie 2

Wordt voor wat betreft bestuur en bestuursondersteuning op basis van 1/3 – 1/3 – 1/3 direct doorverdeeld naar de taken Waterkeringszorg, Waterkwantiteitsbeheer en Waterkwaliteitsbeheer en eigendomsbeheer naar de betreffende taak. Argumentatie: de kosten zijn niet afhankelijk van één, twee of drie waterschapstaken en zijn niet als overheadkosten aan te merken.

Categorie 3

Wordt zo verdeeld dat iedere sector een gelijk deel van de kosten krijgt (FB, AIZ en POI samen 1/4 deel, Waterbeheer 1/4 deel; Strategie en Plannen 1/4 deel; Zuiveringsbeheer 1/4 deel). Binnen de sector worden de kosten doorverdeeld op basis van het aantal fte's per product. Argumentatie: de producten staan ten dienste van het waterschap als geheel. Iedere sector heeft daar dus een gelijk deel in, ongeacht het aantal fte's zoals dat wel het geval is bij categorie 1.

Categorie 4

Wordt verdeeld naar de producten van de beleidsvelden Belastingen, Waterbeheer en Zuiveringsbeheer op basis van de inzet van alle fte's naar deze Producten. Argumentatie: het gebruik maken van deze diensten zal groter worden naar mate er meer fte's binnen deze beleidsvelden werkzaam zijn.

Waterbeheer

Het waterbeheer heeft een integraal karakter. Kosten voor waterbeheer worden gedragen door zowel het waterkeringsbeheer, het kwantitatieve beheer als het kwaliteitsbeheer. De verdeling vindt plaats op basis van de systematiek en de verdeelsleutels (II) zoals toegelicht in hoofdstuk 4. In de onderstaande tabel staan de verdeelsleutels van alle (beleids)producten van het Waterbeheer weergegeven.

Tabel:
Verdeelsleutels
waterbeheer

	Water- keringen	Water- kwantiteit	Water- kwaliteit
Planvorming:			
Eigen plannen	12,1%	43,9%	43,9%
Plannen van derden	10,0%	50,0%	40,0%
Aanleg en onderhoud waterkeringen	100,0%	0,0%	0,0%
Inrichting en onderhoud watersystemen:			
Beheersinstrumenten watersystemen	0,0%	70,0%	30,0%
Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen	0,0%	70,0%	30,0%
Baggeren van waterlopen en saneren van waterbodems	0,0%	50,0%	50,0%
Beheer hoeveelheid water	0,0%	80,0%	20,0%
Calamiteitenbestrijding watersystemen	0,0%	50,0%	50,0%
Monitoring watersystemen (kwantiteit)	0,0%	100,0%	0,0%
Monitoring watersystemen (kwaliteit)	0,0%	0,0%	100,0%
Inrichting en onderhoud vaarwegen en havens	0,0%	100,0%	0,0%
Vergunningverlening en handhaving keur	15,0%	75,0%	10,0%
Beheersing van lozingen	0,0%	0,0%	100,0%

Belastingen

De kosten van Belastingen (III) worden verdeeld op basis van de werkelijke kosten: alle kosten zijn namelijk in belangrijke mate rechtstreeks toe te wijzen aan de belastingcategorieën. Hier zijn dus geen aparte sleutels voor.

Kostenverdeelstaat 2007

In miljoenen euro's (afroundingsverschillen mogelijk)

Beleidsproducten/velden	Directe kosten	Doorverdeling overhead				Totaal	Taken		
		Huis-vesting	Bestuur	Onder-steuning	Interne org.		Kering	Kwanti-teit	Kwali-teit
Waterkeringsbeheer	-	-	0,586	-	-	0,586	0,586	-	-
Waterkwaliteitsbeheer	-	-	0,586	-	-	0,586	-	0,586	-
Waterkwaliteitsbeheer	-	-	0,750	-	-	0,750	-	-	0,750
Eigen plannen	1,090	0,087	-	0,292	0,082	1,551	0,219	0,666	0,666
Plannen van derden	1,161	0,135	-	0,494	0,123	1,913	0,191	0,956	0,765
Planvorming	2,251	0,222	-	0,786	0,205	3,464	0,411	1,622	1,431
Beheersinstrumenten waterkeringen	0,660	0,020	-	0,027	0,023	0,729	0,729	-	-
Aanleg, verbetering en onderhoud waterkeringen	4,734	0,068	-	0,093	0,078	4,974	4,974	-	-
Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding	0,088	0,004	-	0,005	0,004	0,101	0,101	-	-
Aanleg en onderhoud waterkeringen	5,482	0,092	-	0,125	0,105	5,804	5,804	-	-
Beheersinstrumenten watersystemen	0,978	0,069	-	0,203	0,068	1,317	-	0,922	0,395
Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen	3,839	0,218	-	0,300	0,251	4,609	-	3,226	1,383
Baggeren van waterlopen en saneren van waterbodems	8,272	0,047	-	0,065	0,054	8,439	-	4,220	4,220
Beheer hoeveelheid water	5,383	0,192	-	0,264	0,221	6,061	-	4,848	1,212
Calamiteitenbestrijding watersystemen	0,109	0,012	-	0,016	0,013	0,150	-	0,075	0,075
Monitoring watersystemen	1,438	0,085	-	0,314	0,078	1,915	-	0,646	1,269
Inrichting en onderhoud watersystemen	20,019	0,624	-	1,160	0,686	22,490	-	13,936	8,554
Getransporteerd afvalwater	2,908	0,027	-	0,139	0,079	3,152	-	-	3,152
Gezuiverd afvalwater	25,158	0,245	-	1,257	0,712	27,372	-	-	27,372
Verwerkt slib	7,138	0,015	-	0,079	0,045	7,278	-	-	7,278
Afvalwaterbehandeling door derden	0,473	-	-	-	-	0,473	-	-	0,473
Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken	35,677	0,288	-	1,475	0,836	38,275	-	-	38,275
Beheersinstrumenten vaarwegen en havens	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aanleg en onderhoud vaarwegen en havens	0,498	0,047	-	0,064	0,054	0,663	-	0,663	-
Verkeersregeling en verkeersveiligheid vaarwegen en havens	-0,240	-	-	-	-	-0,240	-	-0,240	-
Inrichting en onderhoud vaarwegen en havens	0,258	0,047	-	0,064	0,054	0,423	-	0,423	-
Keur	0,040	0,004	-	0,005	0,004	0,053	0,008	0,040	0,005
Vergunningen en keurontheffingen	0,384	0,087	-	0,119	0,100	0,690	0,103	0,517	0,069
Handhaving keur	0,449	0,094	-	0,129	0,108	0,780	0,117	0,585	0,078
Vergunningverlening en handhaving keur	0,874	0,184	-	0,253	0,212	1,523	0,228	1,142	0,152
WVO-vergunningen en meldingen	0,771	0,163	-	0,224	0,188	1,346	-	-	1,346
Handhaving WVO	0,604	0,087	-	0,119	0,100	0,910	-	-	0,910
Rioleringsplannen en subsidies lozingen	0,252	0,048	-	0,176	0,044	0,519	-	-	0,519
Aanpak diffuse emissies derden	0,090	0,012	-	0,043	0,011	0,156	-	-	0,156
Beheersing van lozingen	1,718	0,310	-	0,562	0,342	2,931	-	-	2,931
Totaal directe kosten						76,832	7,029	17,710	52,093
<i>(verdeling op basis van kostentoedelingsverordening)</i>									
Heffing en invordering	3,380	0,148	-	0,799	0,135	4,463	0,814	2,061	1,587
<i>(rechtstreekse toerekening aan belastingcategorien)</i>									
Interne organisatie	1,750	0,150	-	0,676	-2,577	-	-	-	-
Ondersteunende afdelingen	5,436	0,465	-	-5,901		-	-	-	-
Bestuur	1,849	0,072	-1,921			-	-	-	-
Huisvesting	2,601	-2,601				-	-	-	-
Totaal algemene bedrijfsvoering	11,636	-1,914	-1,921	-5,225	-2,577	-	-	-	-
Totaal generaal	81,294	-	-	-	-	81,294	7,844	19,770	53,680
Dekking									
Opbrengst ingezetenenomslag	9,286					9,286	2,639	6,648	
Opbrengst omslag gebouwd	13,151					13,151	3,712	9,439	
Opbrengst omslag ongebouwd	3,766					3,766	1,107	2,658	
Opbrengst verontreinigingsheffing	52,497					52,497			52,497
Totale opbrengst	78,700					78,700	7,458	18,745	52,497
Resultaat	-2,594					-2,594	-0,386	-1,025	-1,183

11 Investerings Begroting 2007

Soorten kredieten	In relatie tot de investeringen kunnen verschillende soorten kredieten worden onderkend en verstrekt, te weten kredieten ten behoeve van: • Beleidsmatige onderzoeken; • Beleidsmatige investeringen; • Niet-beleidsmatige investeringen, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen: - vervangingsinvesteringen - investeringen in bedrijfsmiddelen Hieronder is aangegeven hoe de kredietverstrekking van de bovenstaande groepen in zijn werk gaat. Een en ander is geformaliseerd bij de herziening van de 'Regeling Financieel Beheer'. Aansluitend aan de uitleg van de gevolgde systematiek zijn de voor 2006 geplande projecten gerangschikt naar de verschillende groepen.
Beleidsmatige onderzoeken	Kredieten ten behoeve van beleidsmatige onderzoeken worden verstrekt met het oog op de onderbouwing van beleid en de eventueel daarmee samenhangende toekomstige investeringen. De kredieten ten behoeve van beleidsmatige onderzoeken worden beschouwd als immateriële vaste activa, ofwel investeringen die, overeenkomstig de 'Nota reserves, voorzieningen en afschrijvingen' in één keer worden afgeschreven (onderzoeken met betrekking tot niet-beleidsmatige investeringen dienen te worden bekostigd uit de exploitatie budgetten die daarvoor jaarlijks via de begroting ter beschikking worden gesteld). Het algemeen bestuur stelt in de begroting jaarlijks het totale volume vast van de kredieten die in het betreffende jaar kunnen worden verstrekt ten behoeve van beleidsmatige onderzoeken, alsmede een lijst met uit te voeren onderzoeken die voor een kredietaanvraag in aanmerking komen. Tevens is een stelpost opgenomen van € 0,110 miljoen voor onvoorziene onderzoeken. De verstrekking van kredieten voor beleidsmatige onderzoeken is gemandateerd aan het dagelijks bestuur. Kredieten ten behoeve van beleidsmatige onderzoeken worden ieder afzonderlijk door het dagelijks bestuur geautoriseerd. De verantwoording over de verrichte onderzoekswerkzaamheden, alsmede de resultaten van de beleidsmatige onderzoeken worden voorgelegd aan het algemeen bestuur.
Beleidsmatige investeringen	Bij kredieten ten behoeve van beleidsmatige investeringen gaat het om de kredieten voor nieuwe investeringen die tot structurele uitgaven voor ons waterschap leiden. Het gaat hier om investeringsprojecten die beleidsmatig relevant zijn, zoals de bouw van een zuiveringsinstallatie of anti-verdrogingsprojecten. De beleidsmatige relevantie komt tot uitdrukking in de betrokkenheid van het algemeen bestuur. In beginsel moeten alle kredieten ten behoeve van beleidsmatige investeringen afzonderlijk worden geautoriseerd door het algemeen bestuur. Wanneer er echter een raamplan aanwezig is, wordt het raamplan vastgesteld door het algemeen bestuur en kan worden volstaan met autorisatie door het dagelijks bestuur. Het algemeen bestuur stelt in de begroting jaarlijks het totale volume vast van de kredieten die in het betreffende jaar kunnen worden verstrekt ten behoeve van beleidsmatige investeringen, alsmede een overzicht van investeringsprojecten die voor een kredietaanvraag in aanmerking komen. Kredieten ten behoeve van beleidsmatige investeringen worden ieder afzonderlijk door het algemeen bestuur geautoriseerd. Het verstrekken van kredieten waaraan een door het algemeen bestuur vastgesteld raamplan (meerjaren totaalplan) ten grondslag ligt, is gemandateerd aan het dagelijks bestuur. In de periodieke bestuursrapportages wordt verantwoording afgelegd over de voortgang van de projecten ten behoeve waarvan kredieten zijn verstrekt. In de jaarrekening legt het dagelijks bestuur

verantwoording af over de besteding van de verstrekte kredieten.

Niet-beleidsmatige investeringen

Tot de niet-beleidsmatige investeringen worden de investeringen gerekend met een meer beheersmatig karakter. Het gaat hierbij in de eerste plaats om vervangingsinvesteringen, die zich richten op het in stand houden van het bestaande voorzieningenniveau (vervanging, groot onderhoud, renovatie van werken etc). In de tweede plaats gaat het om investeringen in bedrijfsmiddelen zoals kantoormeubilair kantoorautomatisering, het wagenpark etc. Vanwege het beheersmatige karakter kan bij het verstrekken van kredieten ten behoeve van niet-beleidsmatige investeringen een lichtere en dus snellere procedure worden gevolgd dan bij beleidsmatige investeringen. Ook hier is het voor de te volgen procedure van belang of er een raamplan aanwezig is. In de praktijk zal het onderscheid tussen beleidsmatige en niet-beleidsmatige investeringen wellicht niet altijd even scherp te maken zijn. Bij twijfel over de bestuurlijke relevantie moet worden gekozen voor de meest zware procedure, dus voor autorisatie door en verantwoording aan het algemeen bestuur.

Het algemeen bestuur stelt in de begroting jaarlijks het totale volume vast van de kredieten die in het betreffende jaar kunnen worden verstrekt ten behoeve van niet-beleidsmatige investeringen, alsmede een overzicht van uit te voeren investeringsprojecten. De kredieten ten behoeve van niet-beleidsmatige investeringen waaraan een raamplan ten grondslag ligt, worden door het algemeen bestuur geautoriseerd bij de behandeling van de begroting. Het bestuur stelt hiertoe in de begroting een lijst vast, waarop per investering een korte toelichting en een onderbouwing van de kredietaanvraag wordt gegeven. De kredieten ten behoeve van niet-beleidsmatige investeringen waaraan geen raamplan ten grondslag ligt, worden ieder afzonderlijk geautoriseerd door het dagelijks bestuur. Het dagelijks bestuur informeert het algemeen bestuur via bestuursrapportages over afwijkingen ten opzichte van de begroting. In de jaarrekening wordt verantwoording afgelegd.

Voor niet voorziene investeringen in bedrijfsmiddelen wordt een stelpost opgenomen van € 0,110 miljoen voor de gehele organisatie. Op deze middelen kan slechts bij uitzondering een beroep worden gedaan, te weten in situaties die aantoonbaar onvoorzien zijn.

Beleidsmatige onderzoeken

Planning	Autorisatie	Rapportage
Het AB stelt in de begroting de volgende zaken vast: - Totaal kredietvolume - Overzicht onderzoeken	Kredietaanvragen moeten afzonderlijk worden goedgekeurd door het DB	Rapportage aan AB over besteding middelen en uitkomsten

Investeringskredieten Waterbeheer: € 0,000 miljoen.
Investeringskredieten Strategie en Plannen : € 0,230 miljoen.
Investeringskredieten Zuiveringsbeheer: € 0,000 miljoen.
Investeringskredieten Algemene Bedrijfsvoering: € 0,000 miljoen.
Investeringskredieten Belastingen: € 0,000 miljoen.

Nr.	Projectomschrijving	Sector	Start	Einde
45503*	Onderzoek vennen heuvelrug	SPR	2006	2006
45700	MP Waterketenbeleid	SPK	2007	2008
45701	WP Nieuwegein kwantiteit	SPK	2007	2007

Alle projecten waarbij een * staat aangegeven, zijn doorgeschoven van vorige jaren.

Beleidsmatige investeringen met raamplan

Planning	Autorisatie	Rapportage
Het AB stelt een raamplan vast, inclusief een uitgewerkte planning van projecten en kredieten. De Begroting vormt een "jaarschijf" van dit plan en onderbouwt de aanvraag van kredieten met verwijzing naar het raamplan.	Kredietaanvragen moeten afzonderlijk worden goedgekeurd door het DB	Afwijkingen worden gerapporteerd in bestuursrapportages; Verantwoording aan het AB wordt afgelegd in jaarrekening

Investeringskredieten Waterbeheer: € 1,700 miljoen.
Investeringskredieten Strategie en Plannen : € 0,000 miljoen.
Investeringskredieten Zuiveringsbeheer: € 0,000 miljoen.
Investeringskredieten Algemene Bedrijfsvoering: € 0,485 miljoen.
Investeringskredieten Belastingen: € 0,000 miljoen.

Nr.	Projectomschrijving	Sector	Start	Einde
54115	IBP meerjarenplan 2003-2007	I&A	2007	2007
40301/05	Aankoop gronden 2006	WBP	2006	2006

Alle projecten waarbij een * staat aangegeven, zijn doorgeschoven van vorige jaren.

Beleidsmatige investeringen zonder raamplan

Planning	Autorisatie	Rapportage
Het AB stelt in de Begroting de volgende zaken vast: - Totaal kredietvolume - Overzicht investeringsprojecten	Kredietaanvragen moeten afzonderlijk worden goedgekeurd door het AB	Monitoring voortgang projecten door AB via bestuursrapportages; Verantwoording via de jaarrekening

Investeringskredieten Waterbeheer: € 3,184 miljoen.

Investeringskredieten Strategie en Plannen : € 14,045 miljoen.

Investeringskredieten Zuiveringsbeheer: € 50,749 miljoen.

Investeringskredieten Algemene Bedrijfsvoering: € 1,300 miljoen.

Investeringskredieten Belastingen: € 0,000 miljoen.

Nr.	Projectomschrijving	Sector	Start	Einde
	Programmaplan organisatieontwikkeling	POI	2007	2008
50602	Bestuursverkiezingen	AIZ	2007	2008
45301*	Uitwerken wateropgave	SPR	2006	2009
45303*	Boeren met water in Langbroekerwetering	SPR	2006	2009
43301	Legger watergangen tweede fase	WBK	2007	2008
46601	De Hooge Boezem	WBW	2006	2008
45610	Uitvoering WGP Kamerik	SPR	2006	2012
45509*	Uitvoering WGP Groenraven	SPR	2006	2014
45615	Uitvoering WGB Langbroekerwetering	SPR	2006	2011
45504*	Verbetering vogelpas Eend	SPR	2007	2007
45505*	Verbetering vogelpas Zwaan	SPR	2006	2006
41801	Gebiedsgericht project Langbroekerwetering	WBO	2007	2009
45508*	Herinrichting Haarzuilen	SPR	2006	2008
49116	Verdrogingsbestrijding algemeen 2006	SPR	2007	2007
	RAK Kromme Rijn	WBO	2007	2007
41508	Gemaal De Aanvoerder	WBO	2007	2007
	Verbetering waterkwaliteit De Vlist	WBW	2007	2007
	Ecologische Verbindingszone N228	WBW	2007	2007
	Gemaal Tappersheul Papekop	WBW	2007	2007
	waterhuishouding regio west	WBW	2007	2007
	waterhuishouding regio oost	WBO	2007	2007
	Hoogwatervoorziening Tuurluur	WBW	2007	2007
82071	Uitbreiding rwzi Bunnik	ZBO	2006	2009
63551	Verl. persleiding Haarzuilen	ZBW	2006	2007
65151	Verl. persleiding Oudewater	ZBW	2006	2007
63081	Uitbreiding rwzi De Meern	ZBW	2007	2009
61051*	Uitbreiding rwzi Nieuwegein	ZBP	2006	2009
66041*	Uitbreiding rwzi Woerden	ZBP	2006	2009
67061*	Uitbreiding rwzi Maarssenbroek	ZBP	2006	2009
81061*	Uitbreiding rwzi Zeist	ZBP	2006	2009
82361*	Verl. persleiding rgm 't Goy	ZBP	2006	2007

Alle projecten waarbij een * staat aangegeven, zijn doorgeschoven van vorige jaren.

Vervangingsinvesteringen met raamplan

Planning	Autorisatie	Rapportage
Het AB stelt een onderhoudsplan vast, inclusief een uitgewerkte planning van projecten en kredieten. De Begroting vormt een "jaarschijf" van dit plan en onderbouwt de aanvraag van kredieten met verwijzing naar het raamplan	Autorisatie in Begroting door AB	Afwijkingen worden gerapporteerd in bestuursrapportages; Verantwoording aan het AB wordt afgelegd in jaarrekening

Investeringskredieten Waterbeheer: € 14,342 miljoen.
 Investeringskredieten Strategie en Plannen : € 0,000 miljoen.
 Investeringskredieten Zuiveringsbeheer: € 6,347 miljoen.
 Investeringskredieten Algemene Bedrijfsvoering: € 0,000 miljoen.
 Investeringskredieten Belastingen: € 0,000 miljoen.

Nr.	Projectomschrijving	Sector	Start	Einde
35500	Groot onderhoud kunstwerken 2007	WBP	2007	2007
39600	Groot onderhoud kades 2007	WBP	2007	2007
43600	Groot onderhoud oevers 2007	WBP	2007	2007
44400	Baggerprogramma jaarschijf 2007	WBP	2007	2007
	Vervangingsinvesteringen ZB 2007	ZBP	2007	2007

Alle projecten waarbij een * staat aangegeven, zijn doorgeschoven van vorige jaren.

** Betreffen vervangingsprojecten die in 2006 starten en die voor een deel doorlopen tot 2009. Het betreft niet alle vervangingsprojecten tot 2009, maar dus alleen de projecten die in 2006 starten.

Vervangingsinvesteringen zonder raamplan/Niet-beleidsmatige investeringen

Planning	Autorisatie	Rapportage
Het AB stelt in de Begroting de volgende zaken vast: - Totaal kredietvolume - Overzicht investeringsprojecten	Kredietaanvragen moeten afzonderlijk worden goedgekeurd door het DB	Afwijkingen worden gerapporteerd in bestuursrapportages; Verantwoording aan het AB wordt afgelegd in jaarrekening

Investeringskredieten Waterbeheer: € 0,495 miljoen.
 Investeringskredieten Strategie en Plannen : € 0,350 miljoen.
 Investeringskredieten Zuiveringsbeheer: € 0,000 miljoen.
 Investeringskredieten Algemene Bedrijfsvoering: € 0,536 miljoen.
 Investeringskredieten Belastingen: € 0,100 miljoen.

Nr.	Projectomschrijving	Sector	Start	Einde
41324	Renovatie schutsluis Haanwijk	WBW	2007	2008
49300	Uitvoering verdrogingsbestr. projecten	SPR	2006	2009
	Automatiseren inlaat Benschopperwetering	WBW	2007	2007
54116	Vervanging kantoorautomatisering 2006	POI	2007	2007
58601	meubilair 2007	AIZ	2007	2007
56250	Vervanging belastingmodules II (aanvullend krediet)	FBB	2007	2007

Alle projecten waarbij een * staat aangegeven, zijn doorgeschoven van vorige jaren.

Investerings in bedrijfsmiddelen met raamplan

Planning Het AB stelt een raamplan vast, inclusief een uitgewerkte planning van projecten en kredieten. De Begroting vormt een "jaarschijf" van dit plan en onderbouwt de aanvraag van kredieten met verwijzing naar het raamplan.	Autorisatie Autorisatie in Begroting door AB	Rapportage Afwijkingen worden gerapporteerd in bestuursrapportages; Verantwoording aan het AB wordt afgelegd in jaarrekening
--	--	--

Investeringskredieten Waterbeheer: € 0,000 miljoen.
Investeringskredieten Strategie en Plannen : € 0,000 miljoen.
Investeringskredieten Zuiveringsbeheer: € 0,000 miljoen.
Investeringskredieten Algemene Bedrijfsvoering: € 0,000 miljoen.
Investeringskredieten Belastingen: € 0,000 miljoen.

Nr.	Projectomschrijving	Sector	Start	Einde

Alle projecten waarbij een * staat aangegeven, zijn doorgeschoven van vorige jaren.

Investerings in bedrijfsmiddelen zonder raamplan

Planning Het AB stelt in de Begroting de volgende zaken vast: - Totaal kredietvolume - Overzicht projecten, met toelichting en krediet per investeringsproject	Autorisatie Kredietaanvragen moeten afzonderlijk worden goedgekeurd door het DB	Rapportage Afwijkingen worden gerapporteerd in bestuursrapportages; Verantwoording aan het AB wordt afgelegd in jaarrekening
--	---	--

Investeringskredieten Waterbeheer: € 0,000 miljoen.
Investeringskredieten Strategie en Plannen : € 0,000 miljoen.
Investeringskredieten Zuiveringsbeheer: € 0,018 miljoen.
Investeringskredieten Algemene Bedrijfsvoering: € 0,000 miljoen.
Investeringskredieten Belastingen: € 0,000 miljoen.

Nr.	Projectomschrijving	Sector	Start	Einde
81072	bhg Zeist, dienstautos	ZBO	2007	2007

Alle projecten waarbij een * staat aangegeven, zijn doorgeschoven van vorige jaren.

**Totaal
investerings**

Totaal investeringskredieten Waterbeheer: € 19,721 miljoen.
Totaal investeringskredieten Strategie en Plannen : € 14,625 miljoen.
Totaal investeringskredieten Zuiveringsbeheer: € 57,114 miljoen.
Totaal investeringskredieten Algemene Bedrijfsvoering: € 2,321 miljoen.
Totaal investeringskredieten Belastingen: € 0,100 miljoen.

NB: het uitgavenpatroon van bovenstaande kredieten loopt over meerdere jaren.
Opgenomen zijn uitsluitend de projecten met een start in 2007.

Vorbereidingskredieten**Tabel:
Vorbereidings
-kredieten**

Waterbeheer	€ 1,972 mln
Strategie en Plannen	€ 1,463 mln
Zuiveringsbeheer	€ 5,711 mln
Algemene bedrijfsvoering	€ 0,232 mln
Belastingen	€ 0,010 mln
Totaal	€ 9,388 mln

**Vorbereidings
kredieten**

Het voorbereidingskrediet is er op gericht dat het dagelijks bestuur uitgewerkte voorstellen aan het algemeen bestuur kan voorleggen. Het hierbij vaak noodzakelijke voorbereidende werk (onderzoekskosten, advieskosten en arbeidskosten van de eigen organisatie) wordt vanuit dit krediet gedekt. Aanwendungen van voorbereidingskredieten die niet op korte termijn leiden tot investeringsaanvragen, worden in één jaar afgeschreven.

De hoogte van het voorbereidingskrediet wordt elk jaar in de Begroting bepaald en is per sector opgesplitst. Als uitgangspunt voor het begrotingsjaar 2007 is gehanteerd dat het voorbereidingskrediet per beleidsveld/sector 10 % bedraagt binnen de totale kredietaanvraag van dat beleidsveld in het desbetreffende begrotingsjaar. Uitsluitend de projecten uit de categorie beleidsmatige investeringen zonder raamplan komen hiervoor in aanmerking.

12 Meerjaren uitgaven en tarieven 2007-2011

Totale kosten en reserveratio In de volgende tabel staan de totale kosten voor de jaren 2007 tot en met 2012 weergegeven. Daaronder staat ook reserveratio, die de verhouding tussen de reserves en de exploitatie aangeeft. Deze ratio is ook in hoofdstuk 7 behandeld.

Tabel:	In miljoenen euro's	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Reserveratio	Totale kosten HDSR	79,221	81,294	85,674	86,291	90,207	91,169
	Index	100	103	108	109	114	115
	Reserveratio	29,3%	26,3%	21,4%	22,4%	23,3%	29,1%

Tarieven In de onderstaande tabel staan de voorgestelde tarieven voor de jaren 2005 – 2010.

Tabel:	In euro's	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Voorgestelde tarieven	Ingezetenenomslag	32,88	34,56	36,24	38,04	39,96	42,00
	Index	100	105	110	116	122	128
	Omslag gebouwd	0,52	0,53	0,55	0,57	0,59	0,61
	Index	100	102	106	110	113	117
	Omslag ongebouwd	80,00	69,00	65,60	64,30	64,30	64,30
	Index	100	86	82	80	80	80
	Verontreinigingsheffing	55,80	57,00	60,00	63,60	67,20	70,80
	Index	100	102	108	114	120	127

13 EMU-saldo

Algemeen Lidstaten van de Economische en Monetaire Unie (EMU) hebben afgesproken dat het EMU-saldo geen groter tekort mag laten zien dan 3% van het Bruto Binnenlands Product. Het EMU-saldo is het vorderingensaldo van de totale overheid. Dus ook waterschappen beïnvloeden of Nederland zich aan de Europese afspraken houdt. Voor waterschappen is het EMU-saldo grofweg te berekenen als het saldo van inkomsten en uitgaven in een jaar. Om het EMU-saldo te kunnen beheersen hebben het kabinet en de decentrale overheden in oktober 2004 afspraken gemaakt. Daarbij is vastgelegd dat de bijdrage van waterschappen aan het EMU-tekort als meer dan evenredig wordt gezien wanneer hun EMU-tekort de 250 miljoen euro (de “referentiewaarde”) overstijgt.

EMU-tekort Op grond van via de begrotingsvergelijking verzamelde cijfers kan worden geconcludeerd dat de waterschappen in 2005 een fors hoger EMU-tekort zullen hebben, namelijk van circa 400 miljoen euro. Omdat de waterschappen als gevolg van met name het Nationaal Bestuursakkoord Water en de Europese Kaderrichtlijn vrijwel jaarlijks toenemende investeringsvolumes hebben, hebben zij bijna per definitie een fors EMU-tekort. De waterschappen met de ten opzichte van de jaarlijkse afschrijvingen relatief omvangrijkste investeringsvolumes laten ook de grootste overschrijdingen van de eigen referentiewaarde zien. Als de totale referentiewaarde wordt omgerekend naar afzonderlijke waterschappen dan wordt de individuele referentiewaarde van HDSR in 2005 overschreden. Zie de onderstaande tabel

Tabel:	In miljoenen euro's	Begr 2006	Begr 2007
EMU-saldo	Referentiewaarde	-9,800	-9,800
	EMU-saldo	-33,211	-21,088
	Over/onder-schrijding	-23,411	-11,288

Conclusie De factor die de grootste invloed op het EMU-saldo heeft, is de verhouding tussen het investeringsvolume en de jaarlijkse afschrijvingen. Is er een relatief omvangrijk investeringsvolume dan is er per definitie ook een grote overschrijding van de referentiewaarden.

De lagere overschrijding in 2007 heeft te maken met het feit dat van de investeringen 70% wordt doorberekend in de tarieven en daarmee ook in het EMU-saldo.

Bijlagen Bijlage 1 Staat van materiële vaste activa

In miljoenen euro's, afrondingsverschillen mogelijk	Stand 31-12-2006					Mutaties 2007		
	Aanschafprijs	Cumulatieve afschrijvingen en bijdragen reserves	Cumulatieve subsidies	Cumulatieve herwaarding	Boekwaarde	Nieuwbouw derden	Overboeking onderhanden werk	Afschrijvingen
Werken in exploitatie								
Gronden	7,424	0,000	0,054	0,015	7,355	-	-	-
Vervoermiddelen	1,195	0,418	-	-	0,777	-	-	-
Overige bedrijfsmiddelen	5,668	4,238	-	-	1,431	-	0,690	1,006
Kantoren, dienstwoningen en werkplaatsen	9,636	1,765	0,027	-	7,844	-	0,025	0,237
Waterkeringen	41,538	10,720	12,502	-	18,316	-	1,578	2,120
Watergangen, kunstwerken en gemalen tbv waterkwantiteitsbeheer	37,104	13,578	0,892	-	22,633	-	2,111	2,154
Wegen	0,445	0,445	-	-	-	-	-	-
Zuiveringstechnische werken	333,131	174,860	-	-	158,271	-	0,451	11,777
Totaal werken in exploitatie	436,141	206,024	13,476	0,015	216,627	-	4,854	17,294
Onderhanden werk								
Gronden	0,902	-	-	-	0,902	-	-	-
Vervoermiddelen	-	-	-	-	-	-	-	-
Overige bedrijfsmiddelen	1,777	-	0,086	-	1,691	1,003	-0,690	-
Kantoren, dienstwoningen en werkplaatsen	0,359	-	-	-	0,359	0,025	-0,025	-
Waterkeringen	1,924	-	0,038	-	1,886	1,688	-1,578	-
Watergangen, kunstwerken en gemalen tbv waterkwantiteitsbeheer	11,222	-	0,716	-	10,506	5,305	2,111	-
Wegen	-	-	-	-	-	-	-	-
Zuiveringstechnische werken	40,235	-	-	-	40,235	24,698	-0,451	-
Totaal onderhanden werk	55,701	-	0,840	-	54,861	32,719	-4,854	-
Totaal materiële vaste activa	491,842	206,024	14,316	0,015	271,487	32,719	-	17,294

In miljoenen euro's, afrondingsverschillen mogelijk	Stand 31-12-2007				
	Aanschafprijs	Cumulatieve afschrijvingen en bijdragen reserves	Cumulatieve subsidies	Cumulatieve herwaarding	Boekwaarde
Werken in exploitatie					
Gronden	7,424	0,000	0,054	0,015	7,355
Vervoermiddelen	1,195	0,418	-	-	0,777
Overige bedrijfsmiddelen	6,358	5,243	-	-	1,114
Kantoren, dienstwoningen en werkplaatsen	9,661	2,002	0,027	-	7,632
Waterkeringen	43,116	12,840	12,502	-	17,774
Watergangen, kunstwerken en gemalen tbv waterkwantiteitsbeheer	39,214	15,732	0,892	-	22,590
Wegen	0,445	0,445	-	-	-
Zuiveringstechnische werken	333,583	186,637	-	-	146,945
Totaal werken in exploitatie	440,996	223,318	13,476	0,015	204,188
Onderhanden werk					
Gronden	0,902	-	-	-	0,902
Vervoermiddelen	-	-	-	-	-
Overige bedrijfsmiddelen	2,091	-	0,086	-	2,005
Kantoren, dienstwoningen en werkplaatsen	0,359	-	-	-	0,359
Waterkeringen	2,033	-	0,038	-	1,995
Watergangen, kunstwerken en gemalen tbv waterkwantiteitsbeheer	14,416	-	0,716	-	13,700
Wegen	-	-	-	-	-
Zuiveringstechnische werken	64,481	-	-	-	64,481
Totaal onderhanden werk	83,565	-	0,840	-	82,725
Totaal materiële vaste activa	524,561	223,318	14,316	0,015	286,913

Bijlage 2 Staat van financiële vaste activa

Enkelvoudige balans									
In miljoen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Stand 31-12-2006			Mutaties in 2007			Stand 31-12-2007		
	Aanschafprijs	Cumulatieve verminderingen	Boekwaarde	Vermeerderingen	Herwaardering	Verminderen	Aanschafprijs	Cumulatieve verminderingen	Boekwaarde
Deelnemingen en aandelen									
Aandelen Nederlandse Waterschapsbank	0,031		0,031				0,031		0,031
Deelneming DSR Leasing I BV	0,021		0,021				0,021		0,021
Totaal	0,052		0,052				0,052		0,052
Geconsolideerde balans									
In miljoen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Stand 31-12-2006			Mutaties in 2007			Stand 31-12-2007		
	Aanschafprijs	Cumulatieve verminderingen	Boekwaarde	Vermeerderingen	Herwaardering	Verminderen	Aanschafprijs	Cumulatieve verminderingen	Boekwaarde
Deelnemingen en aandelen									
Aandelen Nederlandse Waterschapsbank	0,031		0,031				0,031		0,031
Deelneming DSR Leasing I BV	23,267		23,267				23,267		23,267
Totaal	23,298		23,298				23,298		23,298

Bijlage 3 Staat van reserves en voorzieningen

In miljoen euro's (af rondingsverschillen mogelijk)	Mutaties in 2007			
	Stand 31-12-2006	Vermeerderingen	Verminderen	Stand 31-12-2007
A) Algemene reserves				
2304 Reserve ingezetenenomslag	1,351		0,513	0,837
2303 Reserve gebouwd	7,503		2,031	5,472
2302 Reserve ongebouwd	1,835	1,133		2,968
2305 Reserve verontreinigingsheffing	12,938		1,183	11,755
Totaal algemene reserves	23,627	1,133	3,727	21,032
B) Bestemmingsreserves				
2300 Geschiedschrijving GWW	0,039			0,039
Totaal bestemmingsreserves	0,039	0,000	0,000	0,039
Totaal eigen vermogen	23,666	1,133	3,727	21,071
C) Voorzieningen				
3000 Pensioenvoorziening dijkgraven	0,623		0,040	0,583
3001 OZB waarden	0,073			0,073
3004 Uitkering personeel (incl ziektekosten)	0,412		0,054	0,358
3100 Groot onderhoud waterschapskantoor	0,633	0,206		0,839
subtotaal	1,740	0,206	0,094	1,852
3210 Subsidieregeling riolering buitengebieden (PUT)	0,613		0,600	0,013
3211 Subs afkoppelen verhard oppervlak	0,773		0,200	0,573
3220 Subsidie rioolaanleg kwetsbare buitengebieden (HDSR)	0,156		0,156	0,000
3230 Subsidieregeling saneren kwetsbare overstorten (HDSR)	0,857		0,223	0,634
3240 Subsidie regeling niet kwetsbare buitengebieden	0,717		0,150	0,567
3282 Subs gemeentelijke waterplannen	0,311		0,150	0,161
Bijdrage waterkwaliteitsmaatregelen bij riooloverstorten	0,250			0,250
Life project	0,099			0,099
subtotaal	3,777	0,000	1,479	2,298
3280 Baggeren kwantiteitsbeheer	0,024	8,000	8,000	0,024
3281 Baggeren tertiaire watergangen	0,727			0,727
subtotaal	0,752	8,000	8,000	0,752
Afschrijv omslag deb < 2007	4,661		4,661	0,000
Afschrijving omslagdebiteuren IO 2007	0,000	0,790		0,790
Afschrijving omslagdebiteuren gebouwd 2007	0,000	0,133		0,133
Afschrijving omslagdebiteuren ongebouwd 2007	0,000	0,053		0,053
Afschrijving omslagdebiteuren WVO 2007	0,000	3,819		3,819
subtotaal	4,661	4,795	4,661	4,795
3600 Dubieuze debiteuren	0,073			0,073
Totaal voorzieningen	11,003	13,001	14,234	9,770
TOTAAL-GENERAAL	34,668	14,134	17,961	30,841

Bijlage 4 Staat van vaste schulden

Geconsolideerd								
In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk	Totaal bedrag van de geldlening	Stand 31-12-2006	Mutaties in 2007				Stand 31-12-2007	Rente 2007
			Toevoegingen	Onttrekkingen				
				Gewone aflossingen	Extra aflossingen	Boete vervr. aflossing		
1) Obligatieleningen	0,029	0,016	-	-	-	-	0,016	-
2) Leningen opgenomen bij financiële instellingen	264,006	162,948	5,950	11,818	-	-	157,080	10,062
3) Lease rechten	-	23,108	-	-	-	-	23,108	-
- Huur CBL	-	23,108	-	-	-	-	23,108	-
Totaal 1+2+3	264,035	186,072	5,950	11,818	-	-	180,204	10,062
4] Waarborgsommen	-	-0,007	-	-	-	-	-0,007	-
Totaal-generaal	264,035	186,065	5,950	11,818	-	-	180,197	10,062

Enkelvoudig								
In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk	Totaal bedrag van de geldlening	Stand 31-12-2006	Mutaties in 2007				Stand 31-12-2007	Rente 2007
			Toevoegingen	Onttrekkingen				
				Gewone aflossingen	Extra aflossingen	Boete vervr. aflossing		
1) Obligatieleningen	0,029	0,016	-	-	-	-	0,016	-
2) Leningen opgenomen bij financiële instellingen	264,006	162,948	5,950	11,818	-	-	157,080	10,062
3) Lease rechten	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal 1+2+3	264,035	162,964	5,950	11,818	-	-	157,096	10,062
4) Waarborgsommen	-	-0,007	-	-	-	-	-0,007	-
Totaal-generaal	264,035	162,957	5,950	11,818	-	-	157,089	10,062

Bijlage 5 Staat van personeelslasten

Staat van personeelslasten	Personele sterkte						Personeelslasten								
	Begroting 2007		Begroting 2006		Jaarrekening 2005										
	toegestane formatie (fte)*	werkelijke formatie (fte) werkplan	toegestane formatie (fte)*	werkelijke formatie (fte)	toegestane formatie (fte)*	werkelijke formatie (fte)	salarissen eigen personeel en bestuur jaar 2006	sociale lasten eigen personeel en bestuur jaar 2007	overige personeelslasten eigen personeel en bestuur jaar 2007	salarissen tijdelijk personeel/uitzendkrachten jaar 2007	totaal jaar 2007 (begroting)	totaal jaar 2006 (begroting)			
1	2	3	5	6	8	9	11	12	13	14	15	16			
Bestuur							0,383	0,055	0,012		0,450	0,418			
Directie	1,0	1,0	2,0	2,0	2,0	1,0	0,101	0,022	0,005		0,128	0,173			
Stafafdelingen															
Alg. en Interne Zaken	23,3	23,5	22,3	22,3	22,3	21,1	1,026	0,252	0,066	0,045	1,389	1,276			
Pers.zaken, Org. en Informatie	17,8	18,8	17,7	17,6	17,1	14,9	0,874	0,210	0,053	0,103	1,240	1,044			
sub-totaal	41,1	42,3	40,0	39,9	39,4	36,0	1,901	0,461	0,119	0,148	2,629	2,321			
Sector Financiën/Belastingen															
Afdeling Financiën/Belastingen	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	0,5	0,107	0,024	0,006	0,090	0,227	0,220			
Afdeling Belastingen	11,8	11,9	11,8	11,5	11,4	11,6	0,500	0,121	0,033		0,654	0,634			
Afdeling Financiën	6,4	6,4	6,4	6,4	7,0	5,8	0,304	0,074	0,020		0,398	0,373			
Planning en Control	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	3,0	0,210	0,049	0,012		0,271	0,262			
sub-totaal	23,7	23,8	23,7	23,4	23,9	20,9	1,121	0,268	0,070	0,090	1,549	1,489			
Sector Waterbeheer															
Afdeling Waterbeheer	4,0	3,6	4,0	4,0	3,6	3,6	0,166	0,039	0,013	0,094	0,312	0,321			
Afdeling Waterkeringen en Ondersteuning*	15,0	17,6	16,8	16,8	16,1	13,6	0,742	0,180	0,052	0,072	1,046	0,893			
Afdeling Projecten Waterbeheer	21,7	21,7	20,7	20,6	20,7	20,7	0,950	0,229	0,064		1,243	1,118			
Vergunningverlening en handhaving WVO	27,4	27,3	29,4	29,2	28,4	26,7	1,175	0,286	0,067		1,527	1,542			
Afdeling Regio Oost	20,0	20,0	19,0	18,9	19,0	19,0	0,828	0,201	0,037	0,053	1,118	0,971			
Afdeling Regio West	17,6	17,7	16,6	16,5	16,8	16,8	0,701	0,171	0,040	0,053	0,964	0,799			
sub-totaal	105,6	107,9	106,4	105,9	104,5	100,4	4,563	1,105	0,271	0,272	6,211	5,644			
Sector Strategie en Plannen															
Afdeling Strategie en Plannen	3,5	3,6	3,5	3,5	3,3	3,1	0,199	0,046	0,012	0,117	0,373	0,429			
Afdeling Waterketen en Emissies**	12,4	12,4	12,4	12,0	12,4	10,9	0,581	0,141	0,036		0,758	0,750			
Afdeling Water en Ruimte	14,8	16,7	14,8	14,8	12,7	12,8	0,792	0,190	0,048		1,031	0,928			
sub-totaal	30,7	32,7	30,7	30,3	28,4	26,8	1,573	0,377	0,096	0,117	2,162	2,107			
Sector Zuiveringsbeheer															
Afdeling Zuiveringsbeheer	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	0,132	0,030	0,010	0,094	0,266	0,258			
Afdeling Advies en onderste	6,0	6,0	7,0	7,0	8,5	6,0	0,277	0,068	0,018		0,363	0,404			
Afdeling Projecten	13,0	13,0	12,0	12,0	12,0	12,0	0,598	0,143	0,037		0,778	0,695			
Zuiveringsbeheer (ZBO)	28,0	28,0	27,0	26,8	27,0	26,8	1,075	0,262	0,057		1,395	1,267			
Zuiveringsbeheer (ZBW)	22,0	22,0	23,0	23,0	23,0	22,7	0,837	0,205	0,049		1,091	1,071			
sub-totaal	71,6	71,6	71,6	71,4	73,1	70,1	2,919	0,708	0,171	0,094	3,893	3,694			
Algemeen totaal	273,7	279,2	274,4	272,9	271,3	255,2	12,560	2,996	0,745	0,721	17,023	15,846			
											Vacatureruimte	-			
											Totaal salarissenbegroting	17,023	15,846		
											Af: geactiveerde personeelslasten	1,403-	0,902-		
											Personeelslasten in exploitatie	15,620	14,944		

Bijlage 6 Uurtarieven

Tabel:	Schaal	2006	2007
Uurtarieven	Schaal 4 t/m 6	46,-	49,-
inclusief overhead	Schaal 7 t/m 8	51,-	55,-
	Schaal 9 t/m 11	59,-	64,-
	Schaal 12 t/m 13	74,-	80,-
	Schaal 14 t/m 18	87,-	95,-

Bijlage 7 Totaal overzicht doelstellingen

De doelstellingen hebben op basis van de classificatie van de activiteiten één van de volgende typering gekregen: Must have, Should have en Want to have.

- **Must have**
Activiteiten welke HDSR moet uitvoeren op basis van maatschappelijke verplichtingen welke volgen uit (huidige) wet-enregelgeving, resultaats-inspanningen en of zaken waarvoor ons waterschap aansprakelijkheid kan worden gesteld bij niet of onjuiste uitvoering van taken.
- **Should have**
Activiteiten welke HDSR uitvoert / moet uitvoeren vanuit maatschappelijke wensen welke spelen in de sector (onder meer weergegeven in convenanten, bestuursakkoorden of bestuursovereenkomsten) en/ of in het beheersgebied (onder meer weergegeven in besluiten van het Algemeen Bestuur), waar HDSR bestuurlijk op kan worden aangesproken.
- **Want to have**
Activiteiten welke HDSR uitvoert / wil uitvoeren vanuit de wensen van de eigen organisatie en waar HDSR door het Dagelijks / Algemeen bestuur op kan worden aangesproken

De doelstellingen die grijs gekleurd zijn, hebben betrekking op 2005 en eerder en niet op de Begroting 2006.

Over de doelstellingen die betrekking hebben op 2005 wordt in de Burap 2005 gerapporteerd. Voor de volledigheid zijn de doelstellingen in deze Begroting opgenomen.

Planvorming

Nr	Categorie	Doelstellingen	Tussendoelstelling
1001	Must have	- Het in 2006 beschikken over een beheerplan voor de primaire waterkeringen, zoals bedoeld in de provinciale verordening op de waterkeringen (Stowamodel). - In 2011 vaststellen van het herziene beheerplan voor de primaire waterkeringen	- In 2010 opstellen van een evaluatie van het beheerplan.
1002	Must have	- Het in 2006 vastgesteld hebben van beheerplannen voor de regionale waterkeringen. - In 2011 vaststellen van het herziene beheerplan voor de regionale waterkeringen (verdeeld over het Algemeen deel en twaalf gebiedsgerichte deelplannen)	- In 2010 opstellen van een evaluatie van het beheerplan
1003	Should have	Samen met gemeenten in het beheersgebied waterplannen opstellen, zodat in 2007 14 plannen gereed –en door beide besturen bekrachtigd – zijn.	1) In 2006 worden voor 10 gemeenten de waterplannen bestuurlijk bekrachtigd. Naar verwachting zijn dit ondermeer Houten, Wijk bij Duurstede, Bunnik, IJsselstein en Woerden . 2) In 2007 loopt de bijdrageregeling gemeentelijke waterplannen af. In 2006 wordt de regeling geëvalueerd en wordt bepaald of verlenging nodig is.
1004	Must have	Voldoen aan de eisen die de Europese Kaderrichtlijn Water stelt aan het waterbeheer vanaf 2015.	1) In 2006 en 2007 worden voor het beheersgebied van De Stichtse Rijnlanden per waterlichaam haalbare ecologische en fysisch-chemische doelen met bijbehorende maatregelenpakketten uitgewerkt. 2) Vanaf 2006 wordt het monitoringprogramma van het waterschap mede afgestemd op de analyses en rapportages die ten behoeve van de Kaderrichtlijn moeten worden verricht. 3) Uiterlijk in 2008 worden de doelen en maatregelen definitief vastgelegd in het Waterbeheersplan, dat tevens de bijdrage van het waterschap vormt voor het eerste deelstroomgebieds-beheersplan Rijn-West dat in 2009 bij de EU wordt ingediend. 4) In 2015 wordt getoetst of de gestelde doelen zijn behaald

Planvorming

Nr	Categorie	Doelstellingen	Tussendoelstelling
1005	Should have	Uiterlijk in 2015 heeft een herinrichting van de Gekanaliseerde Hollandse IJssel en haar uiterwaarden plaatsgevonden die optimaal aansluit bij de wensen van de diverse betrokken belanghebbenden.	1) De overdracht van de Gekanaliseerde Hollandse IJssel aan het waterschap vindt in 2006 plaats. 2) Binnen twee jaar na de overdracht van de Gekanaliseerde Hollandse IJssel naar het waterschap zal het waterschap starten met het baggeren van de G.H.IJ. 3) Binnen één jaar na de overdracht van de G.H.IJ naar het waterschap zullen zowel de oevers als de kades langs de G.H.IJ. in de betreffende Groot-OnderhoudsPlannen worden verwerkt
1006	Must have/ Should have	-Opstellen en uiterlijk in 2007 vaststellen van integrale watergebiedsplannen voor het beheersgebied van het waterschap, waarin de wateropgave, GGOR, peilbesluiten en verdrogingsbestrijding in onderlinge samenhang en gebiedsgericht worden uitgewerkt. -Bij het opstellen van watergebiedsplannen in zettingsgevoelige gebieden inspelen op ontwikkelingen van derden om bodemdaling tegen te gaan.	1) In de jaren 2006 en 2007 zullen jaarlijks gemiddeld zeven peilbesluiten worden opgesteld. 2) In 2008 beschikt het waterschap gebiedsdekkend over geldige peilbesluiten. Voor gebieden waar geen verplichting geldt voor het opstellen van peilbesluiten zijn in 2007 streefpeilen vastgelegd. 3) Uitwerken en uiterlijk in 2008 vaststellen van het gewenste grond- en oppervlaktewaterregime (GGOR) per peilgebied in het kader van watergebiedsplannen, in samenwerking met provincies, gemeenten en belanghebbenden. De kaders hiervoor worden in overleg met de provincie uitgewerkt.
1008	Should have	- Aanpakken van de verdrogingsbestrijding waar mogelijk in het kader van watergebiedsplannen en in samenwerking met anderen, conform de planning die met de provincie is afgesproken. Het areaal verdroogd natuurgebied binnen het beheersgebied moet in 2010 met 40% zijn verminderd ten opzichte van 1999. - In 2015 wordt, voor wat betreft de hydrologie, invulling gegeven aan de instandhoudingsdoelstellingen van de binnen het beheersgebied gelegen Natura-2000 gebieden.	In 2008 zijn voor 20% van het areaal verdroogd natuurgebied maatregelen getroffen.
1010	Should have	Het watersysteem moet uiterlijk in 2015 voldoen aan de normen voor wateroverlast die zijn overeengekomen in het Nationaal Bestuursakkoord Water.	1) De in de studie Wateropgave gesignaleerde huidige knelpunten en indicatieve maatregelen worden in 2006 en 2007 concreet uitgewerkt en vastgelegd, waar mogelijk in het kader van watergebiedsplannen en gemeentelijke waterplannen. 2) In 2006 wordt in overleg met de provincie nader vastgesteld op welke termijn de voor de toekomst verwachte knelpunten (klimaatverandering) zullen worden aangepakt.
1011	Should have	In 2006 worden er afspraken gemaakt over de wijze waarop het waterschap de nachtvorstschaderegeling gaat faciliteren.	
1012	Must have	De toepassing van de watertoets heeft er toe geleid dat de waterparagraaf in 2006 een standaard onderdeel is geworden bij nieuwe ruimtelijke plannen.	1) In 2006 is in alle relevante plannen waar water een rol speelt een waterparagraaf opgenomen. 2) In 2006 hebben wij ook invloed op de besluitvorming in het voor- en uitvoeringstraject van de ruimtelijke plannen.
1014	Must have	In 2008 wordt het Waterbeheersplan voor de periode 2008-2012 vastgesteld.	

Aanleg en onderhoud waterkeringen

Nr	Categorie	Doelstellingen	Tussendoelstelling
1101	Must have	Het in 2006 vaststellen van de legger voor de -niet direct kerende- primaire waterkeringen.	1) Het bevorderen dat het Rijk en de Provincie de normen (hydraulische randvoorwaarden) voor deze keringen vast stelt.
1103	Must have	In 2008 de derde toetsingsronde (toetsronde 2011) gereed hebben voor de primaire waterkeringen.	Het in 2006 afronden van de volledige toetsing van dijkkring 15 (Lopikerwaard). (toetsronde 2006)
1104	Must have	In 2022 voldoen de regionale waterkeringen voor de eerste maal aan de toetshoogten, die de provincies vaststellen in de Verordening Waterkeringen West-Nederland.	1) Het in 2007 vaststellen van de legger regionale keringen. 2) In 2008 voldoen de regionale waterkeringen van categorie 3 aan de normen.
1106	Want to have	Vóór 2013 is het eigendom van de buitentaluds van de direct kerende primaire waterkeringen en de kernzone van de regionale waterkeringen in handen van het waterschap dan wel een medeoverheid.	In 2008 is 50% van de buitentaluds van de direct kerende primaire waterkeringen in eigendom van het waterschap dan wel een medeoverheid
1107	Must have	1) Elk jaar wordt tenminste één keer geoefend in de bestrijding van een ramp op de primaire waterkering. 2) In 2006 is het dijkleger geformeerd en geïnstrueerd	
1108	Must have	Het uiterlijk in 2006 beschikken over een beheersregister voor alle regionale waterkeringen.	
1109	Must have	In 2007 vaststellen van de herziene legger van de direct kerende primaire waterkeringen.	

Inrichting en onderhoud watersystemen

Nr	Categorie	Doelstellingen	Tussendoelstelling
1201	Want to have	Uiterlijk in 2007 zullen gebiedsdekkend integrale regiobeheers- en onderhoudsplannen zijn vastgesteld en in uitvoering genomen	1) In 2006 zal de keur voor zover nodig worden aangepast en vastgesteld om gewenst maatwerk gericht op nagestreefde functies mogelijk te maken.

Inrichting en onderhoud watersystemen

Nr	Categorie	Doelstellingen	Tussendoelstelling
1202	Must have/ Want to have	In 2018 is de inrichting van het watersysteem aangepast aan de integrale functies. Dit betekent o.a. dat : Het waterschap in 2018 de natuurvriendelijke oevers binnen de provinciale natte ecologische verbindingzones gerealiseerd heeft (in totaal ca.157 km).	1) Het vóór 2007 aanleggen van minimaal 15 km natuurvriendelijke oevers in de natte ecologische hoofdstructuur. 2) In 2006 wordt de implementatie van interne richtlijnen ter bescherming van kwetsbare amfibieën en vissen geëvalueerd en zo nodig geactualiseerd. 3) bij de aanleg van kunstwerken en oevers zal het aanbrengen van faunapassage worden meegewogen.
1203	Must have	Uiterlijk in 2015 is de achterstand van onderhoudsbagger van het waterschap weggewerkt; na 2015 worden alle watergangen van het waterschap op voldoende diepte gehouden via het reguliere onderhoudsprogramma.	1) Het baggerprogramma van het waterschap, waarin de planning is opgenomen, wordt jaarlijks geactualiseerd. 2) Gezamenlijk met de gemeenten Utrecht, IJsselstein en Houten zullen doorgangsdepots worden ingericht. 3) het waterschap zal naast de bestaande depots in Cabauw en Nieuwegein (Klaphek) nog twee depots realiseren in Driebergen en Cothen voor 2008. 4) In 2008 worden de baggerontwikkelingen geëvalueerd en op grond daarvan zal bepaald worden of in de meerjarenraming de dotatie aan de baggervoorziening vanaf 2009 wordt aangepast.
1205	Should have/ Want to have	Uiterlijk in 2015 zijn de tertiaire watergangen, in onderhoud bij derden, op voldoende diepte gebracht.	1) De meerkostenregeling voor de verwijdering van klasse 3/4 bagger uit tertiaire watergangen wordt in 2006 geëvalueerd. 2) In 2006 zal een brochure worden opgesteld over de nieuwe wijze van schouwvoering en het omgaan met verontreinigde specie uit tertiaire watergangen.
1206	Must have	Uiterlijk in 2020 is het sanerings-programma voor waterbodems buiten het onderhoudsprofiel uitgevoerd.	
1207	Must have	Vorbereiden en afsluiten van waterakkoorden over de wateruitwisseling met aanliggende waterbeheerders.	- 2006 De Haak - Weerdsuis en overige uitwisselpunten met Amstel, Gooi en Vecht.

Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken

Nr	Categorie	Doelstellingen	Tussendoelstelling
1301	Want to have	In 2006 start de uitvoering van de uitbreiding en aanpassing van rwzi De Bilt zodat in 2008 voldaan wordt aan de MTR-eis (voor fosfaat) voor de Biltse Grift waarop het effluent wordt geloosd.	-
1309	Must have	Uiterlijk in 2015 is voldaan aan de uit de EKRW afgeleide effluenteisen	1) Vóór 2009 wordt per rwzi de betreffende lozingsseis nader vastgesteld. 2) Als de haalbaarheidstudie m.b.t. de realisering van een compacte innovatieve rwzi Utrecht en de daarmee verbonden mogelijkheid tot stedelijke gebiedsontwikkeling positief zijn dan zal het project verder worden voorbereid. Dit betekent in 2007 het ontwikkelen van een zuiveringsplan en een MER.
1310	Want to have	In 2007 start de uitvoering voor de uitbreiding en aanpassing van rwzi Zeist zodat in 2009 voldaan wordt aan de MTR-eis (voor stikstof en fosfaat) voor de Zeister Grift waarop het effluent wordt geloosd.	In 2006 worden de werken voor de rwzi Zeist in het kader van de gebiedsgerichte waterkwaliteitsnorm MTR 2010 voor stikstof en fosfaat besteksgereed gemaakt.
1312	Want to have	De kosten voor slibverwerking tot 2010 zullen niet stijgen boven het niveau van 2005.	Onderzoeksresultaten van technologie-toepassingen gericht op de vermindering van de slibproductie (slibdestintegratie) worden in de plannen voor de rwzi Nieuwegein opgenomen.

Vergunningverlening en handhaving keur

Nr	Categorie	Doelstellingen	Tussendoelstelling
1601	Should have/ Want to have	Het percentage keurvergunningen dat binnen 8 weken wordt afgehandeld moet in 2007 95% zijn.	1) Het percentage keurvergunningen dat binnen 8 weken wordt afgehandeld moet in 2006 85% zijn. 2) in 2006 wordt het naleefgedrag van verleende vergunningen in beeld gebracht.
1602		In 2007 wordt de nieuwe Keur vastgesteld. De tekst is gebaseerd op de modeltekst van de Unie van Waterschappen. In de Keur worden mogelijkheden geschapen om aan te sluiten bij de landelijke ontwikkeling om tot deregulering te komen.	
1603		In 2007 is de pilot elektronische dienstverlening zijn afgerond. Na afronding van dit project is het waterschap in staat de verleende keurvergunningen op internet te publiceren. Hiermee voldoet het waterschap aan de publicatieplicht. De verwachting is wel dat het waterschap, als gevolg van deze publicaties, meer bezwaren zal ontvangen.	

Vergunningverlening en handhaving keur

Nr	Categorie	Doelstellingen	Tussendoelstelling
1604		In 2007 opstellen van een prioriteringsmethodiek in keur-handhaving. Die methodiek beschrijft welke overtredingen hoe en wanneer worden aangepakt. In 2008 zal de handhaving capaciteit worden ingezet aan de hand van de in 2007 ontwikkelde methodiek.	

Beheersing van lozingen

Nr	Categorie	Doelstellingen	Tussendoelstelling
1701	Want to have	Afkoppelen hemelwater : Doelstelling voor 1 januari 2007: subsidiëren van het opstellen van 10 afkoppelplannen en subsidiëren van het afkoppelen van 50 ha verhard oppervlak.	1) De subsidieregeling afkoppelen van verhard oppervlak wordt begin 2006 geëvalueerd. 2) In 2006 worden de resterende afkoppelplannen gesubsidieerd. 3) In 2006 wordt de afkoppeling van de resterende ha gesubsidieerd.
1702	Must have	Eind 2006 is voor alle rioolaansluitpunten en riooloverstorten van de gemeentes een geactualiseerde vergunning verleend waarin voorschriften zijn opgenomen ten aanzien van: - het halen van de basisinspanning en het streven naar invulling van het waterkwaliteitsspoor; - de monitoring van het afgevoerde afvalwater naar de r.w.z.i.; - de monitoring van de overstortlozingen en het opstellen van een incidentenplan.	1) Uiterlijk in 2006 worden in totaal aan 23 gemeenten aansluit- en overstortvergunningen verleend. 2) Via het vergunningenspoor de risicovolle overstorten met prioriteit doen saneren door gemeenten in 2006.
1704	Must have	Uiterlijk 31 december 2006 zijn alle bedrijven die vallen onder het Lozingenbesluit open teelt en veehouderijen bezocht.	
1705	Must have	In 2006 beschikt 95% van de vergunningplichtige bedrijven over een adequate vergunning.	
1707	Want to have	Uitvoering van de maatregelen van het Emissiebeheersplan 2003-2007.	1) In 2006 vindt een voortgangsrapportage plaats aan het bestuur. 2) Uiterlijk in 2007 wordt een nieuw Emissiebeheersplan opgesteld.
1708	Want to have	Via samenwerking met betrokken gemeenten optimaliseren van de gehele afvalwaterketen te beginnen bij uitbreidingen/aanpassingen van zuiveringstechnische werken of bij grote investeringen in de riolering.	1) Vanaf 2006 wordt onderzocht of het overnemen van het beheer en onderhoud van gemeentelijke rioolgemalen een optimalisatie geeft van de prestatie van rwzi's. 2) In 2006 worden 3 optimalisatie studies opgestart. 3) In 2006 en verder wordt het in 2005 opgestelde Waterketenbeleid van het waterschap uitgevoerd.
1709	Must have/ Want to have	Stimuleren in 2006 van aansluiten op riolering van het merendeel van de 480 (stand 1-1-2006) resterende ongerioleerde percelen en woonboten. Beheren van IBA's van aantal resterende lozingen (circa 43). Voor overige resterende lozingen het lozingenbesluit gaan handhaven.	
1710		Eind 2007 is voor alle rioolaansluitpunten en riooloverstorten van de gemeentes een geactualiseerde vergunning verleend.	
1711		Begin 2007 worden lopende optimalisatiestudies in Utrecht, Nieuwegein en Oudewater afgerond en nieuwe opgestart in Woerden en Bunnik.	
1712		Back-office is eind 2007 gereed voor uitwisseling met andere overheidsinstanties.	
1713		Voor het waterschap betekent dit dat aan circa 20 bedrijven een vergunning op basis van de IPPC verleend moet worden.	
1714		Huishoudelijk afvalwater: ongedaan maken van alle ongezuiverde lozingen op oppervlaktewater door aansluiting van ongerioleerde panden op riolering of iba.	
1715	Must have	Begin 2007 verschijnt een eindrapport over de vraag hoe de belangen van het waterschap na invoering van de Waterwet/Wabo gewaarborgd blijven Eind 2007 is het waterschap klaar voor de nieuwe taakverdeling voortvloeiend uit de Waterwet/WABO	
1716	Should have	Uitwerken van de 1-loket-gedachte zodat per 1 januari 2008 afstemming van vergunningprocedures (zowel keur als Wvo) met andere overheidsinstanties via een dergelijk loket kan plaatsvinden	

Heffing & Invordering en Algemene Bedrijfsvoering

Nr	Cate- gorie	Doelstellingen	Tussendoelstelling
1901	Want to have	In 2006 beschikt het waterschap over een goed functionerend en ingevoerd klachten registratiesysteem	
1902	Want to have	Begin 2007 stelt het waterschap op basis van opgedane ervaring per categorie klachten de afdoeningstermijn vast	

Bijlage 8 Lijst van verklarende woorden

Afkoppelen	Het gescheiden afvoeren van regenwater en afvalwater.
Afvoer-capaciteit	De hoogste afvoer die onder bepaalde omstandigheden een waterloop of kunstwerk kan passeren.
Afwatering	De afvoer van het water via een stelsel van open waterlopen naar een lozingspunt van het afwateringsgebied.
Afvalwater-coëfficiënt	Gemiddelde vervuilingswaarde van het bedrijfsafvalwater van bepaalde categorieën bedrijven.
Aquatisch ecosysteem	Functionele eenheid binnen het watermilieu van het abiotische (niet levende) en de levensgemeenschappen van planten en dieren.
Basis rioleringsplan	Plan waarin op gedetailleerde wijze wordt aangegeven hoe de inzameling en afvoer van afvalwater en neerslag binnen een gebied geschiedt.
Beleidsproduct	Omschrijving van doelstelling en resultaat van de taakvelden en processen binnen de hoofdtaken.
Beschikking	Een eenzijdig besluit van een bevoegd bestuursorgaan dat voor een of meer individuele, concrete gevallen een rechtsverhouding schept, bindend vaststelt of opheft of weigert.
Bodemsanering	Het schoonmaken en opruimen, dan wel isoleren van verontreinigde bodems.
Boezem	Samenstel van vaarten, meren en kanalen, die met elkaar in verbinding staan. De boezem dient voor het opslaan en lozen van water uit de polders (schroor).
Boezemkade	Dijk langs de boezem.
Diffuse Verontreiniging en	Ongelijkmatige verspreide verontreinigingen (dit in tegenstelling tot puntbronnen). Synoniemen: diffuse lozingen en diffuse bronnen. De bronnen zijn niet diffuus, maar de verontreinigingen uit de bronnen komt diffuus in het milieu terecht. De formele aanduiding luidt dan ook "bronnen van diffuse verontreiniging".
Doorspoelen	Het verversen van het water in sloten en andere waterlopen met water dat daarvoor van elders wordt ingelaten (gebiedsvreemd water).
Droge stof	De droogrest van onopgeloste bestanddelen van zuiveringsslib na verdamping van het water bij ca. 105° C.
Dijkkring	Een stelsel van waterkeringen dat een gebied moet beveiligen tegen overstromingen.
Ecosysteem	Functionele eenheid van het abiotische (niet levende) en de levensgemeenschappen van planten en dieren.
Effluent	Het water dat na het zuiveringsproces de zuiveringsinstallatie verlaat.
Emissie	De uitworp van stoffen.
Eutrofiëring	Verhoogde voedselrijkdom door fosfaten en stikstofverbindingen in het oppervlaktewater, waardoor een toename van planten en algen ontstaat.
Gemengd (riool) stelsel	Afvalwater en (een deel van het) regenwater worden via een gezamenlijk leidingnet afgevoerd naar de zuiveringsinstallatie. Bij grote afvoer treedt meestal een overstort in werking, waardoor het afvalwater sterk verdund met regenwater wordt geloosd op het oppervlaktewater.
Gescheiden	Afvoer van regenwater en afvalwater door middel van twee gescheiden rioolstelsels.
(Riool)stelsel	Verharde oppervlakken en daken zijn aangesloten op het regenwaterriool, dat loost op het stedelijk water. Het afvalwater wordt door een apart riool naar een zuiveringsinstallatie geleid.

Helofytenfilter	Natuurlijk filter van waterplanten (zoals biezen, riet en lisdodden) die in de waterbodem wortelen en met hun bladeren en bloeiwijzen boven water uitsteken.
Hydraulische capaciteit	Het maximale volume per tijdseenheid dat kan worden behandeld.
Integraal waterbeheer	Samenhangend beleid en beheer dat de verschillende overheidsorganen met strategische taken en beheerstaken op het gebied van het waterbeheer voeren in het perspectief van de watersysteembenadering. Hierbij wordt rekening gehouden met zowel de interne functionele samenhang (relaties tussen kwantiteits- en kwaliteitsaspecten van het oppervlakte- en grondwater) als de externe functionele samenhang (de relaties tussen waterbeheer en andere beleidsterreinen als milieubeheer, ruimtelijke ordening en natuurbeheer).
Inundatie	Onderwaterlopen/-zetten van een gebied.
Inwoner-equivalent	De hoeveelheid zuurstofbindende stoffen waarvan het zuurstofverbruik bij zuurstofrijke afbraak overeenkomt met die van het afvalwater van één inwoner.
Keur	Verordening waarin regels worden gesteld inzake het beheer, gebruik en onderhoud van (waterschaps)werken.
Kunstwerk	Civieltechnisch werk of installatie in en rond het water of waterkering, ten behoeve van het waterkwantiteits- en/of waterkeringenbeheer.
Legger	Beschrijving van de onderhoudsverplichtingen en onderhoudsplichtigen voor zowel de primaire als secundaire wateren.
Meetnet	Een stelsel van samenhangende meetstations, meet- en/of bemonsteringspunten.
Monitoring	Het systematisch verzamelen en bewerken van gegevens ten behoeve van (beleids)evaluatie. Het proces van monitoring kan worden gezien als een keten van opeenvolgende activiteiten, die begint met het bepalen van de informatiebehoefte en eindigt met het gebruik van de geproduceerde informatie.
Nutriënten	Bemestende stoffen, bijvoorbeeld fosfaat en stikstofverbindingen.
Ontheffing	Een vrijstelling op een verbod.
Optimalisatie-studie	Onderzoek naar de financieel en technisch optimale wijze om capaciteitsproblemen in het transportstelsel op te lossen. Gestreefd wordt naar de maatschappelijk laagste kosten.
Overstorten (riool-overstorten)	Situatie waarin rioolwater op het oppervlaktewater wordt geloosd. Dit vindt plaats wanneer het riool door teveel neerslag niet al het rioolwater kan verwerken.
Peilbesluit	Formele vastlegging door waterschappen en provincie van de na te streven waterpeilen.
Perceptie-kosten	Kosten gemaakt voor de inning van belastingen.
Primaire wateren	Stelsel boezemwateren en (hoofd)waterlopen. De primaire wateren zijn op polderniveau of zelf op regionaal niveau van belang voor de aan- en afvoer van water.
Schouw	Periodieke inspectie (bijvoorbeeld voorjaarschouw, najaarschouw of dijkenchouw) op naleving van de verplichting van de aangelande om de schouwsloot of waterkering op een volgens de keur voorgeschreven wijze te onderhouden.
Secundaire wateren	Stelsel van kleine waterlopen of schouwsloten. De secundaire wateren zijn op perceelsniveau van belang voor de aan- en afvoer van water.
Thema	Onderwerp waarvoor grote bestuurlijke belangstelling bestaat en waarover periodieke voortgangsrapportage op prijs wordt gesteld.
Toerekeningen	De aan het product direct toegerekende uren/prestaties van de diverse afdelingen en organisatorische eenheden.

Verdroging	Alle onbedoelde effecten als gevolg van de daling van de grondwaterstand op bos, natuur en landschap, zowel als gevolg van vochttekort als van mineralisatie en verandering in de invloed van kwel en neerslag. Een gebied met een natuurfunctie wordt ook als verdroogd aangemerkt als ter compensatie van een te lage grondwaterstand water van onvoldoende kwaliteit moet worden aangevoerd. Met verdrogingbestrijding wordt bedoeld de activiteiten die ten doel hebben deze verdroging tegen te gaan.
Vergunning	Beschikking op aanvraag tot toestemming om bepaalde activiteiten uit te voeren. Veelal verstrekt met beperkende voorschriften.
Waterberging	Het tijdelijk bergen van ongewenst water dat via neerslag of rivieraanvoer de veiligheid bedreigt. Met bergend vermogen wordt bedoeld het volume aan water dat door neerslag of aanvoer van elders boven het normale peil in het watersysteem kan worden opgenomen zonder dat een vastgesteld maximum wordt overschreden. Dit maximum is in grote lijnen te vertalen als grens waarboven schade of overlast ontstaat. Het waterbergend vermogen wordt ook wel waterbergingscapaciteit of bergingsmogelijkheden genoemd. Andere varianten met betrekking tot waterberging zijn bergingsbeheer, bergingsvariant, bergingsoptie, bergingslocaties en bergingsfunctie.
Watergang	Afwateringssloot.
Waterketen	De reeks van produceren van drinkwater, verzamelen en transporteren van huishoudelijk en bedrijfsafvalwater, zuiveren van afvalwater tot het weer op het oppervlaktewater kan worden geloosd. Het streven is de schakels van deze keten aaneen te sluiten tot een gesloten kringloop.
Waterkansen-kaart	De waterkansenkaart is een nieuw instrument van de waterbeheerders om ruimtelijke ontwikkelingen te beïnvloeden.
Waterkwaliteit-spoor	Beleid waarbij de functie van een water sturend is voor de normen die worden gehanteerd voor lozingen. Hier geldt dus geen inspanningsverplichting maar een resultaatsverplichting.
Waterloop	Een grote brede sloot.
(Gemeentelijk) Waterplan	Een waterplan beschrijft de samenhang tussen de waterkwaliteit, de waterhuishouding en de belangrijkste invloedsfactoren, zoals de rioleringssituatie, het grondgebruik en de kwaliteit van het ingelaten boezemwater. Het plan biedt inzicht in de te verwachten gevolgen van de ontwikkelingen in de gemeente voor de waterhuishouding en de waterkwaliteit. Een beleidsplan en een uitvoeringsprogramma kunnen onderdeel uitmaken van het waterplan. In het waterplan wordt dus een visie gegeven hoe er met water moet worden omgegaan.
Watersysteem	Een samenhangend en functionerend systeem, opgebouwd uit verschillende systeemcomponenten en alle bijbehorende fysische, chemische en biologische kenmerken en processen. We spreken van de watersysteembenadering wanneer bij activiteiten rekening wordt gehouden met het watersysteem.
Watersysteem-analyse	Analyse waarmee wordt gezocht naar de fundamentele kenmerken van het functioneren van een watersysteem. De systeemanalyse verschaft inzicht in de relatie tussen de waterhuishouding en de waterkwaliteit, ecologie en fysieke omgeving en in de processen die hierop van invloed zijn.

Terinzagelegging

Een exemplaar van de ontwerpbegroting heeft vanaf 1 november 2006 tot en met 15 november 2006 op het waterschapskantoor, Poldermolen 2 te Houten, voor een ieder ter inzage gelegen.

Bedenkingen zijn niet naar voren gebracht.

Houten, 15 november 2006

secretaris-directeur,

dijkgraaf,